

VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2035+

VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2022-2028

www.viljandi.ee
www.visitviljandi.ee

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	4
VISIOON VILJANDI LINN 2035+	5
VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2035+	6
Kohanemine muutustega rahvastikus	6
VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN	6
Viljandi linna asjatundlik juhtimine.....	6
SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN	7
Puhas ja jätkusuutlik loodus- ja elukeskkond	7
HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN	8
Hubane ja turvaline linnaruum	8
ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN	9
Head eeldused ettevõtluse arenguks ja kasvuks	9
UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN	10
Atraktiivne külastuskeskkond ja inspireerivad turismitooted	10
ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN.....	10
Paindlikud ja inimese vajadusi arvestavad õppimisvõimalused kogu elu jooksul	10
KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN	11
Kultuuriline mitmekesisus ja traditsioonide hoidmine	11
Mitmekesised tegevusvõimalused ja elamusterohke spordielu.....	11
HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN	11
Terve, abistatud ja hoitud viljandlane	11
VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2022-2028	13
Viljandi linna rahvastik	13
1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN	14
1.1. Lähtepositsioon 2022	14
1.2. Arenguvajadused	15
1.3. Arengueesmärgid	16
1.4. Mõõdikud	16
2. SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN	17
2.1. Lähtepositsioon 2022	17
2.2. Arenguvajadused	17
2.3. Arengueesmärgid	18

2.4. Mõõdikud	18
3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN.....	19
3.1. Lähtepositsioon 2022.....	19
3.2. Arenguvajadused	20
3.3. Arengueesmärgid	21
3.4. Mõõdikud	21
4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN	22
4.1. Lähtepositsioon 2022.....	22
4.2. Arenguvajadused	23
4.3. Arengueesmärgid	23
4.4. Mõõdikud	23
5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN	24
5.1. Lähtepositsioon 2022.....	24
5.2. Arenguvajadused	25
5.3. Arengueesmärgid	25
5.4. Mõõdikud	25
6. ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN	26
6.1. Lähtepositsioon 2022.....	26
6.2. Arenguvajadused	27
6.3. Arengueesmärgid	27
6.4. Mõõdikud	28
7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN	29
7.1. Lähtepositsioon 2022.....	29
7.2. Arenguvajadused	30
7.3. Arengueesmärgid	30
7.4. Mõõdikud	30
8. HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN	31
8.1. Lähtepositsioon 2022.....	31
8.2. Arenguvajadused	32
8.3. Arengueesmärgid	33
8.4. Mõõdikud	33
VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2022-2028 TEGEVUSKAVA/ VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2035+ KAVA	34
Lisa 1. Rahvaküsitluse kokkuvõte.....	64
Lisa 2. Rahvakohtumiste kokkuvõte	72

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab iga linnal ja vallal olema arengukava, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengukavas esitatakse majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalised suundumused ja vajadused, probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüs tegevusvaldkondade lõikes, tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga arengukava perioodi lõpuni ning strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused arengukava perioodi lõpuni.

Viljandi Linnavolikogu algatas 27.01.2022 Viljandi linna arengustrateegia 2035+ ning Viljandi linna arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2022–2028 koostamise ning moodustas uute arengudokumentide koostamiseks ajutise komisjoni. Komisjoni juhiks valiti linnavolikogu eelarve- ja arengukomisjoni esimees Helmut Hallemaa.

Viljandi linna arengustrateegia 2035+ ning Viljandi linna arengukava aastateks 2022–2028 on jaotatud 8-ks teemaplokkiks:

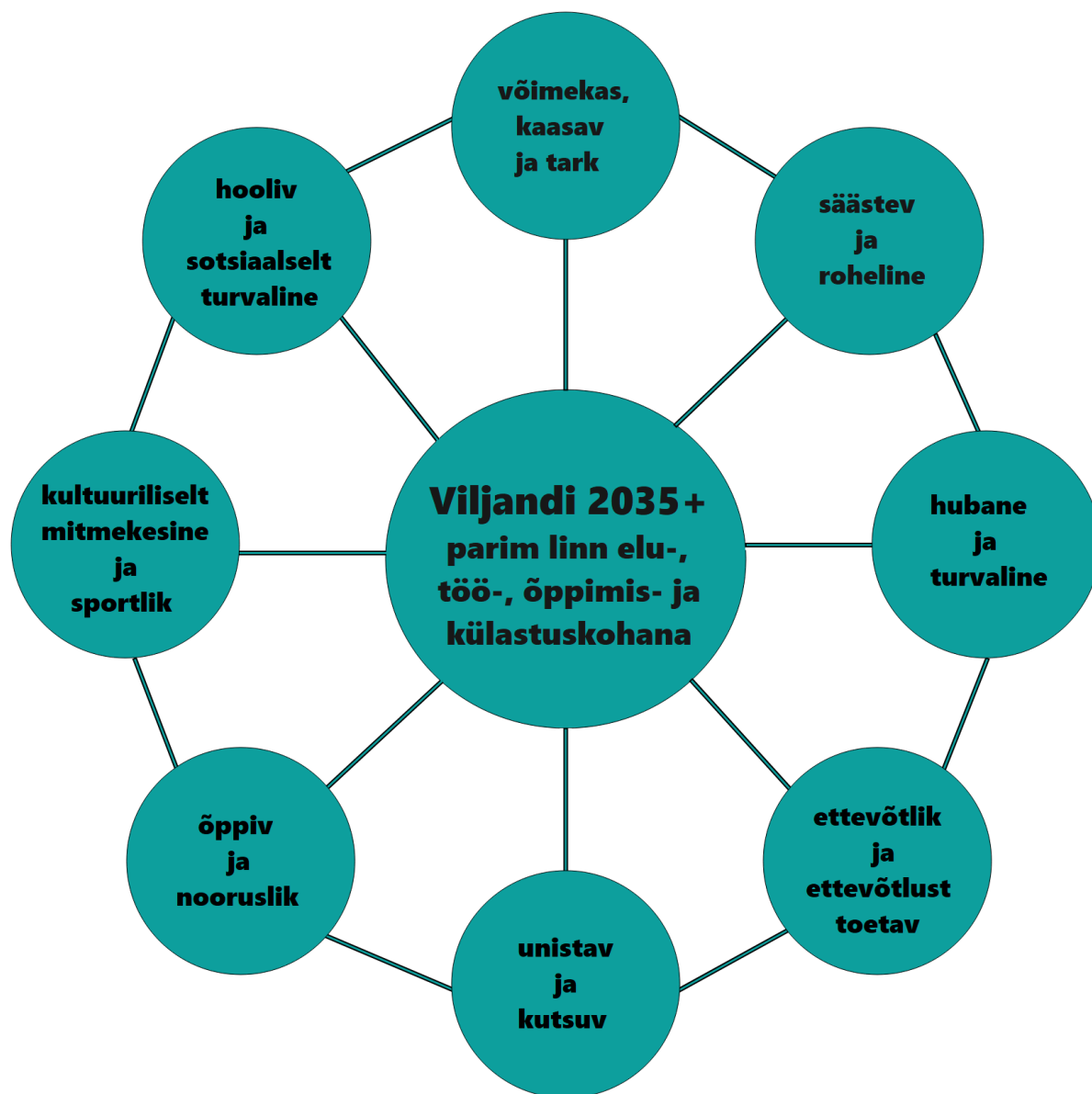
- Võimekas, kaasav ja tark Viljandi linn
- Säästev ja roheline Viljandi linn
- Hubane ja turvaline Viljandi linn
- Ettevõtlik ja ettevõtlust toetav Viljandi linn
- Unistav ja kutsuv Viljandi linn
- Õppiv ja nooruslik Viljandi linn
- Kultuuriliselt mitmekesine ja sportlik Viljandi linn
- Hooliv ning sotsiaalselt turvaline Viljandi linn

Arengudokumentide koostamist juhtinud ajutine komisjon korraldas teemaplokkide arutelu, otsustas võimalike olulisemate muutuste üle ning kooskõlastas arengudokumentide eelnõude terviktekstid. Teemaplokkides on kirjeldatud valdkondade hetkeolukord ning lähtepositsioon, sõnastatud arenguvajadused ja arengueesmärgid ning määratud mõõdikud eesmärkide täitmise hindamiseks. Eraldi peatüki moodustab tegevuskava valdkondade kaupa, mis hõlmab tegevusi Viljandi linna arengustrateegia 2035+ ja Viljandi linna arengukava 2022–2028 perioodiks. Kaasamise sammude tulemusena on dokumendi lisadeks Viljandi linna elanike küsitluse ja rahvakohtumiste kokkuvõte.

Lähtuvalt arengudokumentide koostamise aja keerulisest ja uudsest olukorrast kogu maailma majanduses on prognooside tegemine äärmiselt raske. Tegevuskava aastateks 2022–2028 kajastab 2022. a maikuu prognoosi linna tulude, kulude ja võimalike investeeringuobjektide kohta.

Arengudokumendid on koostatud kahe eraldi dokumendina. Nendeks on käesolev Viljandi linna arengustrateegia 2035+ ja Viljandi linna arengukava aastateks 2022–2028 ning Viljandi linna eelarvestrateegia aastateks 2022–2028. Dokumendid on omavahel seotud ning on aluseks linna eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, tegevuste ja investeeringute kavandamisel ning tegevusteks ja investeeringuteks toetuste taotlemisel.

VISIOON VILJANDI LINN 2035+

Joonisel on toodud visioon Viljandi linn 2035+ ning Viljandi linna arengustrateegia 2035+ ja arengukava 2022–2028 peaesmärgid.

VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2035+

Arengustrateegia 2035+ peatükk kirjeldab üldiseid väljakutseid, millega strateegia perioodil peab arvestama ning toob välja peamised eesmärgid, milleni lähiaastate arengutes on soov jõuda. Strateegilised tegevused kajastuvad valdkondade kaupa tegevuskava peatükis.

Kohanemine muutustega rahvastikus

Viljandi linna rahvaarv on vähenenud alates 1990. aastate esimesest poolest. Arenguid kavandades tuleb tegeleda rahvaarvu vähenemise aeglustamise nimel ning püüelda rahvaarvu kasvamise suunas.

Viljandi linna rahvastikuarengu strateegiliseks eesmärgiks on Viljandi linnas elavate inimeste elukvaliteedi tõstmine ja rahvastiku vähenemise peatamine.

Rahvaarvu muutumist mõjutavad neli näitajat: sündide, surmade, sisse- ja väljarännanute arv. Samuti on oluline roll rahvastiku struktuuril.

Omaavalitsuse valmisolek kohanemiseks muutustega rahvastikus peab olema võimalikult mitmekülgne. Viljandi linnas väheneb rahvaarv negatiivsest rändest tingituna rohkem kui negatiivse loomuliku iibe tõttu. Rände osas peaks see hõlmama väljarände vähendamist ja tagasirände toetamist, kõrgelt kvalifitseeritud ja lõimumisvalmis sisserrändajate eelistamist. Samuti peaks omaavalitsus kavandama tegevusi elanike pikema tööelu eelduseks oleva hea tervise säilitamiseks, soodustama elukestvat õpet ja õppimist, järjekindlalt panustama sündimust soodustavasse perepoliitikasse ning lapse- ja peresõbralikkuse suurendamisse. Kuna elukoha valikul eelistatakse atraktiivseid tiheasustusalasid looduskaunites kohtades, on oluline panustada elukeskkonna parendamisse. Atraktiivne ja vajadustele vastav linnaruum ning looduse lähedus on sama tähtis kui teenuste kättesaadavus ning head ja kiired transpordiühendused suuremate keskustega. Tugev haridusasutuste võrk, mitmekesine kultuurielu, head vaba aja veetmise ja spordiga tegelemise võimalused tõstavad linna kui elukoha väärtust veelgi.

Rahvastiku vähenemine ja vananemine on olulised sotsiaalsüsteemi jätkusuutlikkuse kontekstis. Kui iga tööeas inimese kohta tuleb edaspidi järjest rohkem tööeas väljas olevaid elanikke, siis tähendab see, et iga tööealine peab edaspidi loovutama järjest suurema osa oma töö tulemusest tööeas väljas olevate inimeste vajaduste rahuldamiseks. Seetõttu on oluline toetada kõrget lisandväärtust tootvate ja teadmistemahukate ettevõtete rajamist Viljandisse, mis soodustab kõrgelt kvalifitseeritud tööjõu linna tööle ja elama asumist. Samuti on oluline arendada teenuseid ja luua võimalusi kaugtöö tegemiseks, mis võimaldab inimestel Viljandisse elama asuda ka siin töökohta omamata. Oluline on soodustada elanike ettevõtlikkust ning tunnustada ka kohalikul tasandil opereerivate väikeettevõtete loomist, mis oma tegevusega toetavad elusa ja tegusa väikelinna kuvandit ning pakuvad elanikele vajalikke teenuseid.

Edukas rahvastikumuutustega kohanemine eeldab nii elamufondi uuenemist, elukeskkonna parendamist ja atraktiivsuse tõstmist kui ka ettevõtluskeskkonna arendamist ning ettevõtete konkurentsivõime ja tootlikkuse suurenemist.

VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN

Viljandi linna asjatundlik juhtimine

Omaavalitsuse tark juhtimine tagab tugeva kogukondliku identiteedi ja kogukonna jätkusuutliku arengu. Teadmispõhine ja inimkeskne planeerimine, avatud, kaasav ja eesmärkide saavutamisele pühendunud juhtimine, asjatundlik ja korrektne asjaajamine, efektiivne töökorraldus ja avalike teenuste hea tase ning kättesaadavus on eelduseks, et Viljandi linn on meelepärane ja hästitoimiv koht elamiseks ja pere loomiseks, ettevõtlusega tegelemiseks ja töötamiseks ning ka õppimiseks ja puhkamiseks.

E-teenuste arendamine ja uute lahenduste väljatöötamine teenuste osutamisel tõhustab halduskoormust, vähendab bürokraatiat ning tõstab teenuste kvaliteeti. Lisaks muudab see sujuvamaks nende inimeste

teenindamise, kelle jaoks e-teenuste kasutamine on raskendatud või välistatud. Uute ja tarkade lahenduste elluviimisel on olulisel kohal koostöö naaberomavalitsuste ja erinevate organisatsioonidega. Kvaliteetse avaliku teenuse pakkumisel on oluline roll omavalitsuse personalipoliitikal, mille aluseks on infovahetus, töökorraldus, teenuse pakujate kvalifikatsioon, motiveeritus ja töötingimused.

Paraneb linnaelanike teavitamine ja kaasamine oluliste küsimuste otsustusprotsessi. Kohtumised elanikega ja küsitluste läbiviimine annavad väärtuslikku infot linna arendamiseks ja probleemidele lahenduste leidmisel.

Linna edukaks juhtimiseks on oluline, et otsuseid võetaks vastu strateegilistest eesmärkidest lähtuvalt ja teadmistepõhiselt. Otsustusprotsess on asjatundlik, läbipaistev ja kaasav ning avalike teenuste arendamisel ja pakkumisel lähtutakse targa, inimkeskse ja jätkusuutliku linna põhimõtetest.

SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN

Puhas ja jätkusuutlik loodus- ja elukeskkond

Viljandi linn asub looduslikult mitmekesise maastiku ja rikkaliku loodusega alal. Rohevõrgustik on väärtuslik elukeskkonna osa, mis tasakaalustab ehitatud linnakeskkonna mõju ning see on olulisel kohal linnaruumi ja miljöö kujundamisel. Viljandis on kolm suurt rohekoridori, mis asuvad Valuoja ja Uueveski orgudes ning Viljandi järve ürgorus. Linna pargid, puisteed ja veekogud loovad ühtse terviku ning koos Viljandi järve äärses metsaga moodustavad linna haljasvööndi.

Linna rohealad on avalik ruum puhkamiseks ja vaba aja veetmiseks. Looduskeskkonna eksponeerimiseks ja nautimiseks on oluline avada looduskauneid vaateid ja hoida olemasolevaid kinni kasvamast. Rohealade kasutusvõimaluste mitmekesistamiseks on kavandatud neile maastikulisi elemente, vaba aja veetmise ja õuesõppe läbiviimise kohti ning sportimisvõimalusi. Viljandi järve rannaala arendatakse eesmärgiga pakkuda võimalikult meeldivat ja mitmekülgset ajaveetmisvõimalust samal ajal säilitades ja hoides ka loodust.

Haljastuse planeerimisel ja arendamisel on eesmärgiks tagada esteetiline ja liigirikas elukeskkond ning looduse lähedus ja kättesaadavus elanikkonnale. Kahjulike mõjude vähendamiseks ja elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks eraldatakse üksteisest tootmishoonete maad ja elumumaad nii kõrg- kui madalhaljastusega. Kavandatakse puisteede ja ribaparkide rajamist ning mõnede alleede uuendamist või taastamist. Ribapark on planeeritud Järveotsa linnaossa ning Männimäe tee teekoridori elamute ja tööstuspiirkonna vahelise ala eraldajana.

Viljandi linna eesmärgiks on liikuda kliimanetraalsuse suunas ning soodustada säästlikumat ning keskkonnateadlikumat käitumist ja loodushoidu. Eelkõige eeldab keskkonnakoormuse vähendamine inimeste keskkonnateadlikkuse suurendamist, kuid oluline on ka vajaliku infrastruktuuri ja teenuste kättesaadavus ning nende asjakohasus.

Tervise toetamiseks, õhusaaste ja müra vähendamiseks on oluline vähendada autostumist ning soodustada mittemotoriseeritud liikumisviiside kasutamist, luues kvaliteetseid ja turvalisi jalg- ja jalgrattateid koos mitmekesise linnasisese haljastusega. Linnaloodus ning kõikidele elanikkonna gruppidele igapäevase aktiivse jalgsi või rattaga liikumise võimaldamine toetab inimeste vaimset ja füüsilist tervist ning tõstab tervelt ja iseseisvalt elatud aastate hulka.

Targalt planeeritud ja mitmekesine linnaloodus vähendab inimtegevusest kui ka ilmastikust tulenevat negatiivset mõju elukeskkonnale ja inimese tervisele ning võimaldab energiasäästu, väiksemaid hoolduskulusid ning pikemas perspektiivis kokkuhoidu ka tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeteenustelt.

Energia säästmiseks on oluline toetada hoonete energiatõhusamaks muutmist ning kogukonnaenergeetika arengut. Samuti on tähtis ettevõtete toetamine ja tunnustamine ringmajanduse arendamisel ning ettevõtlussümbiooside loomisel. Jäätmemajanduse valdkonnas on eesmärgiks vähendada jäätmete tekkimist ning suunata tekkivad jäätmed maksimaalselt taaskasutusse.

HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN

Hubane ja turvaline linnaruum

Linnaruum ja tehniline taristu peavad rahuldama elanikke ja ettevõtteid. Läbivaks peab saama säästev areng, mis hõlmab ressursside säästvat kasutamist, keskkonnasõbralike lahenduste rakendamist ja inimesekeskse linnaruumi loomist. Linnaruum peab olema turvaline, hästitoimiv, atraktiivne ning kõrge arhitektuurse kvaliteediga.

Lähiaastate linnaplaneerimisealaste otsuste tegemisel, hoonestamisel ning tehnovõrkude ja teede planeerimisel on üheks suunaks planeerimise ökonoomiliste seisukohtade järgimine. Arendamisel on eelistatud projektid, mis paiknevad juba hoonestatud piirkondades, toetavad infrastruktuuri piisava ja jätkusuutliku kasutusega arengut. Hoonestamisel on uute maa-alade hõivamisele eelistatud olemasolevate linnakvartalite tühjalt seisvate osade täiehitamine, mille korral juba välja ehitatud infrastruktuuriga liitub enam tarbijaid. Ühiskondlike hoonete paigutamisel kesklinna on lisaks hoonestuse tihendamisele eeliseks ka teenuste kättesaadavus. Järveotsa arendusala toob kaasa elamuehituse hoogustumise ning loob eeldused elanike arvu suurenemisele.

Sarnaselt vanalinnale vajavad ka muud hoonestuse ning linnaruumi elementide iseloomu poolest eristuvad linna piirkonnad selget reeglistikku, mille alusel piirkonda arendada, seal asuvaid hooneid renoveerida või uusi hooneid ehitada. Linnaliste koosluste hoonestamise põhimõtete läbiarutamine ja kehtestamine on linna arengus vajalik, kuna annab edaspidi kindlama tunde nii omanikule kui otsustajale. Nimetatud tegevus on lähiaastatel kavandatud läbi viia Viljandi linna üldplaneeringu koostamise käigus.

Vajalik on jätkata senist restaureerimistoetuste süsteemi, mis tagab nii mõnegi ajaloolise hoone või linnaruumis nähtava väärtusliku detaili säilimise või restaureerimise. Olulise tähtsusega on muinsuskaitse alal ja sihtkaitsevööndis asuvate hoonete omanike tunnustamine kultuuriväärtuste säilitamisel. Vajalik on jätkuv muinsuskaitsealane selgitustöö ning kinnistuomanikele suunatud koolituste korraldamine. Väga olulise tähendusega on lossivaremete konserveerimise, vanalinna tänavate uuendamise ning linnamüüri konserveerimise, eksponeerimise ja markeerimise jätkamine.

Viljandi linna atraktiivsuse tõstmiseks ning elanikkonnale paremakvaliteedilise elukeskkonna loomisel on aluseks linna terviklik kujunduskontseptsioon ning tänavate ja avaliku ruumi planeerimise (tänavadisaini) põhimõtted, mis tuginevad inimesekeskse, 15 minuti linna ja targa linna kontseptsioonidele.

Tänavate uuendamisel on eesmärgiks saavutada kõrgeim turvalisus (null-visioon ehk mitte ühtegi surmaga või tõsise, jäädava vigastusega lõppevat liiklusõnnetust), tagada ligipääsetavus ja hea kasutajakogemus kõigile, sh liikumisraskusega liiklejatele, jaotades tänavaruumi ühtlasemalt erinevate liikumisviiside eelistajate vahel ning arvestades erinevate elanikkonna gruppide vajadustega. Linnatänavate rajamisel ja rekonstrueerimisel on oluline arvestada keskkonnamõjudega inimese tervisele ja heaolule ning on oluline planeerida õhusaastest, müra ja ilmastikust tingitud kahjulike mõjude vähendamine. Tänavate ja avaliku ruumi planeerimisel ja ehitamisel tuleb arvestada ka ressursside säästmise vajadusega ning luua nutikaid ja kauakestvaid väikese hooldusmahuga lahendusi.

Oluline on luua atraktiivne linnaruum, mis soodustab tänavat mitmekülgset kasutamist ning tänavat viibimist. Tänav ei ole vaid ühendustee erinevate sihtkohtade vahel, vaid oluline sotsialiseerumise koht. Meeldiva ja kasutajasõbralik avaliku ruumi kujundamisega saame kaasa aidata erinevate ühiskonnagruppide läbikäimisele ja ühiskonna sidususe loomisele, suurendades inimeste heaolu ja turvatunnet. Atraktiivne linnaruum ja elav tänavaelu soodustab kaubanduse, toitlustuse ja turismi arengut.

Olulisele kohale on tõusnud jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamine, mis aitab vähendada autostumist ning sellest tulenevaid negatiivseid keskkonnamõjusid, hoida kokku kulusid kui ka aidata kaasa rahvatervise edendamisele. Tervikliku jalgrattateede võrgustiku olemasolu võimaldab rattaga liikuda kiiresti, mugavalt ja turvaliselt, pakkudes argiliikumisteks tõsiseltvõetavat alternatiivi motoriseeritud transpordile. Oluline on parandada kõnniteede olukorda ning tagada vajadustele vastav jalgsi liikumise võimalus ka liikumisraskusega inimestele, eakatele ja lastele. Väiksem autoliiklus vähendab tänavate kulumist ja hooldusvajadust ning loob puhtamat ja müravamat elukeskkonda. Võimalusel planeeritakse jalg- ja jalgrattateed läbi haljasalade ja

parkide pakkudes meeldivamat ja tervislikumat teekonda. Aktiivne liikumine ja looduses viibimine tõstab inimeste tervelt elatud aastate hulka ja parandab elukvaliteeti, mis omakorda tähendab tervemaid ja töökamaid töölisi ettevõtjatele ning väiksemaid tervishoiu ja sotsiaalhoolekande kulusid.

Tänavatel on oluline tagada kõikide liiklejate turvalisus ja võimalikult sujuv liikumine, mida aitab korraldada asjakohane tänavadisain ja hooldus. Korras ja hooldatud tänavakatted, loogiline ja erinevate liiklejate vajadusi arvestav tänavaruum ja liikluskorraldus, tänav võrdsem ruumijaotus eri liiklejagruppide vahel, liikumise sujuvus ja lühikesed ooteajad reguleeritud ristmikel, õiged liikumiskiirused, lihtne ja selge liiklusemärgistus — need on olulised tegurid, mis tagavad liiklejatele teineteisega arvestamise ja üldise liiklustravalisuse. Eesmärgiks on igal aastal vähemalt ühe tänav renoveerimine rakendades eeltoodud põhimõtteid.

Eesmärgiks on tagada kõikidele elanikkonna gruppidele nende poolt valitud liikumisviisil turvaline, sujuv, mugav ja terviklik teekond linna eri piirkondade, suuremate kaubandus-, teenindus- ja sotsiaalhoonete vahel ning ligipääs rohe- ja puhkealadele.

ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN

Head eeldused ettevõtluse arenguks ja kasvuks

Eesmärgiks on Viljandi linna arendamine tervikliku, atraktiivse ja inimesekeskse elukeskkonnana, mis loob eeldused, et haritud ja ettevõtlikud tööealised inimesed eelistaksid Viljandit elu- ja töökohana. Kasvav elukeskkonna kvaliteet soodustab sisserännet ja tagasirännet ning ettevõtluse kasvu ja kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist.

Hästi toimiv ettevõtlussektor tagab linnale kvaliteetsete avalike teenuste pakkumiseks ja ettevõtlustingimuste pidevaks arendamiseks vajaliku tulubaasi ning loob uusi ja kõrgema sissetulekuga töökohti.

Kohanemiseks muutuva majanduskeskkonnaga ja tagamaks turunõudlusele vastavat kvalifikatsiooni rakendatakse koostöös riigi-, era- ja kolmanda sektoriga meetmeid tööealise elanikkonna ümber- ja täiendõppeks.

Kohalik omavalitsus saab ettevõtluse edendamisele kaudselt kaasa aidata oma tegevusvaldkondade kaudu:

- 1) kasvatus-, haridus- ja kultuuritöö ning elukestva õppe- ja ümberõppe võimalused valmistavad inimese ette iseseisvaks eluks ning kindlustavad ettevõtluse arenguks vajaliku kvaliteetse töötajaskonna ning ettevõtjad;
- 2) spordirajatiste, liikumisharrastust soodustava linnakeskkonna ning puhkealade arendamine ja loodusliku keskkonna kättesaadavus aitab hoida töötajate tervist ning vähendab seeläbi ettenägematuid kulutusi tööjõule. Hea tervisega inimeste sooritusvõime on parem ning hõive tööturul pikemaajaseks;
- 3) sotsiaalse turvalisuse tagamine vähendab töömoraali madaldavaid sotsiaalseid ja psühholoogilisi pingeid;
- 4) planeerimis- ja ehitustegevuse kaudu tagatakse vajalik infrastruktuur ning linnaruumi atraktiivsus ettevõtluse arenguks;
- 5) läbipaistev, selge ja kiire menetlusprotsess tagab sujuva asjaajamise ning toetab ettevõtete, kohaliku omavalitsuse ja riigi koostööd.

Linna eestvedamisel jätkub tööstusalade väljaarendamine eesmärgiga uute ettevõtete ja uute töökohtade loomise võimaldamiseks. Ettevõtlusalade infrastruktuur, linna hea maine ning tõhus koostöö omavalitsuste, riigi ja rahvusvahelisel tasandil soodustab ettevõtete arengut. Targa linna põhimõtete rakendamine, innovatsiooni, ringmajanduse ja ettevõtete ning organisatsioonide vaheliste sümbiooside loomise soodustamine ja tunnustamine toetab koostööd ning tõstab linna atraktiivsust ettevõtjatele ning investoritele.

Atraktiivne linnaruum, mitmekülgne kultuuri- ja spordielu, vajalike teenuste kättesaadavus, head ühendused teiste linnadega tõstavad linna kui elukoha väärtust ning soodustavad spetsialistide ja töötajaskonna paikseks jäämist ning pikaajaliste, stabiilsete töösuhete loomist. Samuti on need olulised tingimused turismisektori arenguks.

Kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist soodustab inseneriharidusega tööjõu olemasolu. Et tekitada noortes huvi inseneriteadustes kõrghariduse omandamise vastu, tuleb panustada noorte suuremasse kaasatusse tehnoloogia-, loodus- ja täppisteaduste valdkonda nii hariduse, noorsootöö kui huvitegevuse kaudu. Omavalitsus peab vajalikuks ja toetab kõikides haridusasutustes ettevõtlikkuse õppe arendamist.

UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN

Atraktiivne külastuskeskkond ja inspireerivad turismitooted

Turismivaldkonna eesmärgiks on pakkuda Viljandi linnas terviklikku külastuselamust. Turismitooted ja -teenused on kvaliteetsed, inspireerivad ja kooskõlas säästva arengu põhimõtetega.

Turismitoodete arendamise juhtimise eesmärgiks on turismisektori konkurentsivõime kasvatamine eristumise ja külastaja vajadustele vastavate turismitoodete ja -teenuste väljaarendamise läbi. Turismitootete kvaliteedi kujundab külastaja teekonna terviklik arendamine. Külastuselamus kujuneb kogu külastaja teekonna vältel erinevaid teenuseid ning tooteid tarbides. Turismitoodete arendamine on suunatud peamiste teemavaldkondade arendamisele koostöövõrgustike arendamise kaudu, turismitoodete ja -teenuste kvaliteedi, teeninduskvaliteedi ja turismikompetentsuse tõstmisele. Koostöövõrgustike eesmärgiks on tugevdada koostööd ja ühistegevusi piirkondlike sihtkohtade arendajate ning ettevõtjate vahel ja suurendada turismitoodete turunduslikku potentsiaali.

Rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand loob unikaalsed võimalused kultuuriturismi arendamiseks. Viljandis toimub palju kultuuri- ja spordisündmusi, mis toovad linna arvukalt külastajaid aastaringelt. Huvipakkuvad sündmused köidavad turiste sõltumata aastaajast ja ilmastikutingimustest.

ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN

Paindlikud ja inimese vajadusi arvestavad õppimisvõimalused kogu elu jooksul

Haridusvaldkonna tähtsamad eesmärgid on kaasaegse, mitmekülgse ja kvaliteetse hariduse võimaldamine munitsipaalkoolides ning alushariduse andmise ja laste päevahoiuteenuse tagamine. Tähtis on samuti mitmekesise huvihariduse ja huvitegevuse võimaldamine ja huvialade arendamine.

Paindlik ja inimese vajadusi arvestav haridusvõrk annab õppijatele ettevalmistuse elus toimetulekuks ning tööoskused ja -harjumused. Viljandi võimaldab tunnustatud haridust alusharidusest kõrghariduseni. Tugev alus- ja põhihariduse baas annab õppijatele hea ettevalmistuse haridustee jätkamiseks gümnaasiumides, kutseharidusasutustes ja kõrgkoolides.

Alushariduse andmise ja päevahoiuteenuse osutamisega kodude lähedal on loodud tingimused laste eakohase arengu toetamiseks ning sellega soodustatakse lapsevanemate töötamist ning perede toimetulekut. Eesmärgiks on koolieelsete lasteasutuste ajakohastamine ja arendamine, olles paindlik lähtuvalt nõudlusest uute rühmade avamiseks ning lähtudes muu hulgas ka piirkondadest, kus on suurim nõudlus kodulähedasele päevahoiuteenusele tagamaks lapsevanematele ja lastele mugav ja optimaalne liiklustrajektor.

Kvaliteetse põhihariduse aluseks on tugevad põhikoolid, mis rakendavad uudseid meetodikaid ja tagavad igale õppijale nüüdisaegse, turvalise ning tema võimeid, vajadusi ja individuaalseid valikuid arvestava õpikeskkonna. Oluline on, et haridusasutustes töötab motiveeritud ja professionaalne personal ning vajalik on panustada õpetajate ja noortega tegelevate spetsialistide teadmiste ja oskuste ajakohastamisse.

Huvihariduse, huvitegevuse ja noorsootöö võimalused pakuvad mitmekesiseid eneseteostuse ja vaba aja veetmise viise, et noor saaks lähtuvalt oma tugevustest individuaalselt areneda. Täiskasvanute täiend- ja ümberõpe on osa elukestvast õppest, et tagada inimeste parem toimetulek ja suurem võimekus edukalt toime tulla uute väljakutsetega.

KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Kultuuriline mitmekesisus ja traditsioonide hoidmine

Olles avatud ja arenev, eripalgeline ning traditsioonidega kultuurieluga linn, kus on tagatud võimalused kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks, on kultuurivaldkonna eesmärgiks kultuurilise mitmekesisuse ja traditsioonide hoidmine. Viljandi linn hindab professionaalse kultuuri arengut linnas ning tagab kultuurilise huvitegevuse võimalused ning toetused kodanikuühendustele.

Jätkatakse kultuuri-, mälu- ja vabaajaasutuste ja nende hoonete arendamist tagamaks paremad võimalused kultuuri loomiseks ja tarbimiseks, rakendades innovaatilisi lahendusi ning tuginedes traditsioonidele ja kogemustele. Asutuste tegevus peab toimuma selgelt kokku lepitud alustel vältimaks dubleerimist, toetudes koostööle ning soodustades pidevat arengut vastavalt sihtrühmade muutuvatele vajadustele. Teenuste arendamisel on tähtis lähtumine turunõudlusest ja valitsevatest trendidest.

Olulise tähtsusega on eesti keele ja kultuuri väärtustamine. Kultuurielu elavdamise ja rikastamise eelduseks on kogukonna aktiivsus, rahvusvaheline suhtlus, kultuurivahetus ja kogemuste vahetamine.

Rahvastiku vähenemise peatamisel on oluline toetada ja tunnustada ühiskondlikult aktiivseid ja arengut vedavaid noori, kelle edaspidiseid valikuid kuhu elama asuda, kodu luua ja kus lapsi kasvatada, saab suunata tervikliku, atraktiivse ja inimesekeskse elukeskkonna loomisega. Noorte kaasamine planeerimis- ja otsustamisprotsessides ning noorte algatuste toetamine ja noorte panuse tunnustamine kasvatab noorte kogukonnatunnet ja sidusust Viljandiga.

Mitmekülgne kultuurielu toetab nii Viljandi kui kultuurikuurorti ja kui UNESCO loovlinna mainet.

Mitmekesised tegevusvõimalused ja elamusterohke spordielu

Viljandi linna eesmärgiks on elanike hea tervise ning liikumisaktiivsuse säilitamine, tänapäevaste võimaluste pakkumine elamusterohketest spordisündmustest osasaamiseks ja liikumisharrastusega tegelemiseks.

Viljandi on sportlik ja tervislik linn. Sportlikud eluviisid panustavad rahvatervise edendamisse ja seeläbi tervena elatud aastate pikendamisse. Oluline on soodustada nii laste kui täiskasvanute jalgsi või rattaga liikumist igapäevastel teekondadel ning suurendada isetekkelist liikumisaktiivsust.

Prioriteediks on noortesporti toetamine ja liikumisvõimaluste soodustamine koolides ja lasteaedades. Olulisemateks väljakutseteks on koolistaadionide ja spordiväljakute korrastamine, saavutussportlaste toetamine, tervisespordi edendamine ning spordibaaside ja terviseradade kvaliteedi säilitamine ja parandamine.

Sportimispaikade arendamise jätkamine loob paremad tingimused nii tipptasemel treeningute läbiviimiseks kui ka liikumisharrastusega tegelejatele. Sporditaristu arendamine koostöös erasektoriga mitmekesistab sportimisvõimalusi. Head sportimisvõimalused ja traditsioonilised spordiüritused tugevdavad ka Viljandi kui spordikuurorti mainet.

HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN

Terve, abistatud ja hoitud viljandlane

Viljandi linna prioriteet on rahva hea tervis, elanikkonna võimalikult kõrge tervelt elatud aastate hulk, inimeste pikaajaline tööväime säilimine ja iseseisev toimetulek, heaolu ning turvatunde tagamine.

Sotsiaalhoolekande peamiseks sihtrühmadeks on lastega pered, eakad, erivajaduste ja toimetulekuraskustega inimesed. Peamised tegevused sotsiaalse toimetuleku tagamiseks on ennetus- ja teavitustöö ning sotsiaaltoetuste ja -teenuste arendamine. Teenuste ja toetuste arendamisel on oluline arvestada sihtgrupi individuaalseid vajadusi ning olla paindlik. Sotsiaalteenused on kvaliteetsed ja kõigile abivajajatele

kättesaadavad. Sotsiaalvaldkonna arendamise eesmärgiks on inimeste elukvaliteedi ja iseseisva toimetuleku parandamine.

Rahvatervise valdkonna eesmärgiks on tõsta elanike tervelt elatud aastate hulka. Oluline on panustada ennetus- ja teavitustöösse, et suurendada inimeste terviseteadlikkust, mõjutada eluviisi ning vähendada riskikäitumist. Linna eesmärgiks on tervist toetava ja aktiivset liikumist soodustava elukeskkonna loomine ning tervislike eluviiside soodustamine kõikide elanikkonna rühmade seas. Eriti oluline on laste tervisliku ja turvalise arengu tagamine.

Lastega perede iseseisvaks toimetulekuks arendab linn lastele ja peredele vajalikke ja kättesaadavaid teenuseid. Sotsiaalsete probleemide ennetamiseks suurendatakse koostööd laste ja noortega tegelevate asutuste vahel. Eakate hoolekande valdkonnas on peamiseks eesmärgiks aidata inimestel võimalikult kaua elada oma kodus ning elada täisväärtuslikku elu. Erivajadustega inimeste iseseisva toimetuleku tagamiseks osutatakse erinevaid teenuseid.

VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2022-2028

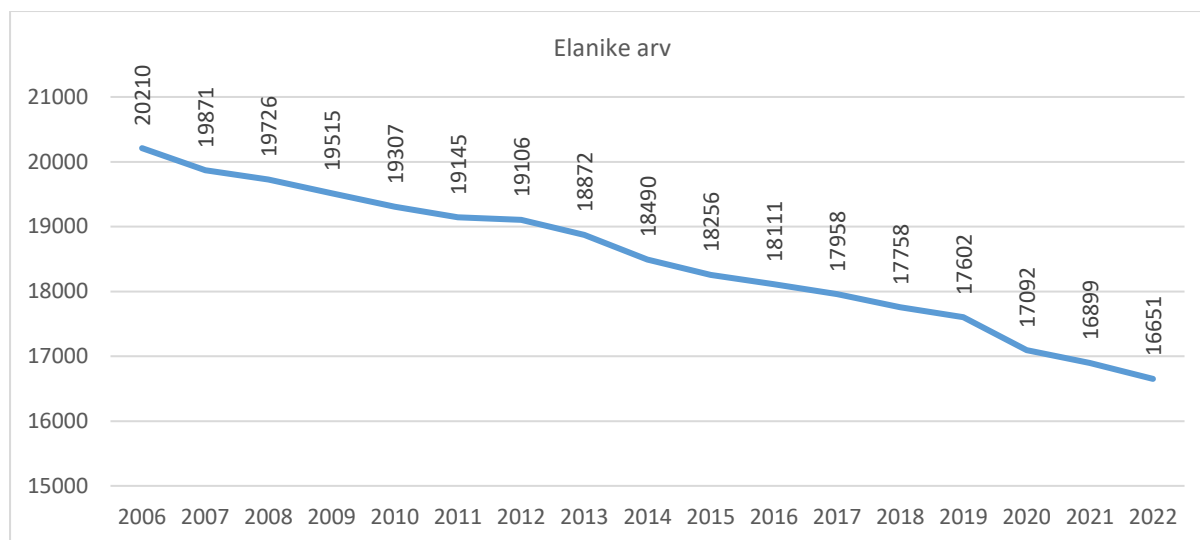
Viljandi linna arengukava 2022-2028 koosneb rahvastiku suundumuste ülevaatest ja peatükkidest valdkondade kaupa. Igas peatükis on toodud valdkonna lähtepositsioon 2022, arenguvajadused, arengueesmärgid ja mõõdikud eesmärkide täitmiseks.

Viljandi linna rahvastik

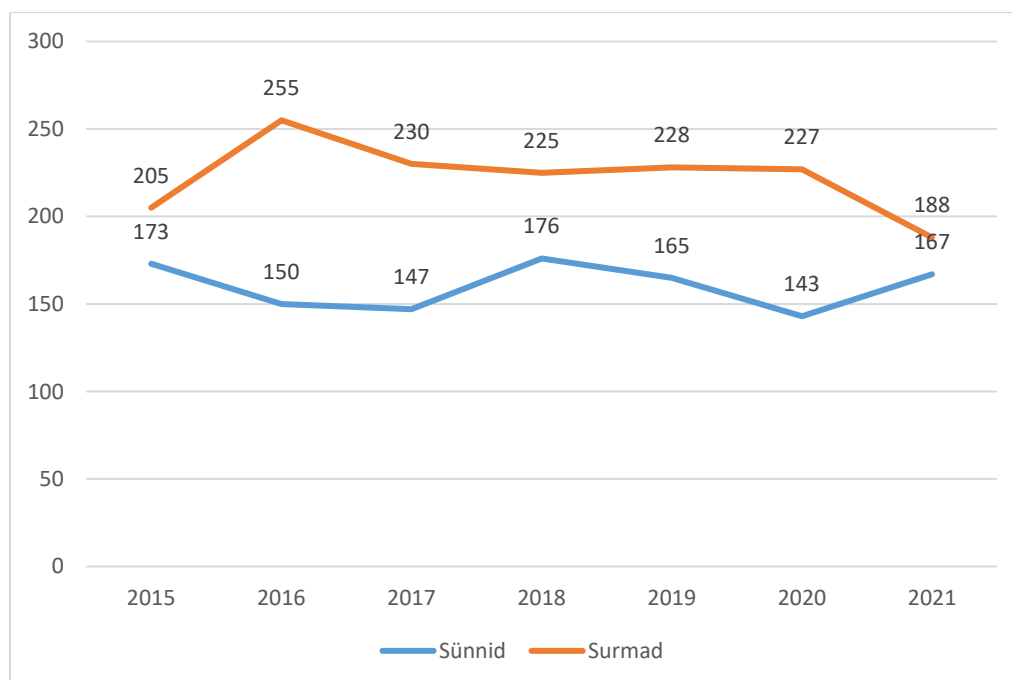
Elanike arvu poolest on Viljandi linn suuruselt kuues linn Eestis.

Kogu Eesti üheks suurimaks väljakutseks on kohanemine rahvastiku vähenemise ja vananemisega. Nagu enamikes Eesti piirkondades, on elanike arv langenud ka Viljandi linnas. Võrreldes 2006. aastaga on Viljandi linna rahvaarv vähenenud 3559 inimese võrra.

Viljandi linna elanike arv rahvastikuregistri andmetel 01.01. seisuga:

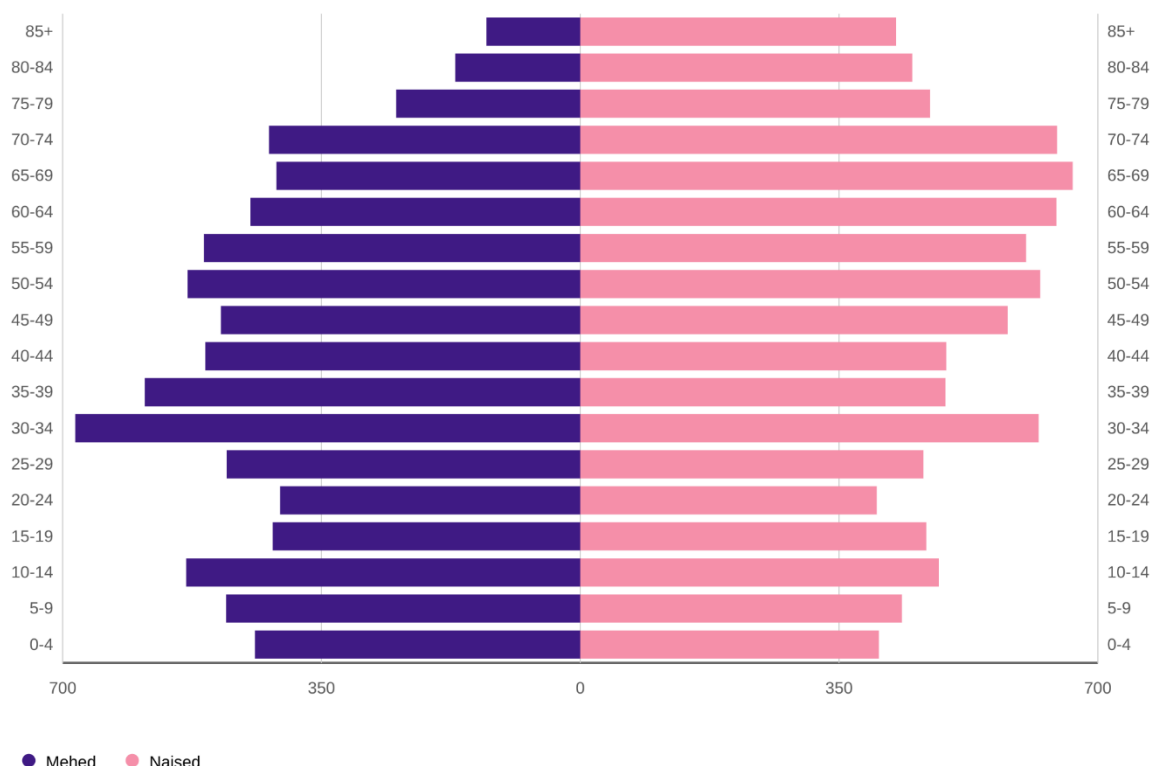

Sündide ja surmade arv 2015-2021 Statistikaameti andmetel:

Rahvastiku soo ja vanuskoosseis | Viljandi linn, 2022

Allikas: statistikaamet

Vaata interaktiivset graafikut juhtimislaud.stat.ee

Viljandi linna rahvastikuarengu strateegiliseks eesmärgiks on Viljandi linnas elavate inimeste elukvaliteedi tõstmine ja rahvastiku vähenemise peatamine. Rahvastiku vähenemise peatamiseks loovad uusi eeldusi kaugtöövõimaluste loomine, noorte perede toetamine, inimeste tervisekäitumise arendamine, Viljandisse tagasituleku soodustamine. Olulisemaks peab saama, et Viljandi linn oleks pärast õpinguid suurema hulga siia püsivalt asujate sihtkoht.

1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse linna juhtimise, planeerimise, kriisireguleerimise, kaasamise, vabaühenduste ja linnaelanike nii seadusloomes kui arendustegevuses osalemise, innovatsiooni ja targa linna põhimõtete rakendamise ning kodanikuühiskonna suundumusi ja arenguvajadusi.

1.1. Lähtepositsioon 2022

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel korraldab kohalik omavalitsus Viljandi linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri- spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, linnasisest ühistransporti ja linna tänavate ehitamist ja korrashoidu ning tagab linna omanduses olevate koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide ja huvikoolide, raamatukogude, spordibaaside, turva- ja hooldekodude ning teiste kohalike asutuste ülalpidamise.

Viljandi linn on investeerinud eelnevatel arengukava perioodidel linnaelarve ning Euroopa Liidu vahendeid ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide arendamiseks, keskkonnakaitse ning jäätmekäitluse tingimuste parandamiseks, haridus-, spordi- ja kultuuri- ning sotsiaalteenuste pakkumise tingimuste parandamiseks. Arendatud on ettevõtluspiirkondi, et tagada soodsamad tingimused piirkonnas tegutsevatele ettevõtjatele ja soodustada uute töökohtade loomist.

Viljandi linna elanike esinduskogu, Viljandi Linnavolikogu on 27-liikmeline. Kohaliku elu küsimuste arutamiseks on moodustatud 6 alatist komisjoni: revisjonikomisjon, eelarve- ja arengukomisjon, hariduskomisjon, kultuurikomisjon, majandus- ja keskkonnakomisjon ning sotsiaalkomisjon. Linnavolikogu ajutiste komisjonidena tegutsevad Viljandi Noortevolikogu ja Viljandi Seenioride Nõukoda.

Viljandi Linnavalitsus on 8-liikmeline: linnapea, 2 abilinnapead ja 5 linnavalitsuse liiget. Linnavalitsuse liikmete tööjaotuse kohaselt esindab iga liige linnavalitsust linna erinevates piirkondades. Linnavalitsus on moodustanud erinevate valdkondade töö korraldamiseks komisjone, sh liikluskomisjon, laste ja perede komisjon, haljastuskomisjon.

Viljandi linna hallatavate asutuste ja struktuuriüksuste koosseisudes on 2022. aastal kokku 846 ametikohta (koos volikogu ja komisjonide liikmetega), mida täidavad 1056 isikut. 01.04.2022. aasta seisuga töötab Viljandi linna ametiasutuses linnapea, 2 abilinnapead, 46 ametnikku ja 14 töötajat.

Linnavalitsus on meedia ja üldsusega suhtlemisel avatud. Üks kord kuus ilmub Linnaleht. Kuku raadio saade „Linnatund“ on eetris üks kord nädalas neljapäeviti ning kajastab Viljandi Linnavolikogu, Linnavalitsuse, ametite ja allasutuste tegevust. Kasutusel on linna ühtne dokumendihaldussüsteem Amphora, iseteeninduskeskkond Spoku. Linnavalitsuse hallata on linna koduleht ja sotsiaalmeedia kontod. Linnaelanikel on võimalik kasutada mitmeid e-teenuseid.

Alates 2015. aastast toimub kaasava eelarve protsess. Selle eesmärkideks on parandada kogukonna arusaama linnaeelarvest, tõsta kogukondade algatusvõimet ja koostööd ning viia ellu uusi ideid ja leida lahendusi olulistele valupunktilede linnas.

Viljandi linnas on Äriregistri andmetel 13.04.2022 seisuga registreeritud 38 aktsiaseltsi, 2167 osaühingut, 397 füüsilisest isikust ettevõtjat, 74 usaldusühingut, 13 tulundusühistut, 8 täisühingut, 11 sihtasutust, 304 mittetulundusühingut ning 471 korteriühistut.

1.2. Arenguvajadused

- Viljandi linna strateegilise planeerimise ja juhtimise tõhustamine. Eesmärgipärase, teadmispõhise ja kaasava otsustusprotsessi loomine ja juurutamine, tegevuste tulemuste analüüs ning kommunikatsioon.
- Avaliku teenuse tööprotsesside tõhustamine, e-teenuste osakaalu suurendamine halduskoormuse ja bürokraatia vähendamiseks ning uuenduslike lahenduste kasutuselevõtt avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse tõstmiseks.
- Linna kommunikatsiooni tõhustamine linnaelanike teavitamiseks ja kaasamiseks otsustusprotsessidesse.
- Kodanikuühiskonna arengu toetamine, koostöö suurendamine vabaühendustega linna arengusse panustamisel ning teenuste pakkumisel ja arendamisel.
- Tõhus koostöö teiste Viljandimaa omavalitsustega, sh teenuste osutamisel ja arendustegevuses.
- Koostöö tegemine riigiasutustega, sh erinevate ennetusprogrammide rakendamisel ning elutähtsate teenusete osutamisel ja arendamisel.
- Linna positiivse kuvandi parem ärakasutamine kohanemisel muutustega rahvastikus. Seniste linna arengutega on loodud lapsesõbraliku linna ning hea elamis- ja töötamiskoha kuvand, mida on vaja veelgi enam rõhutada. Viljandi linna kui inimkeskse ja roheline, jätkusuutliku ja targa 15 minuti linna, kultuuri- ja spordikuurorti ning pärandilinnaku kuvandi hoidmine ja jätkuv arendamine.
- Jätkusuutlike, keskkonnasõbralike, heakorda ja haljastuse olukorda parendavate algatuste ja ettevõtmiste tunnustamine.
- Mõjusam teavitustöö ja järelevalve, sh heakorraeeskirjade ning parkimiskorralduse täitmise parem jälgimine.

1.3. Arengueesmärgid

- Viljandi linn on jätkusuutlik ja koostööaldis omavalitsusüksus, mida juhitakse teadmistepõhiselt ja kompetentselt, olles inimesekeskne ja avatud.
- Targa linna põhimõtete rakendamine erinevates linnaelu valdkondades.
- Toimiva koostöö tihendamine ning maakonnakeskuse rolli täitmine.
- Linnaelanike parem informeeritus ja suurem kaasatus otsustusprotsessides ning linnaelanike suurem aktiivsus linnaelu edendamisel.
- Kodanikuühiskond ja vabaühendused on tugevnenud, on iseseisvamad, kasvanud on vabaühenduste võimekus, koostöö nendega on laienenud, süvenenud ning see on toimiv ja igati konstruktiivne.
- Viljandi linna kui kultuuri-ja spordikuurorti ning UNESCO loovlinna positiivse kuvandi säilitamine ja arendamine.
- Tagatud on Viljandi linna säästev areng. Linnaruumi on inimkeskne, 15 minuti ja roheline linna kontseptsioonidele tuginev.
- Toimib tõhus kriisireguleerimine ja terviklikum ning igaühe panusel põhinev ennetustöö turvalisuse tagamiseks.
- Toimuvad heakorrakonkursid ja tunnustamised.
- Elanikkond on teadlik ja täidab kehtivate eeskirjade nõudeid.

1.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035 +
Rahvaarv ²	17758	17602	17092	16899	16651	säilib	kasvab
Loomulik iive ¹	-49	-63	-84	-21		posi- tiivne	posi- tiivne
Sisseränne ¹	709	665	561	639		kasvab	kasvab
Väljaränne ¹	776	907	709	627		väheneb	väheneb
0-18 aastaste osakaal rahvastikust % ²	20,34	20,45	20,61	20,80	20,95	>22	>23
Demograafiline töötururave- indeks ¹	0,90	0,91	0,90	0,91	0,87	1	1
Kandidaatide arv ühele volikogu liikme kohale KOV volikogu valimistel	-	-	-	6,26	-	kasvab	kasvab
Valimisaktiivsus KOV volikogu valimistel %	-	-	-	53,6	-	kasvab	60
Kaasava eelarve maht €	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	60 000	kasvab
Kaasava eelarve menetluses esitatud ettepanekute arv	23	34	25	15		kasvab	kasvab
Kaasava eelarve hääletamisel osalenute arv	904	1297	450	891		kasvab	kasvab
Elanike rahulolu linna juhtimisega ³	-	3,050	-	-	3,039	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu avalikkuse informeerimisega ³	-	3,297	-	-	3,148	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu avalikkuse kaasamisega otsustusprotsessidesse ³	-	2,906	-	-	2,780	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu vabaühenduste tegevusega ³	-	3,431	-	-	3,568	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu linnaosade arenguga ³	-	3,000	-	-	2,981	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu kogukondadega ja kogukondliku arenguga ³	-	3,244	-	-	3,220	kasvab	kasvab
Vabaühenduste poolt linna eelarvest taotletud ja toetuse saanud projektitoetuste arv	149 114	163 139	132 112	113 110		kasvab kasvab	kasvab kasvab

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035 +
Väljastatud avaliku ürituse korraldamise lubade arv	93	102	55	95		kasvab	kasvab
Maksumaksjate arv	7 825	7 886	7 672	7 649	7 600	kasvab	kasvab
Sissetulek inimese kohta kuus	1 143	1 207	1 239	1 322	1400	säilib	kasvab

¹ Statistikaameti andmed

² Rahvastikuregistri andmed

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

2. SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse looduskeskkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse jäätmekäitluse, saaste vähenemise, bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastuse ning energiatõhususe teemasid.

2.1. Lähtepositsioon 2022

Viljandi linn on looduslikult mitmekesise maastiku ja rikkaliku loodusega ala. Viljandi linna loodusliku keskkonna hetke seis on hea. Probleemidena on arengukava tööühma poolt ja elanike küsitluses välja toodud veekogude olukord, õhusaaste ja jäätmete liigiti kogumise vähesed võimalused.

Viljandi linn asub Sakala kõrgustiku põhjaosal ning linna territooriumi suuruseks on 14,65 km².

Viljandi lõunapiiriks on Viljandi järv. Viljandi järve suubuvad Uueveski oja ja Valuoja oja ning arvukalt allikaid. Valuoja oja läbib Viljandi linna, oja paisutamise tulemusel on tekkinud Paala paisjärv ja mitmed väiksemad tiigid, mis ilmestavad Valuoja orgu. Järve edelapoolselt küljelt voolab välja Pärnu jõgikonda kuuluv Raudna jõgi. Viljandi järv kuulub Euroopa Liidu Natura loodusala nimestikku Viljandi loodusala, mille kaitse-eesmärk on looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse. Viljandi järv ja selle kaldad on elupaigaks mitmetele looduskaitsealustele liikidele.

Looduslikult mitmekesise maastiku, kompensatsioonialade ja haruldaste liikide elu- ja kasvupaikade kaitseks on moodustatud Viljandi järve, Viljandi järve kaldaid ja Viljandi Lossiparki hõlmav Viljandi maastikukaitseala.

Viljandi linna haljastu arendamise eesmärgid ja tegevussuunad aastani 2030 on määratletud [Viljandi linna haljastu arengukavas 2019-2030](#). Viljandi linnas on avalikke haljasalaid 417,9 ha, millest 204,8 ha on regulaarselt hooldatavad ja 86,5 ha on linnametsade all. Elamukvartalites asub 70,9 ha haljasalaid. Viljandi linna pindalast moodustavad haljasalad 29%. Linna territooriumil on 5 kalmistut: Metsakalmistu, Toome kalmistu, Hiie kalmistu, Pauluse koguduse kalmistu ja Vana kalmistu.

Jäätmehoolduse arendamist käsitleb [Viljandi linna jäätmekava 2021-2026](#). Olmejäätmete vedu linnas toimub korraldatud jäätmeveona. Perioodil 01.04.2022-31.03.2025 teostab korraldatud olmejäätmevedu Eesti Keskkonnateenused AS. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikideks on segaolmejäätmed, paber ja kartongijäätmed, biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed ning pakendijäätmed.

Jäätmete taaskasutamise korraldamine linna territooriumil on pidev protsess ning sõltub Euroopa Liidu nõuetest, mille kohaselt aastaks 2025 on eesmärgiks suunata 55% olmejäätmeid ringlusse, aastal 2030 60% ja aastal 2035 vähemalt 65%.

2.2. Arenguvajadused

- Viljandi kolme suure rohekoridori – Viljandi järve, Valuoja ja Uueveski oja oru – säilitamine koos oma mitmekesise maastiku ja ökosüsteemidega. Elukeskkonna kujundamisel arvestamine olemasolevate väärtustega, nende säilitamine ja lisaväärtuste loomine uute lahenduste väljatöötamisel. Prioriteediks on ökoloogiliselt toimiva, liigilise mitmekesisuse säilitamine ning rohevõrgustiku sidususe tagamine ja uute rohealade loomine.

- Linnaruumi rikastamine mitmekesise haljastusega, uute rohealade, parkide loomine ning rohealade omavahelise sidususe suurendamine.
- Linnalooduse kättesaadavamaks tegemine, st elamukvartalite ümbrustesse ja igapäevaste liikumistrajektooridele mitmekülgse haljastuse rajamine.
- Olemasoleva rohe- ja puhkealade võrgustiku säilitamine ja parendamine, ligipääsetavuse suurendamine ja lisandväärtuse loomine lähtudes erinevate sihtgruppide vajadustest.
- Olemasoleva kõrghaljastuse ja põõsastike säilitamine ning uute loomine, nende pidev hooldamine jätkusuutlikkuse, hea tervisliku seisundi ja ohutuse tagamiseks.
- Veekogude avatumaks ja ligipääsetavaks muutmine. Nende üldise hea olukorra säilitamiseks on vajalik jätkata veetaimestiku niitmise, põhjasetetest puhastamise ja kaldaalade korrastamisega. Veekogude rannaaladel korrashoiu tagamine ja nende laiendamine, tagades eluslooduse jaoks vajalik elukeskkond sh. kevadine pesitsusrahu.
- Õhu kvaliteedi parandamine, õhusaaste, müra ja autostumise vähendamine sh säästlike liikumisviiside osakaalu tõstmise.
- Autostumise vähendamine ja mittemotoriseeritud liikumisvõimaluste arendamine (jalgratta ja kõnniteede ehitamine ning ratta laenutus-ja hoiustamissüsteemide arendamine, pargi- ja sõida süsteemide arendamine linnaühistranspordisõlmedes).
- Jäätmete liigiti kogumiseks võimaluste mitmekesistamine ja elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine.
- Taastuenergia suurem kasutamine linnale kuuluvates hoonetes ning elanikkonna teavitamine taastuenergia kasutuselevõtu võimalustest.
- Hoonete energiatõhususe suurendamine.

2.3. Arengueesmärgid

- Säilib puhas, mitmekesine ja liigirikas looduskeskkond ning tagatud on selle jätkusuutlik ja arukas majandamine.
- Hooldatud, mitmekesine, ligipääsetav rohe- ja puhkealade võrgustik.
- Väheneb jäätmete ja suureneb jäätmeringlus. Toimivad ringmajanduse põhimõtted ja elanikkonna keskkonnateadlikkus on tõusnud.
- Suureneb säästlike liikumisviiside kasutuselevõtt. Soositud on keskkonnasäästliku transpordi kasutuselevõtt, väheneb autostumine ja rakendunud on pargi ja reisi võimalused.
- Taastuenergia laiem kasutamine ja energiasäästu põhimõtete rakendamine.

2.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Avalike haljasalade pindala ha						säilib	säilib
Avalike haljasalade pindala linna pindalasse %						säilib	säilib
Rahulolu rohealade piisavusele ja ligipääsetavusele	-	-	4,15	-		kasvab	kasvab
Istutatud puude ja maha võetud suhe						üle 1	üle 1
Avalike pakendikonteinerite arv:						kasvab	kasvab
- segapakend			61	63			
- paber ja papp			26	27			
- klaaspakend			2	4			
- tekstiil			1	1			
Elanike rahulolu jäätmekäitluse valdkonnaga ³	-	3,491	-	-	3,297	kasvab	kasvab
Kogutud olmejäätmete hulk tonni aastas	7789	8944				väheneb	väheneb
Olmejäätmete teke elaniku kohta aastas kg		477,8				väheneb	väheneb

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Rahulolu jalgsi- ja rattaga liikumise võimalustega ⁴	-	-	3,73	-		kasvab	kasvab
Rahulolu välisõhu kvaliteediga ⁴	-	-	3,54	-		kasvab	kasvab
Rahulolu müratasemega ⁴	-	-	3,89	-		kasvab	kasvab

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

⁴ minuomavalitsus.ee rahulolutöölaud

3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse ehitatud keskkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse avaliku korra ja turvalisuse, tänavate, kõnniteede, kergliiklusteede, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, tänavavalgustuse, elamu- ja kommunaalmajanduse, kinnisvara, planeeringute teemasid.

3.1. Lähtepositsioon 2022

Ehitatud keskkond. Viljandi linn on hästi ja selgepiirilistelt tsoneeritud linn, kus äri- ja tootmishoonete maa-alad, korruselamupiirkonnad ning väikeelamupiirkonnad on eraldatud. Linna tsoneerimist ja sihtotstarvete konflikti tekkimise vältimist toetab looduslik omapära, reljeef ja rekreatsioonialade rohkus.

Viljandi vanalinn võib inimliku mõõtkavaga ning linnaruumiliste ja ajalooliste väärtustega. Tänu vanalinnale tuntakse Viljandit hansalinnana, keskaegse kaubanduskeskusena. Vanalinn võeti muinsuskaitse alla 1977. aastal (kinnismälestis 27010) ning muinsuskaitseala kaitserežiim ja kaitse eesmärgid on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 17.06.2004 määrusega nr 219 [Viljandi vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus](#). Viljandi vanalinna muinsuskaitseala haarab keskaegse linnasarase ja osa selle ümber kujunenud nn Viljandi vanalinna uuslinnast. Viljandi ajaloolise linnastruktuuri ja hoonestuse kaitsmiseks väärtustatakse ja hinnatakse enne II maailmasõda püsinud kruntide struktuuri ning püstitatud hoonete arhitektuurset väljanägemist. Uute hoonete püstitamisel on rakendatavaks põhimõtteks ajaloolise ja kaasaegse arhitektuuri teineteist täiendav ja rikastav sümbioos.

Viljandi linna üldplaneering on määratlenud linnas paiknevate väärtuslike alade säilitamiseks ja alade iseloomu tugevdamiseks hoonestatud miljööväärtuslike aladena 6 piirkonda: Vaksali tänava, Kantreküla, Tallinna tänava nn Ridaküla, Tartu tn – Carl Robert Jakobsoni tn piirkonna, Lina tänava, Uus-Peetrimõisa miljööväärtuslikud hoonestusalad. Lisaks miljööväärtuslikele hoonestusaladele käsitleb üldplaneering miljööväärtusliku alana Viljandi linna rohekoridori, mille moodustavad Valuoja ja Uueveski orud ja Viljandi järve ürgorg.

Linnas on palju kõrgel kunstilisel tasemel linnaskulptuure, mis avavad nii linlastele kui ka külalistele linna ajalugu ning on tähelepanu- ja austusavalduseks mainekatele linlastele. Linna endiste juhtide mälestuse jäädvustamiseks on Viljandi raekoja ümbruses asuvatele istepinkidele paigaldatud metalltahvlid enne teist maailmasõda ametis olnud linnapeade nimedega.

Avalikke mänguväljakuid on linna territooriumil 11: Ida tn, Lastepargi, ranna, Paala järve, Valuoja oru, Riia mnt 30, Riia mnt 17a, Toome 29, Riia mnt 67a, Riia mnt 83a mänguväljak ja rulapark.

Alustatud on linnaplaneerimise seisukohalt oluliste arendusprojektide elluviimist. Viljandi uue maakonnahaigla ja tervisekeskuse Tervikumi hoone ehitamisega kesklinna parandatakse teenuste kättesaadavust ning luuakse uus kvaliteet tervishoiuteenuste pakkumisel. Järveotsa arendusala eramukruntidel on valminud esimesed eramud. Veekeskuse planeerimine ja ehitamine Viljandi järve äärde annab väljundi hoonestamata ala ja suurenevate liikumisvoogude kavandamisele ning loob eeldused teenuste kättesaadavuse parandamisele.

Kinnisvara. Viljandi linna haldusalas on ca 74 tuhat m² hooneid. Omandisse kuuluvad haridus-, laste-, spordi- ja kultuuriasutuste hooned ning korterid.

Tänavad. Viljandis on kokku 183 tänavat. Viljandi sõiduteede kogupikkus on 98,6 kilomeetrit, millest 2,2 kilomeetrit on kruusakattega ja kõnniteede kogupikkus 108,3 km. Parkimine on avalikel aladel aastast 2013 tasuta. Peamised parkimisalad paiknevad kaubanduskeskuste läheduses. Parendamist vajab parkimiskorraldus

ja järelevalve. Viljandi linnasiseseid vahemaid arvestades on argiliikumised töökoha, kooli ja kodu vahel võimalik sooritada ka jalgsi või rattaga. Jalgsi käimise ja jalgrattasõidu soodustamiseks vajab arendamist ja parendamist jalg- ja jalgrattateede võrgustik.

Linna tänavate rekonstrueerimise aluseks on Viljandi Linnavalikogu 26. märtsi 2020 otsus nr 175 "[Viljandi linna tänavate sõidu- ja kõnniteede ehitustööde kava aastateks 2020-2025.](#)" Tänavate hooldust teostatakse hoolduslepingu alusel. Tänavate seisukorda parandatakse igal aastal pindamise ja tänavate rekonstrueerimisega. Esmajärjekorras vajavad rekonstrueerimist peatänavad. Linna territooriumil on 3 fooridega ristmikku ja 2 foorikomplekti otsesuunaga tänaval.

Välisvalgustus. Tänavavalgustussüsteeme haldab, hooldab ja uuendab [aktsiaselts Viljandi Veevärk](#).

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon. Ühisveevärki ja -kanalisatsiooni arendatakse [Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020–2031](#) alusel. Viljandi linna ühisveevarustuses on kasutusel põhjavesi Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumist Devoni kihtide all Lääne-Eesti vesikonnas. Kahest reservkaevust on võimalik võtta põhjavett ka Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogumist Lääne-Eesti vesikonnas. Põhjaveekogumite seisund on hea. Teenuse osutamisega tegeleb [aktsiaselts Viljandi Veevärk](#). Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemis on 12 puurkaev-pumplat, 1 veetöötlusjaam, 113 km ühisveevärgi torustikke, 1 rooveepuhasti, 1 purgimissõlm, 14 rooveepumplat, 7 km ühiskanalisatsiooni survetorustikke ja 106 km iseoolutorustikke. Sademevee iseoolutorustikke on 29 km. Tuletõrjeveega varustamine toimub 335 tänavahüdrantide kaudu.

Kaugküte. [Viljandi linna energeetika arengukava](#) aastast 2000 määratleb energeetika põhisuunad ja arendustegevuse. Kaugkütteteenust osutab [aktsiaselts ESRO](#). Ettevõttele kuuluvad katlamajad ja soojustorustikud. Kaugküttetorustikke on Viljandi linnas umbes 39 km. Kaugküttepiirkonnad on Paalalinn, Kesklinn ja Männimäe.

Gaasivarustus. Viljandi linna varustamiseks maagaasiga on rajatud Viljandi valda Vardi külla gaasijaotusjaam, mille läbilaskevõime on kuni 10 000 nm³/h ning jaamast väljuva gaasi rõhk kuni 3 baari. Kantreküla linnaosas on välja kujunenud lokaalse gaaskütte piirkond.

Elektrivarustus. Viljandit varustatakse elektriga Viljandi alajaama (110/35/15/6 kV) kaudu, mis saab toite ülekandevõrgust kolme 110 kV elektriliini kaudu. Elektrienergia jaotamine toimub pingetel 6 ja 0,4 kV. 6 kV jaotusvõrk saab toite kolmest punktist, lisaks ülalmainitule Valuoja ja Reinu 35/6 kV toitealajaamast. Linnas olevad tootmisalad on vajalike võimsustega tagatud ning varustuskindlus on samuti piisav.

Raudtee. Linna ulatub Tallinn–Viljandi raudtee. Raudtee infrastruktuuri haldab Edelaraudtee, sõiduteenust pakub Eesti Liinirongide AS Elron.

Ühistransport. Viljandi maakonnas, sh Viljandi linnas korraldab ühistransporti [mittetulundusühing Viljandimaa Ühistranspordikeskus](#).

Viljandi Linnahooldus. Viljandi Linnavalitsuse hallatav asutus Viljandi Linnahooldus korraldab või teostab Viljandi linna avalike üldkasutatavate territooriumide (teede, parkide, kalmistute, kergliiklusteede, haljas- ja märgalade, mängu- ja spordiväljakute, supluskohtade ning bussiootepaviljonide) heakorra- ja hooldustöid, avalikus ruumis olevate taristute (truubid, paisud, sillad), purskkaevude, monumentide, mälestusmärkide ja lipumastide hooldustöid ning avalikus kasutuses oleva inventari ja väikevormide paigaldamis- ning hooldustöid.

3.2. Arenguvajadused

- Linnaruumi atraktiivsuse tõstmine.
- Linnatänavate turvalisuse, ligipääsetavuse, kasutatavuse tõstmine ja hea kasutajakogemuse loomine erinevate liikumisviiside eelistajatele.
- Tänavaruumi ühtlasem jaotus eri liikumisviiside eelistajate ja tänavaruumi eraldamine liikumisega mitteseotud tegevustele.
- Tänavate ja ristmike, sh peatänavate rekonstrueerimine ja remont.

- Ülekäiguradade ja -kohtade seisukordade parandamine ning silmatorkavam märgistus.
- Aastaringse jalgsi käimise ja jalgrattasõidu soodustamine, milleks on vajalik tagada katkematute hooldatud ja turvaliste kõnniteede, jalgrattateede ja matkaradade olemasolu.
- Liikluse rahustamine elamu-, kesklinna ja lasteasutuste piirkondades.
- Kõnniteede rekonstrueerimine ja hoolduse kvaliteedi parandamine.
- Viljandi puhastusseadme reoveesette haisu probleemi lahendamine.
- Sademeveetrasside planeerimine ja väljaehitamine.
- Linnale kuuluvate üüripindade võõrandamine ja sotsiaaleluruumide võrgustiku arendamine (Leola 12a eluruumid sotsiaalselt vähekindlustatud sihtgrupile).
- Kinnisvara rekonstrueerimisel ja haldamisel energiasäästlike lahenduste kasutamine ning energiasäästu müük.
- Kesklinna hoone mudeli väljatöötamine - ärid, parkimiskorrus, elamispinnad.
- Teadlikkuse tõstmine ajaloolise hoonestuse väärtustest ning sobilikest hooldus- ja renoveerimisviisidest hoonete korrastamisel.

3.3. Arengueesmärgid

- Puhas, turvaline, atraktiivne ja hubane avalik ruum. Viljandi linna pargid ja haljasalad on hooldatud. Linnaruumis on piisavalt puhkevõimalusi, mänguväljakuid, dekoratiivhaljastust. Linna vaatamisväärsused on eksponeeritud ja korras. Toimuvad heakorrakonkursid ja tunnustamised. Tõusnud on elanikkonna teadlikkus heakorra tagamisel ja hoonete korrastamisel.
- Mõistlik ja jätkusuutlik taristu arendamine. Viljandi linna taristu arendamine arvestab vajadusi ning loob võimalused linnas kui piirkonna tõmbekeskuses elanike arvu suurenemiseks, kvaliteetsete teenuste pakkumiseks ning innovaatiliste ideede rakendamisele. Taristu arendamisel on olulisel kohal energiasääst ja taastuvenergia kasutamine. Nõudlik järelevalve tagab taristule pika eluea.
- Linnaruumis toimivad koos ja tasakaalus erinevad liikumisvõimalused kõigile liiklejatele. Viljandi linna tänavad ja kõnniteed on heas korras, tolmuavad, valgustatud, turvalised ning ligipääsetavad. Linna läbivate peamagistraalide rekonstrueerimise rahastamisel on tagatud riiklik tugi. Linnaosasid ühendab kergliiklusteede võrgustik. Mugav ja terviklik jalgrattasõidu võimalus linna eri piirkondade, suuremate kaubandus-, teenindus- ja sotsiaalhoonete vahel ning side puhkealadega. Kesklinna piirkonnas on mugavad parkimisalad ja jalakäijatele autovabad alad, tagatud on turvaline liikluskorraldus. Autovabad alad on kohandatud vabaõhuürituste ja –kaubanduse vajadustele. Liiklusohutuse tagamiseks on vanalinnas ja elamupiirkondades vähendatud suurimat lubatud sõidukiirust.
- Vähem inimkannatanutega õnnetusi. Turvalisem avalik ruum. Kaitstum vara, ohutum keskkond.

3.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Tänavate rekonstrueerimine km aastas	1,4	1	2,5	1,65		3	3
Tänavate ehitamine km aastas							
Tänavate pikkus kokku km					98,6		
Kõnniteede rekonstrueerimine km aastas	2,0	1,0	4,3	2,4		5	5
Kõnniteede ehitamine km aastas							
Kõnniteede pikkus kokku km					108,3		
Jalg- ja jalgrattateede ehitamine km aastas	1,315	0,2	0	2,3		0,5	1
Jalg- ja jalgrattateede pikkus kokku km							
Elamukruntide hoonestusõiguse seadmine	5	9	21	22		60	40

Inimkannatanuga liiklusõnnetuste arv ⁵	17	15	8	14		kahaneb	kahaneb
Tulekahjude arv ⁶	39	29	20	29	10	kahaneb	kahaneb
Väljastatud ehituslubade arv, kasutuslubade arv, projekteerimistingimuste arv	65 36 2	51 41 11	79 32 7	82 35 11		säilib säilib säilib	säilib säilib säilib
Elanike rahulolu Viljandi kui elukohaga ³	-	4,392	-	-	4,378	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu tänavate olukorraga ³	-	2,476	-	-	2,496	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu kõnniteede olukorraga ³	-	2,225	-	-	2,075	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu avaliku ruumiga ³	-	-	-	-	3,379	kasvab	kasvab
Rahulolu avalike aladega ⁴	-	-	3,79	-		kasvab	kasvab
Rahulolu jalgsi ja rattaga liikumise võimalustega ⁴	-	-	3,73	-		kasvab	kasvab
Rahulolu ühistranspordiga ⁴	-	-	3,49	-		kasvab	kasvab

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

⁴ minumavalitsus.ee rahulolutöölaud

⁵ Transpordiameti andmed

⁶ Päästeameti andmed

4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN

Peatükk hõlmab majanduskeskkonna arengu suundumusi ja arenguvajadusi, kajastatud on ettevõtlusalad, tingimused ettevõtluskeskkonna arenguks, töökohad ja tööhõive.

4.1. Lähtepositsioon 2022

Tegutsevate ettevõtete edukus on linna kuvandi üheks oluliseks mõjutajaks. Ettevõtlust iseloomustavad tegevusvaldkondade mitmekesisus ja suuremate ettevõtete jätkusuutlikkus ning investeerimisvõimekus toodangu mahu ja tootlikkuse suurendamiseks.

Viljandi linnas on Äriregistri andmetel 13.04.2022 seisuga registreeritud 38 aktsiaseltsi, 2167 osaühingut, 397 füüsilisest isikust ettevõtjat, 74 usaldusühingut, 13 tulundusühistut, 8 täisühingut, 11 sihtasutust, 471 korteriühistut ning 304 mittetulundusühingut.

Ettevõtete arv põhitegevusala (EMTAK 2008) järgi

Põhitegevusala	2019 I kvartal	2020 I kvartal	2022 I kvartal
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	113	128	129
Mäetööstus	3	3	6
Töötlev tööstus	165	181	182
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	6	17	40
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	4	3
Ehitus	275	311	339
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont	411	386	427
Veondus ja laondus	95	103	107
Majutus ja toitlustus	72	76	94
Info ja side	96	103	96
Finants- ja kindlustustegevus	44	50	64
Kinnisvaraalaane tegevus	331	363	396
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	294	308	341
Haldus- ja abitegevused	153	141	159

Põhitegevusala	2019 I kvartal	2020 I kvartal	2022 I kvartal
Haridus	73	74	80
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	69	77	81
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	256	267	290
Muud teenindavad tegevused	281	321	336

Hankiva tööstuse sektoris tegutseb 4,8 % ettevõtetest, töötleva tööstuse sektoris 18,8 % ettevõtetest, teenindussektoris 76,4 % ettevõtetest, sellest teenindus 45 %, kaubandus 24 % ja muu 31 %. Teenindussektori arengut toetab Viljandi hea maine turismisihtkohana ning turismi- ja puhkemajandusettevõtete areng.

Tööhõives on võrdsel positsioonil nii tööpuudus kui ka kvalifitseeritud tööjõu puudus. Viljandi tootmisettevõtete suurimaks probleemiks on jätkuvalt kvalifitseeritud tööjõu puudus. Tööjõuturgu mõjutab jätkuvalt negatiivne siserände saldo ja tööjõu liikumine Eestist kõrgema töötasuga riikidesse.

Viljandis on välja arendatud kolm tööstuspiirkonda: Rohelise tänava, Kantremaa ja Männimäe tööstuspiirkond.

4.2. Arenguvajadused

- Tööealise elanikkonna vähenemise peatumine.
- Ettevõtlusaktiivsuse tõstmine.
- Töökohtade mitmekesistamine.
- Kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomise soodustamine.
- Ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse suurendamine ja kaugtöö soosimine
- Ettevõtlusega seotud infrastruktuuri ja toetava keskkonna arendamine.
- Ettevõtete toetamine koolituste ja nõustamise kaudu.
- Erinevate ettevõtluskeskkonna osaliste omavahelise koostöö soodustamine.
- Ettevõtluspiirkondade arendamine.

4.3. Arengueesmärgid

- Viljandi on mõõdukalt kahaneva elanike arvuga ettevõtlik linn. Sotsiaalse ja tehnilise taristu teenuste pakkujate poolt on tagatud hea kvaliteediga ning konkurentsivõimelise hinnaga teenused, mis motiveerivad tegutsevaid ettevõtteid ja uusi investoreid, et tagada linnale kvaliteetsete avalike teenuste pakumiseks ja ettevõtlustingimuste pidevaks arendamiseks vajalik tulubaas ning luua uusi ja kõrgema sissetulekuga töökohti.
- Viljandi on hea koht investeerimiseks. Viljandi linna ettevõtlusalade infrastruktuur, linna hea maine ning koostöö omavalitsuste, riigi ja rahvusvahelisel tasandil soodustab ettevõtete arengut.
- Viljandi tegutsevad rahvusvaheliselt tuntud suure ekspordivõimekusega ettevõtteid, mis kasutavad kaasaegseid tehnoloogiasid ning mille töötajad on motiveeritud.
- Ettevõtted edendavad koostööd linna haridusasutustega karjäärinõustamise, ettevõtlikkus- ja ettevõtlusõppe valdkonnas.
- Alustava ja innovatiivse ettevõtluse jaoks töötab ettevõtlusinkubaator, mis aitab luua uusi ettevõtteid ja hoiab noori Viljandis. Loodud ettevõtetele annab see võimaluse mentorite toel jõuda kiiremini rahvusvahelistele turgudele.
- Atraktiivne linnaruum, rikkalik loodus ning mitmekesine kultuuri- ja spordiprogramm toetavad linna turismisektori arengut ning tõstavad linna atraktiivsust elukohana, sh soodustavad tööealise elanikkonna linna kolimist.

4.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Viljandi maakonna sisemajanduse koguprodukti (SKP) osatähtsus riigi SKP-st % ¹	2	2,2	2,1			kasvab	kasvab

Viljandi maakonna SKP elaniku kohta eurot ¹	13 131	13 038	12 387			kasvab	kasvab
Viljandi maakonna SKP elaniku kohta % Eesti keskmisest ¹	67	62,4	61,4			kasvab	kasvab
Palgatöötaja kuu keskmine brutotulu ¹	1110	1195	1238	1322,51		kasvab	kasvab
Brutotulu saajad keskmiselt kuus ¹	6987	6983	6683	6704		kasvab	kasvab
Brutotulu suhe Eesti keskmisse	0,899	0,907	0,898	0,897		kasvab	kasvab
Tööhõive määr ¹ Viljandi maakond: Eesti:	63,6 68,1	63,1 68,4	61,5 66,7	62,8 66,7		säilib	säilib
Statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv ¹	1488	1526	1571	1588		kasvab	kasvab
Elanike rahulolu töökohtade ja tööhõivega ³	-	3,278	-	-	3,414	kasvab	kasvab

¹ Statistikaameti andmed

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse turismivaldkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse mainekujundust, turismiteenuseid, vaatamisväärsusi, suurüritusi ja rahvusvahelist koostööd.

5.1. Lähtepositsioon 2022

Viljandi on igal aastaajal elamusi pakkuv 15 minuti jalutuslinn ning kultuuri- ja spordikuurort. Turismiteenused, kultuuriasutused ja aktiivse puhkuse võimalused on linna külastajatele kättesaadavad.

Tänast Viljandit iseloomustab enim ühepäevakülastajate linnas viibimine ning turismi kõrghooaeg on suvel. Viljandi linna turismitaristu on heal tasemel, kuid enam tähelepanu vajab ligipääsetavus. Peamised turismiobjektid on korrastatud ja viidastatud.

Viljandi on Eestis omanäoline ja ainulaadne kultuurimeka, mis on tuntud mitmete kultuurisündmuste ja -asutuste poolest. Ugala teatri repertuaarist leiab lavastusi igale maitsele. Teatrikülastus on üks peamisi Viljandi külastuspõhjusi ning Ugala teatri käekäik mõjutab kogu linna turismiettevõtluse olukorda. Vanas pastoraadihoones asub autsaider- ja professionaalse kunstiga tegelev Kondase Keskus, kus on eksponeeritud maalide kollektsioon ühelt tuntumalt eesti naivistilt Paul Kondaselt. Kunstigaleriist tegutsevad Viljandi Linnagalerii, Rüki galerii, Enn Põldroosi eramuuseum ja Galerii Imagi.

Eesti Pärimusmuusika Keskus pakub mitmekesist kontsertprogrammi aasta läbi ning on Viljandi pärimusmuusika festivali korraldaja. Festivali toimumisaeg on ka Viljandi turismiaasta kõrghetk, sest korraga saabub linna väga suur hulk külalisi. Lisaks toimub aasta jooksul mitmeid linnale olulisi festivale, mis kõik linna külastamiseks põhjust annavad.

2019. aastast kuulub Viljandi UNESCO loovlinnade võrgustikku, mis teeb linnast olulise sihtkoha käsitööst ja pärandkultuurist huvitatud külalistele. Kultuuripärandi väärtustamine on tähtsal kohal uute turismiteenuste arendamisel.

Viljandi kui turismiühik muudab unikaalseks linna ja looduse ühtepõimumine. Ümber Viljandi järve kulgeb matkarada, kust avanevad kaunid vaated linnale ja ümbritsevale maastikule. Maaliline järveümborus on loodud pikkadeks jalutuskäikudeks ning soodustab tervisespordi harrastamist. Viljandi on tuntud ja armastatud spordilinn, mis on koduks paljudele rahvaspordisündmustele, eesotsas Suurjooksuga ümber Viljandi järve, ning pakub rikkalikult võimalusi aktiivseks puhkuseks. Viljandi järve rannaalal on mitmeid palliplatse, hüppetorni ja sõudepaatide laenutus. Laste jaoks on kaldaäärsel mänguväljakul kiiged, liurennid, ronimisredelid jpm.

Viljandis on erinevas suuruses stiilseid ja hubaseid majutusvõimalusi, kuid kitsaskohaks on suurema mahutavusega ja spaaga hotelli puudumine.

Hästi arenenud eksportiv tööstus soodustab äriturismi arengut, mille osakaal linna turismimajanduses on märkimisväärne.

Linlasi ja külalisi võluvad kohvikud ja restoranid ning omapärsed kohaliku käsitööga kauplevad poed.

5.2. Arenguvajadused

- Viljandi kui kultuuri- ja spordikuurorti hea maine kujundamine ja hoidmine.
- Viljandi kui külastuskoha tuntuse suurendamine.
- Terviklike turismitoodete väljaarendamine, mis toetuksid olemasolevate külastusobjektide ja uute tegevuste sünergiale.
- Linna erinevate kultuuriasutuste ja külastusobjektide sidumine ühtseks marsruudiks läbi kultuuripromenaadi.
- Hooajaväliste sündmuste soodustamine ja külastuste suurendamine.
- Muutumine ühe päeva külastuspaigast pikemaks kohalolekuks põhjust andvaks sihtkohaks, sh koostöös ümbritsevate Sakalamaa, Soomaa, Võrtsjärve ja Mulgimaa piirkondadega.
- Koostöö suurendamine turismiettevõtjate, vabaühenduste ja piirkondade (Lõuna-Eesti, Viljandi linna osad) vahel.
- Veekeskuse ja spaa ehitamine.
- Pärandit tutvustava ja jätkusuutlikku elustiili edendava turismi edendamine UNESCO loovlinn Viljandi töögrupi eestvedamisel.

5.3. Arengueesmärgid

- Viljandi linnal on hea maine elu-, töö-, õppimis- ja külastuskohana.
- Viljandi linn on reisisihina tuntud, hästi ligipääsetav. Aastaringse turismisihtkohana toimimine toob majanduslikku kasu, toetab jätkusuutlikku elustiili ning pakub elamusi kogukonnale ja huvitatud osapooltele.
- Linnas pakutavad turismitooted ja -teenused on rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised, sh vastavad jätkusuutlikkuse põhimõtetele.
- Viljandi linn on hinnatud kultuuri- ja spordikuurort Eestis ja kogu maailmas.
- Linnas asuvad kultuuri- ja spordiasutused ning toimuvad kultuuri- ja spordisuurüritused toetavad kohalikku ettevõtlust ja toimivad Viljandi linna mainekujundusprojektidena.
- Roheline linnaruum ja 15 minuti linna kontseptsiooni rakendamine toetab Viljandi linna mainet.
- UNESCO loovlinna Viljandi väärtused ja tegevused kajastuvad linna toetatavates ja korraldatavates tegevustes.
- Euroopa Kultuuripealinna Tartu 2024 koostööpartneriks olemine suurendab Viljandi linna rahvusvahelist nähtavust.

5.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Majutuskohade arv Viljandi linnas	16	16	15	13		kasvab	kasvab
Voodikohtade arv Viljandi linna majutusettevõtetes	720	720	700	688		kasvab	kasvab
Voodikohtade arv majutusettevõtetes jaanuar ja juuli (Viljandi maakond) ¹	1153 1947	1252 1747	1244 2069	1210 1716	1170 1633	kasvab	kasvab
Tubade täituvus % jaanuar ja juuli (Viljandi maakond) ¹	19 38	18 46	17 37	19 42	23 48	kasvab	kasvab

Veedetud ööde arv Viljandi maakonna majutusasutustes aastas (majutatud/ majutatute ööbimised) ¹	47995/ 92231	52237/ 99499	42020/ 79095	50472/ 89239		kasvab kasvab	kasvab kasvab
Viljandi linna ametlike sotsiaalmeedia kanalite jälgijate arv	14438	15800	16200	16900	17800	kasvab	kasvab

¹ Statistikaameti andmed

6. ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse järgmisi teemasid: hariduskeskkonna arengu suundumused ja arenguvajadused, lasteaiad, põhikoolid, gümnaasium, kutseõppeasutused, kõrgkoolid, täiskasvanute täiendkoolitus, huviharidus ja huvitegevus, koolitransport, hariduse tugiteenused ja noorsootöö.

6.1. Lähtepositsioon 2022

Viljandi linn on lapse jaoks hea koht, kus kasvada ja areneda. Viljandis hoolitsetakse selle eest, et siin kasvavatel lastel ja noortel on turvaline ning õnnelik lapseõlv, millesse panustavad oma ametit südamega tegevad õpetajad ja tugispetsialistid. Viljandi linna mitmekülgne, õppurite arenguvajadusi arvestav ning rakendav, terviklik ja jätkusuutlik haridusvõrk tagab hea hariduse. Haridusasutustel on oluline koht rahvuskultuuri, keskkonda ja säästvat arengut toetavate väärtushinnangute kujundamisel.

Viljandi linnas saab haridust omandada alates alusharidusest kuni kõrghariduseni.

Alusharidus. Viljandi linnas on neli munitsipaallasteaeda: [Viljandi Lasteaed Kröllipesa](#), mis tegutseb [Mängupesas](#) ja [Krõlli](#) õppehoones, [Viljandi Lasteaed Männimäe](#), [Viljandi Lasteaed Karlsson](#), [Viljandi Kesklinna Lasteaed](#), mis tegutseb [Mesimummi](#) ja [Midrimaa](#) õppehoones, ning üks eralasteaed: [Viljandi Vaba Waldorfkooli lasteaed](#). Lapsehoiuteenuseid osutavad: OÜ Lapsehoiuteenused lastehoid [Kukeräädsik](#), 17 kevadet OÜ [Rõõmupalli lastehoid](#) ja EELK Viljandi Jaani koguduse [Jaani Lastemaja](#).

Põhiharidus. Jätkusuutlike koolidena tegutsevad Viljandi linnas neli munitsipaalpõhikooli: [Viljandi Jakobsoni Kool](#), [Viljandi Kesklinna Kool](#), [Viljandi Paalalinna Kool](#) ja hariduslike erivajadustega laste õppele suunatud [Viljandi Kaare Kool](#) ning üks erakool - [Viljandi Vaba Waldorfkool](#).

Gümnaasiumiharidus. Viljandi linnas töötab üks gümnaasiumiklassidega riigigümnaasium – [Viljandi Gümnaasium](#) ja üks erakool – [Viljandi Vaba Waldorfkool](#). Viljandi linna munitsipaalkoolis [Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumis](#) saab omandada põhi- ja gümnaasiumiharidust.

Kõrgharidus. Viljandi linnas töötab [Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia](#), mille tegevusvaldkondadeks on kõrgharidusega kultuuri- ja haridustöötajate ettevalmistamine rakenduskõrgharidusõppe ja magistriõppe õppekavade alusel. Cleveroni Akadeemias saab robotikatarkvara arenduse õppekaval omandada bakalaureusekraadi. Tartu Tervishoiu Kõrgkool, koostöös Viljandi Haiglaga koolitab välja hooldustöötajaid

Kutseharidus. Viljandi vallas Vana-Võidus asuv [Viljandi Kutseõppekeskus](#) korraldab taseme- ja täiendusõpet. Põhja-Sakala vallas asuv [Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool](#) pakub põhikooli- ja gümnaasiumijärgset kutseõpet ning täiendusõpet täiskasvanutele.

Huviharidus ja huvitegevus. Huvihariduse võimalusi pakuvad munitsipaalhuvikoolid: [Viljandi Spordikool](#), [Viljandi Muusikakool](#), [Viljandi Huvikool](#), [Viljandi Kunstikool](#) ning erahuvikoolid: sh [Ott Ahoneni Tennisekool](#), [Taibukate Teaduskool](#), [Viljandi Jalgpallikool Tulevik](#) jt.

Huviringid töötavad linna kõikides üldhariduskoolides. Huvitegevuse võimalused on loodud [Viljandi Avatud Noortetoas \(VANT\)](#). Mittetulundusühingud pakuvad samuti huvitegevuse teenust – sh [Viljandi Rattaklubi](#), [Taibukate Teaduskool](#) jt.

Maakonnakeskusena pakuvad Viljandi linna huvikoolid huvihariduse teenust ka ümberkaudsete valdade elanikele.

Haridusvaldkonna tugiteenused. Viljandi Päevakeskuse juures asuvasse [laste ja perede tugikeskusesse](#) on koondunud haridusvaldkonna tugiteenuste osutamine. Osakonna spetsialistid pakuvad lastele, noortele ja lastevanematele ning nendega tegelevatele spetsialistidele kvaliteetseid ja mitmekülgseid nõustamisteenuseid: psühholoogiline, eripedagoogiline, logopeediline ja sotsiaalpedagoogiline nõustamine. Vajaduspõhiselt on osakond partneriks sotsiaalvaldkonna spetsialistidele juhtumipõhiste nõustamiste korraldamisel.

Noorsootöö. Avatud noorsootööga tegeleb Sakala Keskuse allüksusena [Viljandi Avatud Noortetuba \(VANT\)](#). VANT-i eesmärk on pakkuda Viljandi linna kõigile 7-26-aastastele noortele erinevaid noorsootöö teenuseid ja korraldada vaba aja sisustamist. Noortel on võimalik osaleda arendavates aktiivsetes tegevustes sise-*skatepargis* ja mängudesalis. VANT toetab noorte omaalgatust ning kaasab noori aktiivselt tegevuste algatamisse ja läbiviimisesse, toetab noorte omavahelist suhtlemist, pakub võimalusi mitteformaalseks ja informaalseks õppimiseks. Noortetuba planeerib ja viib läbi noorteprojekte ja -programme ning osaleb koostöös noortega linnaülestes noorteüritustes korraldamises ning rahvusvahelistest projektides. Noorsootöö hulka kuuluvad ka üldhariduskooli huviringid, huvikoolid, noorteorganisatsioonid, õpilasesindused jm. noorte arengut toetavad institutsioonid.

Viljandi Linnavalikogu ajutise komisjonina töötab Viljandi Noortevolikogu, mis annab noortele võimaluse osaleda otsustusprotsessides. Üldhariduskoolide juures tegutsevad õpilasesindused.

6.2. Arenguvajadused

- Õpetaja ja noorsootöö valdkonna töötaja rolli väärtustamine ja järelkasvu motiveerimine läbi tugisüsteemide ja palgatõusu.
- Haridusvõrk ei ole suletud süsteem ühe omavalitsuse piires. Keskendumine koostööle naaberomavalitsuste ja haridusvaldkonna teenuse osutajatega.
- Haridusasutuste füüsilise keskkonna kaasajastamine ning territooriumide kujundamine turvaliseks ja arendavaks.
- Hariduslike erivajadustega õpilastele ja lastele õppe- ja kasvatustöös arenguks sobivate tingimuste loomine.
- Hariduse valdkonda toetavate kompetentsikeskuste arendamine.
- Ettevõtlikkusõppe süsteemne arendamine haridusasutustes. Noorte üldpädevuste, sh ettevõtlikkuse väljakujunemise toetamine
- Turvaliste kooliteekondade loomine, soodustamaks laste iseseisvat ja aktiivset linnas liikumist.
- Noorte kaasamine linna arenguprotsessidesse ja otsuste vastuvõtmisesse.
- Koostöös ettevõtjatega õpilaste suvise tööhõive võimaluste otsimine.
- Elukestva õppe võimaluste mitmekesistamine.

6.3. Arengueesmärgid

- Haridusasutustes töötab motiveeritud ja professionaalne personal, kes juhendab nüüdisaegse õpikäsituse põhimõtetest.
- On välja töötatud kaasaegne õpetajate tööaja ja palgakorralduse mudel.
- Viljandis tööd alustavale õpetajale on loodud toetusmeetmed linna elama asumiseks.
- Toimib koostöö naaberomavalitsuste ning kutseharidust, kõrgharidust ja täiskasvanute täiendusõpet pakkuvate asutustega.
- Viljandi linnas on igale lapsele tagatud lasteaia- või hoiukoht. Lasteaiahooned on kaasaegsed ja ökonoomsed ning mugava ja tervisliku keskkonnaga. Tagatud on arengut toetav õpikeskkond.
- Koolides on loodud võimalused kaasaegse, kvaliteetse ja konkurentsivõimelise hariduse omandamiseks, mis võimaldab noortel edasi õppida soovitud koolis. Haridusasutuste füüsiline keskkond on kaasaegne, turvaline ning õppija arengut toetav.

- Jätkub Viljandi Kaare Kooli tegevus sobivates ja nõuetele vastavates ruumides.
- Hariduslike erivajadustega õpilastele ja lastele on tagatud Viljandi linnas vajalikud tugiteenused.
- Haridusvaldkonna tugiteenused loovad tingimused kvaliteetse ja õigeaegse abi saamiseks. Varane märkamine sh lasteaias on eelduseks, et abivajajale õigel ajal vajalikku abi ja tuge pakkuda.
- Haridusasutused toetavad süsteemselt laste- ja noorte üldpädevuste, sh ettevõtlikkuse väljakujunemist läbi formaalse ja mitteformaalse õppetöö.
- Õpilaste töömolevate kohtade arv on suurenenud.
- Huvihariduse omandamise võimalused on mitmekülgsed ja tagatud kõigile soovijatele.
- Üldharidus- ja huvikoolides on loodud mitmekesised võimalused elukestvaks õppeks.
- Toimib mitmekülgseid võimalusi loov süsteemne ja innovaatiline noorsootöö.

6.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Lasteaia või -hoiukoha saanute arv soovijatest,	100	100	100	100	100	100	100
sõimekohtade soovijatest %	99	100	100	100	100	100	100
Kvalifikatsioonile vastavate õpetajate osakaal alushariduses %	96	97	98	98		99	100
Kvalifikatsioonile vastavate õpetajate osakaal põhihariduses %	95	98	99	99		99	100
Huvihariduses ja -tegevuses osalevate õpilaste osakaal põhikooli õpilaste arvust %	86,1	87	87			90	90
Huvihariduse õppekavade arv ⁷	62	76	77	77	77	säilib	säilib
Alushariduses osalevate laste osakaal (vanuses 1,5 aastat kuni koolini)							
Noorte (kuni 30-aastaste) õpetajate osakaal lasteaedades, üldhariduskoolides ⁷	33	30	27	20		kasvab	kasvab
Lasteaedade ja huvikoolide õpetajate keskmise töötasu osakaal üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast %	- -	- -	- -	- -	94,22 94,11	kasvab	kasvab
Tugispetsialistide keskmise töötasu osakaal õpetaja töötasu alammäärast %					100	säilib	säilib
Elanike rahulolu lasteaedadega ³	-	3,917	-	-	3,930	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu põhikoolidega ³	-	4,102	-	-	4,146	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu huvihariduse ja -tegevusega ³	-	4,069	-	-	4,063	kasvab	kasvab

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

⁷ Haridussilm.ee

7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Peatükk käsitleb kultuurilise keskkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Kajastatud on spordivaldkond, vaba aja tegevused, raamatukogud, rahvakultuur, muuseumid, teatrid, religiooni- ja muud ühiskonnategevused.

7.1. Lähtepositsioon 2022

Kultuurilinn. Viljandi on loomiseks loodud linn, mille traditsioonid ning kultuuriloomet toetav ja arendav keskkond pakub laialdasi võimalusi erinevatele elanikkonnagruppidele kultuuriga tegelemiseks.

Viljandi linn korraldab kultuuri koostöös erakultuuritegijatega, kaasates neid Viljandi linna poolt korraldatavate sündmuste korraldusse ning toetades neid ja nende kultuurilist tegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu. Viljandi linna loomeisikutel on võimalus loominguga tegelemiseks taotleda linnalt loomestipendiumit.

Viljandi linna tuntakse nii Eestis kui ka väljaspool Eestit kultuurikantsina, mille ilmet kujundavad nii Viljandi linnas tegutsevad [Eesti Pärimusmuusika Keskus](#), [Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia](#), [Ugala teater](#), [Rahvakultuuri Keskus](#) kui ka tuntud ja traditsioonilised kultuurisündmused nagu igasuvine Viljandi pärimusmuusika festival, Viljandi hansapäevad, Viljandi vanamuusika festival, Viljandi kitarrifestival, rahvusvaheline nukuteatrite festival Teater Kohvris, Notafe festival jt.

Viljandi linna munitsipaalkultuuriasutused on: [Viljandi Linnaraamatukogu](#), [Viljandi Nukuteater](#) ja [Sakala Keskus](#). Sakala keskuse allüksustena tegutsevad üle-eestilise ja rahvusvahelise tuntusega autsaiderkunsti keskus [Kondase Keskus](#) ja [Viljandi Avatud Noortetuba \(VANT\)](#).

[Viljandi muuseumi](#) püsinäitus kajastab Viljandimaa ajalugu kuni 20. sajandi keskpaigani. Kunstigaleriidest tegutsevad Viljandi Linnagalerii, Rüki galerii, Enn Põldroosi eramuseum ja Galerii Imagi.

Viljandis on aktiivne kogukond, mis rikastab oma projektidega linna kultuuri- ja kunstielu, pakkudes nii kvaliteetkino, ajutisi näitusi ja ettevõtmisi linnaruumis ning korraldades kogukonna ühisüritusi nagu Kohvikuteöö ja Pikalauapidu.

Pärimusmuusika Aidas tegutsev [Eesti Pärimusmuusika Keskus](#) on üleriigiliselt pärimusmuusikaalast huviharidust toetav ja korraldav ning pärimusmuusika elavat esitust levitav organisatsioon. Lisaks kontserttegevusele ja Viljandi pärimusmuusika festivali korraldamisele toimub aktiivne pärimusmuusika õpetamine ja talletamine August Pulsti Õpistu kaudu.

Arvukad laste ja täiskasvanute kultuurikollektiivid annavad tooni erinevatel konkurssidel, maakonna laulu- ja tantsupeol ning rohkearvuline on osavõtt vabariiklikest laulu- ja tantsupidudest. Viljandis tegutseb palju pikkade traditsioonidega kultuurikollektiive ja seetõttu on tegevustoetuste, soodsate prooviruumide ning esinemisväljundi tagamisega oluline nende elujõulisusele kaasaaitamine.

Viljandis tegutseb seitse erinevat kogudust. Lisaks kogudusetööle toimub nii Viljandi Jaani kirikus kui Viljandi Pauluse kirikus ja Viljandi Baptistide kirikus palju kontserte. Kirikud on olulised kultuuritemplid ja linna kultuuriväärtuslike objektide seas hindamatu väärtusega, mis kannavad endas sajandite kultuuripärandit. Kirik panustab otseselt kohalike kultuuritraditsioonide kestmisel kultuurisündmuste kaudu. Koguduseliikmete kogukondlik töö on olulise tähtsusega.

Viljandile omistati 2019. aastal UNESCO käsitöö ja rahvakunsti loovlinna staatus. Loovlinnaks olemine võimaldab näidata laiemale avalikkusele meie pärandis peituvaid väärtusi ja tutvustada viise, kuidas need saaks aidata kaasa igapäevase elu rikastamisele nii kultuurilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus vaates. Loovlinna tegevuste rakendamine toimub siinsete kultuuriorganisatsioonide, haridusasutuste ja linnavalitsuse koostöös. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on pärandilinn Viljandi UNESCO Loovlinnade võrgustiku liikme tegevuste eestvedajaks.

Viljandi linn osaleb koostööpartnerina [Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024](#) tegevuste rahastamisel ja tegevuste läbiviimisel.

Spordilinn. Viljandi linna prioriteetideks on füüsiliselt aktiivne ja hea tervisega elanikkond ning sporditaristu arendamine ja noortesporti toetamine.

Viljandi linn korraldab sporti koostöös erategijatega, toetades neid ja nende korraldatavat sporditegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu. Viljandi linna sportlastel on võimalus spordiga tegelemiseks taotleda linnalt spordistipendiumit.

Viljandi linnale kuuluvaid sportimispaiku haldavad munitsipaalasutus Viljandi Spordikeskus ja põhikoolid. Tähtsamad sportimispaigad on: spordihoone, linnastaadion, Paalalinna viihall, korvpalliväljak, sõudebaas, sõudeelling, jalgpalli kunstmuruväljak, Viljandi Männimäe jalgpallihall, Viljandi Jakobsoni Kooli staadionil olev tehiskattega korvpalli- ja võrkpalliväljak, korvpalliväljak Viljandi järve ranna piirkonnas, Viljandi järve rannaala koos ranna pallimängude väljakutega, ümber Viljandi järve kulgev terviserada, Viljandi jäähall, Viljandi tennisehall ja järveäärsed tenniseväljakud, Viljandi Lumepark Huntaugumäel, Rotary discgolfi väljakud Männimäel ja Valuoja orus, Pumtrack Lastepargis jt.

Noortesporti korraldab peamiselt [Viljandi Spordikool](#), kus noored saavad osaleda 14 spordiala treeningutel: aerutamine, akadeemiline sõudmine, ilu- ja rühmvõimlemine, judo, kergejõustik, korvpall, käsipall, laskmine, lauatenis, maadlus, suusatamine, vibulaskmine ja võrkpall. Erahuvikoolides või klubilises tegevuses osalevad noored jalgpalli, tennis, iluuisutamise, jäähoki, jalgrattaspordi ja heitealade ning erinevate tantsustiilide treeningutel.

Viljandi Spordikeskuse ja spordiklubide koostööna toimub Viljandis suur hulk rahvaspordiüritusi ja spordivõistlusi: alaliitude võistluskalendrisse kuuluvad võistlused, rahvaspordiürituste sarjad ning mitmed väga pika traditsiooniga võistlused. Huntaugu piirkond on üheks osaks Viljandi järve äärses tervisesporditaristust, mis on Viljandimaa prioriteetne, väljaarendamist ja kaasajastamist vajav regionaalne tervisespordikeskuses.

7.2. Arenguvajadused

- Kultuurilise mitmekesisuse hoidmine.
- Võimaluste avardamine rahvakultuuriga tegelemiseks.
- Kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate väärtustamine ja järelkasvu motiveerimine.
- Koostöö tihendamine teenuse osutajate, naaberomavalitsuste ja riiklike institutsioonidega.
- Kultuuriasutuste füüsilise taristu parendamine ja kaasajastamine ning sündmuste läbiviimiseks uute eriilmeliste kohtade leidmine linnaruumis.
- Sakala Keskuse rolli taasmõtestamine..
- Viljandi Spordihoone, mitmete spordirajatiste, koolide staadionide, spordiruumide ning -rajatiste kaasajastamine.

7.3. Arengueesmärgid

- Viljandi linn on avatud ja areneva, traditsioonidega ning eripalgelise kultuurieluga linn, kus on tagatud võimalused kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks.
- Sportimispaikade arendamisega paremate tingimuste loomine nii tiptasemel treeningute läbiviimiseks kui ka liikumisharrastusega tegelemiseks.
- Linna kui kultuuri ja -spordikuurorti positiivse maine tugevdamine ja arendamine, kodanikualgatuste toetamine ja linnaelanike kaasamine ürituste korraldamisse.
- Kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate töö on väärtustatud ja järelkasv motiveeritud.
- Mitmekülgsed võimalused rahvakultuuriga tegelemiseks.
- Mitmekesise programmiga aastaringselt toimiv kultuurielu.

7.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Loomestipendiumide kasv	5 % aastas	5 % aastas	5 % aastas	fikseeritud	fikseeritud	5 % aastas	5 % aastas
Kultuurivaldkonna tegevustoetuste kasv	5 % aastas	5 % aastas	5 % aastas	fikseeritud	fikseeritud	5 % aastas	5 % aastas

Kultuurivaldkonna projektitoetuste kasv	5 % aastast	5 % aastast	5 % aastast	fikseeritud	fikseeritud	5 % aastast	5 % aastast
Spordistipendiumide kasv	5 % aastast	5 % aastast	5 % aastast	fikseeritud	fikseeritud	5 % aastast	5 % aastast
Spordivaldkonna tegevustoetuste kasv	5 % aastast	5 % aastast	5 % aastast	fikseeritud	fikseeritud	5 % aastast	5 % aastast
Spordivaldkonna projektitoetuste kasv	5 % aastast	5 % aastast	5 % aastast	fikseeritud	fikseeritud	5 % aastast	5 % aastast
Viljandi Linnaraamatukogus registreeritud lugejate arv	6294	6393	6426	5625		kasvab	kasvab
külastuste arv	94984	89192	71973	75886		kasvab	kasvab
virtuaalkülastuste arv ¹	59795	56614	71585	68454		kasvab	kasvab
Spordiobjektide arv ⁸	38	40	42	46	46	säilib	kasvab
Harrastajate arv spordiklubides ⁸	3814	3069	4238	3185	3198	kasvab	kasvab
Osalejate arv ümber Viljandi järve jooksul	4375	4432	1522	1952	2442		
Viljandi Pärimusmuusika festivali külastuste arv	26 000	25 000	ei toimu- nud	5 000	20 000		
Kondase Keskuse külastuste arv	10 087	10 102	7 358	7 013		12 000	14 000
Ugala teatri etenduste külastajate arv kokku ja külastajate arv Viljandis	80 907 58 074	88534 63792	60074 41872	42360 33434			
Viljandi Muuseumi külastajate arv	6526	5594	1842	2262		10 000	

¹ Statistikaameti andmed

⁸ Eesti spordiregister

8. HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse sotsiaalse keskkonna ja rahvastiku tervise suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse puuetega inimeste, eakate, laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutusi ja sotsiaalset kaitset, töötute sotsiaalset kaitset, eluasemeteenuseid ja sotsiaalset kaitset riskirühmadele.

8.1. Lähtepositsioon 2022

Viljandi linna sotsiaalhoolekandelise tegevuse eesmärgiks on jõuda kõigi abivajajateni õigel ajal, mis eeldab kogu süsteemis kvalitatiivset muutust probleemide tagajärgede likvideerimisest probleemide ennetamisele. Sotsiaalhoolekande peamised sihtgrupid on lastega pered, eakad, erivajadustega ja toimetulekuraskustes inimesed. Omavalitsus tagab kõik seadustest tulenevad teenused ja toetused.

Sotsiaalhoolekandesüsteemi moodustavad linnavalitsuse [sotsiaalamet](#), linnavalitsuse hallatavad asutused [Viljandi Päevakeskus](#) ja [Viljandi Hoolekandekeskus](#). Viljandi linn väärtustab sotsiaalhoolekande valdkonnas tegutsevaid ja koostööpartneriteks olevaid mittetulundusühinguid ning toetab nende potentsiaali igakülgset rakendamist iga-aastaste tegevus- ja projektitoetustega ning võimalusel ruumide ülalpidamiskulude katmisega.

Sotsiaalamet osutab abi Viljandi linnas elavatele inimestele toimetulekuraskuste ennetamiseks ja kõrvaldamiseks, määrab ja maksab riiklikke (toimetulekutoetus) ja kohalikke (sünnitoetus, lasteaia kohamaksu toetus, lasteaia toitlustamise toetus, toimetulekutoetust saanud perede lastele koolimineku ja koolilõpetamise toetus, üliõpilastoetus jne) sotsiaaltoetusi, korraldab alaealiste ja täisealiste piiratud teovõimega isikute eestkostet, korraldab sotsiaalteenuste ja muu abi andmist.

Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmise korraldamiseks võeti 2022. aasta märtsi ametisse kriisikoordinaator. Põgenikele sotsiaalhoolekandelise ja muu abi osutamise tegelevad kõik ametid.

Viljandi linn teeb koostööd erinevate sotsiaalvaldkonna asutuste ja spetsialistidega, teiste kohalike omavalitsuste üksustega ning riigiasutustega. Koostööpartnerid erinevate teenuste ja tegevuste pakkumisel ja korraldamisel on [MTÜ Singel Kodu](#), [MTÜ Viljandimaa Singel](#), MTÜ Vinger, [MTÜ Töötoad](#), [Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda](#), kogudused jt.

Teenused ja teenuse pakkujad erinevat liiki puudega ja psüühikahäiretega lastele: erivajadustega laste lapsehoiu osutaja [SA Perekod](#), tugiisikuteenuse osutaja SA Perekod, rehabilitatsiooniteenuste osutajad SA Perekod ja [SA Viljandi Haigla](#), erivajadustega laste lasteaiateenuse osutajad SA Perekod ja [Viljandi Lasteaed Männimäe](#) (rühmad erivajadustega lastele), erivajadustega laste koolid SA Perekod [Jaagu Lasteaed-Põhikool](#) ja [Viljandi Kaare Kool](#), nõustamisteenust pakutakse koostöös Viljandi Päevakeskuse laste ja perede tugikeskuse, [Rajaleidja Keskuse](#) jt teenuse pakkujatega. SA Perekod pakub ka asenduskoduteenust.

[Viljandi Päevakeskus](#) osutab eakatele ja puuetega inimestele sotsiaalteenuseid, sealhulgas koduhooldusteenuseid, sooja toidu kojuviimist, sotsiaaltranspordi- ja saunateenust. Leola 12a ruumides pakub Viljandi Päevakeskus laste turvakodu, täiskasvanute varjupaiga ja turvakodu-teenust ning teostab sotsiaaleluruumides elavate isikute üle järelevalvet. Päevakeskus korraldab eakatele ja puuetega inimestele huvialast tegevust ja viib läbi erinevaid üritusi.

Viljandi Päevakeskuse [laste ja perede tugikeskusesse](#) on koondunud haridusvaldkonna tugiteenuste osutamine. Osakonna spetsialistid pakuvad lastele, noortele ja lastevanematele ning nendega tegelevatele spetsialistidele kvaliteetseid ja mitmekülgseid nõustamisteenuseid: psühholoogiline, eripedagoogiline, logopeediline ja sotsiaalpedagoogiline nõustamine. Viljandi laste ja perede tugikeskuse ülesanne on ka sotsiaalvaldkonna tugiteenuste pakkumine ning nii hariduse- kui ka sotsiaalvaldkonnaga seonduva ennetustööga tegelemine. Päevakeskuse koosseisu tegutseb [Viljandi Perepesa](#), mis toetab laste arengut ning vanemaid laste arendamisel ja kasvatamisel, toetab perekondi kogukonda lõimumisel, tagab lastele, noortele ja lastevanematele kvaliteetsete ning mitmekülgsete nõustamisteenuste ja teraapiate elluviimise.

[Viljandi Hoolekandekeskus](#) asub Viiratsi alevikus ja pakub ööpäevaringset hoolekandeteenust 68-le eakale ning puudega inimesele. [Viljandi Linnaraamatukogu](#) korraldab elanikele, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised raamatukogu külastama, nende soovil tasuta koduteeninduse.

Tervishoid. Tervishoiuteenuseid osutavad [Sihtasutus Viljandi Haigla](#), [OÜ Viljandi Tervisekeskus](#) ja teised pere-, eri- ja hambaarstikeskused. Esmatasandi tervishoiuteenuseid osutab 16 perearsti.

[Sihtasutus Viljandi Haigla](#) on Eesti suurim üldhaigla, mille koosseisu kuuluvad ambulatoorse ravi ja diagnostika kliinik, kirurgiakliinik, sisekliinik, taastusravikliinik, psühhiaatriakliinik, õendus-hoolduskeskus ning sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskus. Viljandi linn teeb koostööd SA-ga Viljandi Haigla uue haigla ja tervisekeskuse Tervikumi hoone rajamiseks Viljandi kesklinna ning osaleb paikkondlikus tervishoiu- ja sotsiaalteenuste integreerimise pilootprojektis.

8.2. Arenguvajadused

- Teenused eakatele ja erivajadustega inimestele, mis võimaldaksid neil maksimaalselt kaua ja kvaliteetselt oma kodus elada, sh linnaruumi planeerimine nende vajadustest lähtuvalt, toetades nende vaimset ja füüsilist tervist ning iseseisvat hakkamasaamist ning seeläbi vähendada kulusid sotsiaalteenustele.
- Omastehooldajate nõustamine ja toetamine.
- Viljandi Päevakeskuse laste ja perede tugikeskuse sh Perepesa teenuste arendamine.
- Linnakodanikele suunatud teenuste valiku laiendamine vajaduspõhiselt. Sotsiaalvaldkonna töötajate ja linnakodanike vaimse tervise toetamine.
- Sotsiaalameti ruumipuuduse lahendamine, mobiilset töötegemist võimaldavate töövahendite tagamine.
- Sotsiaalvaldkonna personaliga seotud teemad: töötajate läbipõlemise ennetamine, valdkonna töötajate madalad palgad (ei vasta töö keerukusele ja pingelisusele, kutsestandardiga seatud ootustele jne) ja raskused sobivate töötajate leidmisel.

- Üldhooldusteenuse kohtade ja teenusmajade vajadus.
- Koostöö suurendamise vajadus esmatasandi tervishoiuteenuse osutajatega.
- Tervislike eluviiside ja terviseteadlikkuse tõstmine igas vanusegrupis.
- Sotsiaalvaldkonna valmidus kriisidega toimetulemiseks: Covid-19 haigusest tulenev, sõjapõgenikega tegelemine, kriisinõustamine jne.

8.3. Arengueesmärgid

- Sotsiaalprobleemide süsteemne ja pidev ennetamine ja sotsiaalhoolekande süsteemi arendamine. Tõhus võrgustikutöö ja varane märkamine ennetavad raskemaid probleeme. Liikumine projektipõhiselt ennetustegevuselt süsteemsele ennetustegevusele.
- Sotsiaaltoetuste ja -teenuste kättesaadavuse parandamine ning nende pidev arendamine ja uute vajalike teenuste loomine. Teenused ja toetused on paindlikud ja igale abi vajavale inimesele on tagatud tema isikupäraseid vajadusi arvestav tugi, mis võimaldab tal maksimaalselt iseseisvalt toime tulla.
- Linnaruum ja üldkasutatavad hooned on ligipääsetavad, sh liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimestele ning kõik avalikud teenused on võrdselt kättesaadavad.
- Linnaruumi kujundamine ja planeerimine laste ja liikumiskeskusega inimeste vajadustele vastavalt, säilitamaks iseseisvat liikumisvõimet ning toetades vaimset kui füüsilise heaolu ning tervist.
- Sotsiaalteenuste osutamiseks vajaliku tööjõu tagamine ja taristu parendamine.
- Tervislike eluviiside ja tervise väärtustamine ning terviseteadlikkuse tõstmine. Inimeste tervena elatud eluaastate suurendamine tervisekäitumise parandamise abil.
- Hea koostöö tervishoiu valdkonna arendamisel.
- Haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna ülest integreeritud teenuste pakkumine.

8.4. Mõõdikud

Näitaja	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2035+
Toimetulekutoetust saavate leibkondade arv	686	541	452	430		kasvab	kahaneb
Väljamakstud keskmine toimetulekutoetuse summa €	-	260	245	256		kasvab	kasvab
Sünnimomendil tervena elada jäänud aastate arv naised/ mehed (Viljandi maakond) ¹	54,30/ 48,68	52,56/ 48,17	53,83/ 51,02			kasvab	kasvab
Puuetega laste arv 0-16 a ⁸	207	166	152	145			
Tööealiste puuetega inimeste arv ⁸	825	838	759	658			
65+ puuetega inimeste arv ⁸	1304	1238	1229	1118			
65+ aasta vanuste % elanike arvust ²	22,56	22,34	22,66	23,88	24,38	kasvab	kasvab
Töötuna registreeritud inimeste arv ⁹	-	286	339	501	401	väheneb	väheneb

¹ Statistikaamet

² Rahvastikuregister

⁸ Sotsiaalkindlustusamet ⁹ Töötukassa

VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2022-2028 TEGEVUSKAVA/ VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2035+ KAVA

Peatükis on kajastatud arengukava 2022-2028 tegevused, mille elluviimise ajaks on märgitud aasta/pidev ja arengustrateegia 2035+ tegevusi, mille elluviimise ajaks on märgitud *perspektiivne* (märgitud kursiivis *hallil taustal*).

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN			
Meede 1 Jätkusuutlik, teadmispõhine ja kompetentne linna juhtimine			
1.1.	Hea ja vajaliku avaliku teenuse pakkumine. „Ühe ukse poliitika“ põhimõtte rakendamine kodanike ja linnavalitsuse vahelisel suhtlusel	Avalik teenus on inimesekeskne, usaldusväärne, erapooletu, läbipaistev ja arusaadav ning asjaajamine korrektne, sõbralik ja mugav. Tõhustatakse linnavalitsuse ametitevahelist koostööd.	Pidev 2022-2028
1.2.	Ametnike ja töötajate kompetentside tõstmine	Tagatakse süsteemne ja eesmärgipärane ametnike ja töötajate koolitus- ja arendustegevus.	Pidev
1.3.	Ametikohtade analüüsi läbiviimine	Viiakse läbi ametiasutuse töökorralduse ja ametikohtade analüüs. Koostatud analüüsi alusel korrastatakse ametiasutuste töökorraldus ja ametikohtade struktuur lähtuvalt töö spetsiifikast ja eesmärkidest.	Pidev 2022-2028
1.4.	Järelevalve tõhustamine	Tõhustatakse järelevalvet heakorraeskirjade täitmise üle. Tõhustatakse järelevalvet parkimiskorralduse nõuete järgmise üle. Võetakse tööle järelevalvetöötaja Viljandi Linnavalitsuse struktuuris ülesannetega kontrollida parkimiskorraldust ja selle järgimist.	Pidev Pidev 2022
1.5.	Linna arengu strateegiline planeerimine ja juhtimine	Uuendatakse linna arengudokumente. Viiakse läbi vajalikke uuringuid, analüüse ja seiramist püstitatud eesmärkide täitmiseks, teadmispõhiseks planeerimiseks ja otsuste langetamiseks ning tulemuste hindamiseks.	Pidev 2022-2028
Meede 2 Targa linna põhimõtete rakendamine, kaasaegse IT taristu arendamine ja kasutajasõbralike e-teenuste pakkumine			
2.1.	Targa linna põhimõtete arvestamine ning Viljandi targa linna arendamise kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja Viljandi targa linna arendamise kontseptsioon koostöös erasektori ning Eesti ja rahvusvaheliste ekspertidega. Rakendatakse Viljandi targa linna arendamise kontseptsiooni koostöös era- ja kolmanda sektoriga. Rakendatakse targa linna põhimõtteid ja viiakse ellu projekte koostöös Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori ja teiste koostööpartneritega. Osaletakse Tarkade Linnade Klubi tegevuses ja koostöös.	2022-2024 2025-2028 2022-2028 Pidev
2.2.	IT kompetentside tõstmine	Linna asutuste IT vahendeid soetatakse ühtsete põhimõtete alusel.	2022-2028

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Toetatakse linna töötajate IT kompetentside tõstmist.	2022-2028
		Toetatakse linlaste IT kompetentside tõstmist.	2022-2028
2.3.	E-teenuste arendamine	Võetakse kasutusele parimaid praktikaid.	2022-2028
		Töötatakse välja kasutajate vajadustele vastavad e-teenused elanikkonnale teenuste pakkumiseks ja toimingute läbiviimiseks.	2022-2028
2.4.	Andmekogude arendamine, ajakohastamine ja ühildamine ning kasutatavuse suurendamine	Arendatakse andmekogusid neid ajakohastades ja ühildades ning suurendatakse andmekogude kasutatavust.	Pidev
2.5.	Iga-aastased ajurünnakud uute lahenduste leidmiseks	Korraldatakse ajurünnakuid eesmärgiga leida parimaid lahendusi teenuste pakkumiseks, linna turundamiseks ja uute e-teenuste leidmiseks.	Pidev
2.6.	5 G võrgu arendamisele kaasaaitamine	Otsitakse võimalusi kogu linna katva 5 G võrgu arendamisele ja rakendamisele kaasaaitamiseks.	Perspektiivne
2.7.	Wifi-alade arendamine	Arendatakse Wifi-alasid.	Pidev
2.8.	Kiire interneti võrgu väljaarendamise toetamine	Tehakse koostööd kiire interneti võrgu väljaarendamisel.	2022-2028
Meede 3 Viljandi linna säästva arengu kavandamine ja linnaruumi planeerimine			
3.1.	Viljandi linna üldplaneeringu koostamine	Koostatakse Viljandi linna uus üldplaneering, mille eesmärgiks on kogu linna territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine.	2023-2028
3.2.	Viljandi linna liikuvusstrateegia väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja Viljandi linna liikuvusstrateegia	2022
		Rakendatakse Viljandi linna liikuvusstrateegiat ja selle põhimõtteid	2023-2028
3.3.	Viljandi järve piirkonna terviklik arendamine ja tervikliku arendamise kava koostamine	Koostatakse Viljandi järve piirkonna tervikliku arendamise kava.	2023-2025
		Rakendatakse Viljandi järve piirkonna tervikliku arendamise kava.	2026-2028
		Uuendatakse Viljandi järve piirkonna kasutamise head tava.	2023-2024
		Koostatakse ajakohane Viljandi järve kasutamise kord.	2023-2024
3.4.	Viljandi linna avaliku ruumi kujunduskontseptsiooni koostamine	Koostatakse Viljandi linna avaliku ruumi kujunduskontseptsioon, mis sisaldab ka tänavadisaini põhimõtteid.	2023-2025
		Rakendatakse Viljandi linna avaliku ruumi kujunduskontseptsiooni ja selle põhimõtteid.	2026-2028
		Vaadatakse üle ja ajakohastatakse vanalinna kujunduskontseptsioon.	2023-2025
3.5.	Kultuuripromenaadi loomine	Töötatakse läbi, mõtestatakse ja sisustatakse Viljandi linna avalikus ruumis kultuuripromenaadi idee ning koostatakse selle kontseptsioon. Vt punkt 31.4.	Perspektiivne
		Kontseptsiooni alusel realiseeritakse Viljandi linna avalikus ruumis kultuuripromenaadi idee.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
Meede 4 Kriisideks valmistumine, valmisolek ja nendega toimetulek			
4.1.	Elanike teadlikkuse tõstmine	Rakendatakse abinõusid elanike teadlikkuse tõstmiseks avalikus kohas käitumisest, ennetus- ja kaitseabinõude kasutamisest ning turva- ja ohutusnõuetest ja oskusest neid järgida, et ennetada ohtusid ning kujundada tervist ja elu säästev käitumine.	Pidev
		Luuakse senisest paremad eeldused elanike hakkamasaamiseks kriisiolukordades.	Pidev
		Tehakse koostööd riigiasutustega erinevate ennetusprogrammide rakendamisel.	Pidev
4.2.	Tõhusa ennetus- ja koostöö tagamine valdkondade vahel	Tehakse koostööd riigiasutuste ja teenusepakkujatega, et koostöö eri asutuste ja ühingute vahel paremini toimiks. Suurem koostöö vastutusalade kokkuleppimisel.	Pidev
		Luuakse kohalikul tasandil koostöö- ja ennetusvõrgustikke, kuhu kuuluvad kõigi nende esindajad, kelle töö mõjutab piirkonna inimeste heaolu.	Pidev
		Luuakse senisest mitmekesisemaid võimalusi vabatahtlikuna osalemiseks ennetustöös või muul moel vabatahtlike töösse panustamiseks.	Pidev
4.3	Abinõude rakendamine erinevateks kriisideks valmisoleku tagamiseks ja nendega toimetulekuks	Parandatakse omavalitsuse ja elutähtsa teenuse osutajate teadlikkust võimalikest ohtudest. Parandatakse elutähtsate teenuste toimepidevust. Suurendatakse omavalitsuse ja kogukondade valmisolekut kriisideks ja kriisijärgsete kahjude leevendamiseks.	Pidev
		Luuakse ohust teavitamise teavitussüsteem.	2022-2023
		Kaardistatakse ja kavandatakse varjumiskohad elanikkonna kaitseks otsese ohu korral.	2022-2024
Meede 5 Toimiva koostöö tihendamine teiste kohalike omavalitsustega			
5.1.	Osalemine omavalitsuste koostööorganisatsioonide töös	Viljandi linn osaleb liikmena Viljandimaa Omavalitsuste Liidu ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu töös.	Pidev
5.2.	Koostöö arendamine Viljandimaa kohalike omavalitsustega	Käivitatakse ja arendatakse ühiseid koostöövorme, ameteid ja asutusi Viljandi valla ja maakonna teiste omavalitsustega.	Pidev
5.3.	Kogemuste jagamine	Jagatakse teistele omavalitsustele linna erinevate valdkondade kogemusi ning õpitakse teiste kogemustest.	Pidev
Meede 6 Väliskoostöö arendamine, välissuhtluse tihendamine ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemine			
6.1.	Rahvusvaheliste koostöösuhete arendamine	Suheldakse Viljandi linna 10 sõpruslinna esindajatega vastastikustel visiitidel või erinevates muudes koostöövormides.	Pidev
		Võimalusel algatatakse Viljandi linna sõpruslinnadega koostööprojekte ning soodustatakse kollektiivide osalemist neis.	2022-2028
		Osaletakse rahvusvahelises hansaliikumises ja rahvusvahelistel hansapäevadel.	Pidev
		Korraldatakse iga-aastaseid Viljandi Hansapäevi. Sõprus-hansalinnade esindajad kutsutakse neil osalema.	2022-2028

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
6.2.	Viljandi piirkonna tegevus aktiivse liikmena UNESCO Loovlinnade Võrgustikus käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas	2019. aastal sai Viljandi linn UNESCO Loovlinnade Võrgustiku liikmeks käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas. Tehakse valdkondlikku koostööd. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on pärandilinn Viljandi UNESCO Loovlinnade Võrgustiku liikme tegevuste eestvedajaks.	Pidev
6.3.	Kultuuripealinnade võrgustikus ja selle töös osalemine	Viljandi linn osaleb erinevate projektidega kultuuripealinnade võrgustiku töös.	Pidev
6.4.	Haridus- ja kultuuriasutuste välissuhtluse toetamine	Toetatakse õpilasgruppide vahetusi.	Pidev
		Toetatakse kultuurikollektiivide välissuhtlust.	Pidev
6.5.	Välisriikide teemaürituste korraldamine	Viiakse läbi erinevaid üritusi riikide ja piirkondade tutvustamiseks koostöös saatkondade, haridus- ja kultuuriasutuste ning ettevõtjatega.	Pidev
6.6.	Kultuuriresidentuuride toetamine	Toetatakse kultuuriresidentuuride läbiviimist.	Pidev
Meede 7 Maakonnakeskuse rolli täitmine			
7.1.	Maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse rolli täitmine	1. jaanuarist 2018 täidab Viljandi linn kui maakonnakeskuse omavalitsus maavalitsuse pädevuses olnud perekonnaseisutoimingute teostamise ülesandeid, Riigikogu ja Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimisega seotud ülesandeid, asendus- ja järelhooldusteenuse rahastamise ja teenuse lepingute sõlmimise ning alaealiste õigusrikkujatega seotud tegevusi.	Pidev
7.2.	Osalemine maaakonna omavalitsuste ühisasutuste ja ühenduste töös	Viljandi linn osaleb liikmena MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskus ja koostööpartnerina SA Viljandimaa Arenduskeskus töös.	Pidev
7.3.	Teenuste arendamine ja osutamine koostöös Viljandimaa kohalike omavalitsustega	Arendatakse ja osutatakse teenuseid ühiselt ja koostöös Viljandi valla ja maakonna teiste omavalitsustega.	2022-2028
7.4.	Tegevus piirkonna huvide esindajana	Mõtestatakse piirkonna eestkõneleja võimalused ja roll.	Pidev
		Aktiveeritakse koostööd eesmärgiga Suur-Viljandimaa toimimiseks.	Perspektiivne
Meede 8 Linnaelanike ja vabaühenduste kaasamine ning tunnustamine			
8.1.	Linnaelanike kaasamine ja neilt tagasiside saamine läbi küsitluste korraldamise	Vähemalt üks kord nelja aasta jooksul korraldatakse küsitlus, mille käigus selgitatakse linnaelanike rahulolu erinevate linnaelu valdkondadega ning oodatakse ettepanekuid muudatusteks tegemiseks.	2022
8.2.	Kaasamise hea tava väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja kaasamise hea tava.	2022
		Rakendatakse kaasamise hea tava.	2023-2028
8.3.	Viljandi Noortevolikogu töö arendamine	Viljandi Noortevolikogu (VNV) on Viljandi noortest koosnev Viljandi Linnavolikogu ajutine komisjon, mille eesmärgiks on noorte huvide esindamine linna tasandil. Viljandi Noortevolikogu töös osalemisega kaasatakse noori linna planeerimisse, otsustuste tegemisse ja erinevatesse tegevustesse.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
8.4.	Viljandi Seenorite Nõukoja töö arendamine	Viljandi Seenorite Nõukoda (VSNK) on Viljandi erakondade, seeniorite ja puuetega inimeste organisatsioonide esindajatest ning vabaliikmetest koosnev Viljandi Linnavolikogu ajutine komisjon, mille eesmärgiks on linna seeniorite huvide esindamine linna tasandil. Viljandi Seenorite Nõukoja töös osalemisega kaasatakse seeniore ja nende organisatsioone linna planeerimisse, otsustuste tegemisse ja erinevatesse tegevustesse.	Pidev
8.5.	Kaasava eelarve protsessi jätkamine ja arendamine	Jätkatakse kaasava eelarve protsessi.	2022-2028
		Täiustatakse kaasava eelarve protsessi põhimõtteid ja regulatsiooni.	2022-2023
		Suurendatakse kaasava eelarve rahaliste vahendite mahtu.	2023-2025
8.6.	Linnaosade ja kogukondade kaasamine otsustusprotsessidesse	Linnaelanikke kaasatakse linnakeskkonda ja linnaelu puudutavatesse otsustesse teavituse, avalike arutelude, ideekorjete, koosloomeprotsesside jms kaudu.	2022-2028
8.7.	Tunnustamine ja tänuürituste korraldamine	Tunnustatakse vabaühendusi, eraisikuid, ettevõtteid linnale oluliste tegude või saavutuste eest.	Pidev
8.8.	Konkursside läbiviimine	Viiakse läbi konkurss "Kaunis Viljandi" Viljandi linnaruumi heakorraseme tõstmise ja visuaalselt kaunimaks muutmise tunnustamiseks.	Pidev
Meede 9 Vabaühenduste, elanike ja koostööpartnerite kaasamine ja osalemine Viljandi linna arendamises ja teenuste osutamisel			
9.1.	Korteriühistute õue- ja haljasalade korrastamiseks toetuse andmise korra rakendamine	Rakendatakse Viljandi Linnavolikogu 25.03.2021 määrusega nr 106 kehtestatud korteriühistute õue- ja haljasalade korrastamiseks toetuse andmise korda.	2022-2025
9.2.	Kogukondade ettevõtmiste ja linnaruumi korrastavate arendusprojektide toetamise süsteemi loomine ja rakendamine	Töötatakse välja kogukondade ettevõtmiste ja linnaruumi korrastavate arendusprojektide toetamise süsteem.	2022-2023
		Rakendatakse kogukondade ettevõtmiste ja linnaruumi korrastavate arendusprojektide toetamise süsteemi.	Perspektiivne
9.3.	Erinevate ümarlaudade töö ja kokkusaamiste korraldamine	Korraldatakse erinevate valdkondade teemalisi ümarlaidu. Vt. punktid 19.1. ja 30.11.	Pidev
9.4.	Vabaühenduste, elanike, koostööpartnerite tegevuse toetamine	Korrigeeritakse ja ajakohastatakse mittetulundusliku tegevuse toetamise süsteemi ja regulatsioone.	Pidev
		Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel erinevate valdkondade vabaühenduste mittetulunduslikku tegevust tegevustoetuse ja projektitoetustega.	2022-2028
9.5.	Viljandi linnafoorumi tegevuse toetamine	Kord aastas linna sünnipäeval viiakse läbi Viljandi linnafoorum, mis keskendub ühele olulisele linna arengu teemale ning kuhu kaasatakse erinevad osapooled, eksperdid, kodanikuaktiiv ja huvigrupid.	2022-2028

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
Meede 10 Viljandi linna positiivse kuvandi säilitamine ja arendamine			
10.1.	Linna mainekontseptsiooni rakendamine	Viljandi linna visuaalse identiteediga kujundust kasutatakse linna trükistel, veebikanalites ja mujal.	Pidev
10.2.	Linna mainekampaaniate väljatöötamine ja läbiviimine	Jätkatakse uute kampaaniate väljatöötamist, mis on suunatud linna kui lapsesõbraliku linna ning hea elamis- ja töötamiskoha kuvandile.	2022-2028
10.3.	Linnameedia arendamine	Jätkatakse Linnalehe väljaandmist ja arendamist, linnatundi raadios, info edastamist linna sotsiaalmeediakanalite kaudu.	Pidev
10.4.	Linna turundus- ja strateegiaplaani koostamine ja rakendamine	Koostatakse linna turundus- ja strateegiaplaan. Rakendatakse linna turundus- ja strateegiaplaani.	2023 2024-2028
10.5.	Infomaterjalide koostamine ja levitamine	Linna pakutavate teenuste ja toetuste ning toimingute kohta avaldatakse infot erinevates kanalites ja viisidel, sh linna veebilehel.	Pidev
10.6.	Viljandis elamise ja elama asumise väärtustamine	Viljandi linnaga seotud edulugude märkamine, nende levitamine ja kasutamine linna mainekampaaniates.	Pidev
10.7.	Viljandi mobiilirakenduse (mobiiliäpi) kasutuselevõtt	Võetakse kasutusele Viljandi mobiilirakendus (mobiiliäpp).	2022-2028
10.8.	Ühistrundusürituste korraldamine	Korraldatakse ühistrundusüritusi piirkonna tutvustamiseks investeerimis-, elamis-, töötamis- ja õppimiskohana.	Perspektiivne
10.9.	Kampaaniate läbiviimine Viljandisse elama ja tööle asumiseks	Linna elanike arvu suurendamise eesmärgil ja kvalifitseeritud tööjõu puuduse leevendamiseks viiakse läbi kampaaniaid Viljandisse elama ja tööle asumiseks.	Perspektiivne
2. SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN			
Meede 11 Liigilise mitmekesisuse säilitamine ja suurendamine. Linnakeskkonna arukas planeerimine, rajamine ja hooldamine kliimarisikude maandamiseks ning elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks			
11.1.	Haljastu arengukava elluviimine	Viiakse ellu Haljastu arengukava 2019-2030 , mis määratleb linna haljastu prioriteedid ja eesmärgid aastani 2030, vajalikud tegevused ja ressursid eesmärkide saavutamiseks ja tegevuskava.	2022-2030
11.2.	Lossipargi arendamine	Viiakse ellu Lossipargi hoolduskavas 2022-2031 kavandatud tegevusi. Lossipargi rekonstrueerimisprojekti lõpuleviimine.	2022-2031 Perspektiivne
11.3.	Lastepargi rekonstrueerimine	Realiseeritakse Lastepargi rekonstrueerimisprojekt, mis hõlmab purskkaevu, teekatete, valgustuse ja mänguväljaku rajamist ning pargiinventari paigaldamist.	Perspektiivne
11.4.	Oru, Roosi ja Supeluse tn haljastuse rajamine	Arendustöödeks on lisaks haljastu arengukavas määratud tegevustele teekatete ja valgustuse rajamine ning pargiinventari paigaldamine.	Perspektiivne
11.5.	Järveotsa ribapargi ja alleede rajamine	Rajatakse ribapark ja alleed Riia mnt T6-st Vaikuse tänavani. Arendustöödeks on lisaks haljastu arengukavas määratud tegevustele kergliiklusteete, valgustuse, väikevormide ja pargiinventari paigaldamine.	2024-2027 Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
11.6.	Männimäe ribapargi arendamine	Koostatakse Männimäe ribapargi projekt Männimäe teekoridori alale.	Perspektiivne
		Rajatakse Männimäe ribapark.	Perspektiivne
11.7.	Kõrghaljastuse hooldamine ja uute puude istutamine	Teostatakse arboristitöid Viljandi linnale kuuluvatel avalikel üldkasutatavatel aladel ja kinnistutel (koolid, lasteaiad jm). Töödeks on puude ja põõsaste hooldusloikused, puude langetamine, puude istutustööd ning nende töödega seonduvad tegevused.	2022-2023
		Teostatakse puude ja põõsaste uusistutusi.	2022-2028
11.8.	Kalmistute hoolduskava väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja kalmistute hoolduskava.	Perspektiivne
		Viiakse ellu hoolduskava kohaseid tegevusi.	Perspektiivne
11.9.	Rohekoridorides paiknevate orgude kaasajastamine	Teostatakse tegevusi Valuoja oru kaasajastamiseks, sh kõnniteede korrastamine, valgustuse rajamine, pargiinventari paigaldamine.	Perspektiivne
		Teostatakse tegevusi Uueveski ja Kõsti oru kaasajastamiseks, sh radade korrastamine, basseini korrastamine. Taastatakse basseini ja betoonsilla juures asuv ujumiskoht.	2022; 2026-2028
11.10.	Viljandi maastikukaitseala kaitsekorralduskava meetmete elluviimine	Kuni uue kaitsekorralduskava jõustumiseni viiakse ellu Viljandi maastikukaitseala kaitsekorralduskava 2011-2020 , mille alusel arendatakse võimalusi rekreatsioonilisteks ja puhkeotstarbelisteks tegevusteks maastikukaitsealal ja teostatakse maastikukaitseala hooldustöid. Uue perioodi kaitsekorralduskava jõustumise järgselt võetakse aluseks kehtiv dokument.	Pidev
11.11.	Veekogude hooldamine	Veekogude avatumaks ja ligipääsetavaks muutmiseks ning nende üldise hea olukorra säilitamiseks jätkatakse veetaimestiku niitmist, põhjasetest puhastamist ja kaldaalade korrastamist. Veekogude rannaalade korrashoiutööde teostamisel tagatakse eluslooduse jaoks vajalik elukeskkond, sh kevadine pesitsusrahu.	Pidev
		Rekonstrueeritakse Ugala tiigi pais.	2025
		Puhastatakse Paala järv ja rekonstrueeritakse regulaatorid.	2025-2026
11.12.	Järveluhtade ja niitude hooldamine	Hooldatakse niitusid ja luhtasid.	Pidev
		Koostöös ettevõtjatega jätkatakse ja laiendatakse loomade karjatamist niitudel ja järveluhtadel.	Pidev
11.13.	Vabaõhu puhkamisalade kasutusvõimaluste mitmekesistamine	Hooldatakse ja uuendatakse veekogude kallastele rajatud piknikuplatse ja puhkekohti.	Pidev
		Uuendatakse Viljandi järveäärse terviseraja inventari.	2022-2028
11.14.	Harrastuskalastajatele püügivõimaluste tagamine ja kalavarude suurendamine	Harrastuskalastajate püügivõimaluste parandamiseks uuendatakse ja hooldatakse avalikke paadisildasid, paatide vettelaskmise kohti, juurdesõiduteid, parklaid jm infrastruktuuri. Vt. punkt 16.12.	2022-2028
		Kalastiku paranemise ja tasakaalustamise huvides täiendatakse järvi kalamaimudega.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
11.15.	Võõrliikide tõrjumine	Rakendatakse meetmeid levivate võõrliikide leviku tõkestamiseks, sh vereva lemmaltsa niitmine ja lusitania teeteo kokkukogumine.	Pidev
11.16.	<i>Kogukonnaaedade rajamine</i>	<i>Toetatakse kogukonnaaedade teket.</i>	<i>Perspektiivne</i>
11.17.	<i>Koerte jalutusväljaku rajamine</i>	<i>Rajatakse koerte jalutusväljak(ud).</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 12 Jäätmetekke vähendamine ja elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine			
12.1.	Viljandi linna jäätmekava elluviimine	Viljandi linna jäätmekava 2021-2026 on aluseks jäätmehoolduse korrastamiseks ning keskkonnoahutuma ja majanduslikult põhjendatud jäätmekäitluse edendamiseks.	2022-2026
12.2.	<i>Viljandi jäätmejaama kaasajastamine</i>	<i>Jäätmejaam rekonstrueeritakse vastavalt rekonstrueerimisprojektile, mille kohaselt rajatakse olmehoone, jäätmete sorteerimise hall, jäätmete konteineritesse paigutamise estakaad, liigiti kogutud jäätmete ladustamise varjualused ning jäätmejaama territoorium asfalteeritakse.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		Asfalteeritakse jäätmejaama teenindusala.	2023
12.3.	Korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni rakendamine	Tehakse koostööd kontsessioonärriga korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni teostamisel.	Pidev
12.4.	Jäätmete liigiti kogumise võrgustiku arendamine	Suurendatakse avalikul alal segapakendite konteinerite hulka ning tagatakse heakord konteinerite ümbruses.	2022-2028
		Korraldatakse suurjäätmete ja ohtlike jäätmete kogumisringe.	Pidev
		Suurendatakse võimalusi linnaosades tekstiiljäätmete liigiti kogumise rakendamiseks.	2022-2028
		Luuakse võimalused linna hallatavates asutustes jäätmete liigiti kogumiseks. Allasutuste territooriumitele paigaldatakse jäätmete liigiti kogumise konteinerid.	Pidev
		Toetatakse korteriühistuid eriliigiliste jäätmemahutite soetamisel ja jäätmemajade rajamisel.	Pidev
12.5.	Ülelinnaline tasuta aia- ja haljastusjäätmete vedu	Kaks korda aastas korraldatakse linna territooriumil olevate elamute (korterimajad, ridaelamud ja eramud), lasteaedade ning üldharidus- ja huvikoolide territooriumitelt haldajate või omanike poolt kogutud aia- ja haljastusjäätmete vedu.	Pidev
12.6.	Keskkonnateadlikkuse tõstmine elanikkonna hulgas	Korraldatakse infopäevi, kampaaniaid, õppepäevi jms aktiivseid kaasavaid tegevusi elanike hulgas keskkonnateadlikkuse tõstmiseks. Teavitused elanikele edastatakse linna kodulehekülje, sotsiaalmeedia ja ajakirjanduse kaudu.	Pidev
12.7.	Elanike teavitamine korrektse kompostimise tähtsusest	Korraldatakse infopäevi, kampaaniaid jms aktiivseid kaasavaid tegevusi elanike teavitamiseks korrektsest kompostimisest. Teavitused elanikele edastatakse linna kodulehekülje, sotsiaalmeedia ja ajakirjanduse kaudu.	Pidev
12.8.	Keskkonda parandavate tegevuste toetamine	Toetatakse erinevate keskkonda parandavate tegevuste läbiviimist ja neis osalemist, nt „Teeme ära“ talgupäev, maailmakoristuspäev, „Kõnni ja korja“ jt algatused.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Rakendatakse keskkonnasäästlikke sündmuskorralduse põhimõtteid, et viia avalike sündmuste keskkonnamõjud miinimumini.	Pidev
		Suurendatakse jäätmete ringlussevõttu uute toodete valmistamisel.	Pidev
		Edendatakse toodete taas- ja uuskasutust - toote olusring, parandustöökojad, kirbuturg, esemete laenutamise ja jagamisteenus.	Pidev
12.9.	Isedeklareeruvate keskkonnamärgiste kasutamise ja organisatsioonide keskkonnamõju jälgimise programmidega liitumise soodustamine	Soodustatakse isedeklareeruvate keskkonnamärgiste kasutamist toodetel ja teenustel, et teavitada tarbijat keskkonnaaspektide rakendamisest. Näiteks roheline kontor, roheline trükis, roheline energia, siin on turvaline, madal energiakasutus, taaskasutatud materjali kasutamine jne.	Pidev
Meede 13 Kliimamuutuste leevendamine ja mõjuga kohanemine. Saaste vähendamine			
13.1.	Viljandi linna energia- ja kliimakava koostamine	Koostatakse Viljandi linna energia- ja kliimakava.	2023-2024
13.2.	<i>Rohelise linna strateegia koostamine</i>	<i>Koostatakse roheline linna strateegia.</i>	<i>Perspektiivne</i>
13.3.	Kergliiklusvõimaluste propageerimine	Inimeste liikumisharjumusi kujundatakse kergliiklust propageerivate kampaaniate ja ürituste korraldamisega.	Pidev
13.4.	Keskkonnasäästliku ühistranspordi soodustamine	Koostöös MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskusega otsitakse võimalusi keskkonnasäästlikke kütuseid kasutatavate busside ja uute nutikate lahenduste kasutuselevõtuks linnaliikluses.	Pidev
13.5.	Müra ja õhusaaste vähendamine	<i>Koostatakse strateegiline mürakaart, mis annab üldhinnangu linna mürasituatsioonile ning toob välja pidevast kõrge tasemega keskkonnamüra mõjutatud elanikkonna paiknemise ja hulga.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		Astutakse konkreetsed sammud ja tehakse tegevused linna piirkondades elu häirivate vareste, harakate ja hakkide tegevuse piiramiseks haljastust kahjustamata.	Pidev
13.6.	Abinõud autoliikluse negatiivse mõju vähendamiseks	Piiratakse autoliiklust ja vähendatakse piirkiirust lasteasutuste, elamurajoonide ja vanalinna piirkonnas.	2023-2024
13.7.	Liiklusvahendite rentimisvõimaluste arendamine	Koostöös eraettevõtjate ja kodanikuühendustega otsitakse võimalusi jalgrataste ja sõiduautode laenutusvõimaluste leidmiseks.	2022-2028
		Jätkatakse koostöös eraettevõtjatega tõukerataste laenutusvõimaluste pakkumist.	Pidev
13.8.	Elektriautode laadimisvõrgustiku laiendamise motiveerimine	Tehakse koostööd ettevõtjatega elektriautode laadimisvõrgustiku laiendamiseks.	Perspektiivne
Meede 14 Energiatõhususe põhimõtete rakendamine			
14.1.	Linnale kuuluvate hoonete energiatõhusaks muutmine	Hoonete rekonstrueerimisel või uusehitiste puhul järgitakse Hoonete Energiatõhususe direktiivi nõudeid.	Pidev
14.2.	Taastuenergia laiem rakendamine	Otsitakse võimalusi hoonetele päikesejaamade paigaldamiseks.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Tutvustatakse erinevaid taastuenergia kasutamise võimalusi.	Pidev
14.3	Taastuenergia kasutuselevõtu soodustamine küttesüsteemide asendamisel	Töötatakse välja programmi põhimõtted, mille eesmärgiks on soodustada linnas olemasolevate küttesüsteemide asendamist taastuenergiat töötavate süsteemidega.	Perspektiivne
14.4.	Kogukonnaenergeetika võimaluste populariseerimine	Soodustatakse kogukondlike energiaühistute loomist.	Perspektiivne
3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN			
Meede 15 Hästitoimiva ning hubase linnaruumi kujundamine ja korrashoid			
15.1.	Viljandi ordulinnuse varemete konserveerimine ja korrastamine	Jätkatakse tegevusi Viljandi ordulinnuse varemete konserveerimise ja maastiku korrastamise kontseptsiooni kohaselt. Esmatähtis on ordulinnuse varemete kui taastumatute ehituslooliste väärtuste säilitamine ja konserveerimine ning linnuseala korrastamine nii ajaloo teadvustamiseks, linnaelanike puhkeotstarbel kasutuseks kui turismi arendamiseks.	Pidev
15.2.	Ordulinnuse külastuskeskuse arendamine	Lossi 3 hoonesse rajatakse ordulinnuse külastuskeskus. Külastuskeskuse I korrusele on kavandatud ruumid külastajate teenindamiseks, interaktiivne väljapanek linnuse lugudest, näituseala linnustega seotud esemete eksponeerimiseks ning II korrusele 50-kohaline (nuku)teatri saal. Vt punkt 26.6.	Perspektiivne
15.3.	Viljandi linnakindlustuste restaureerimine, markeerimine ja korrastamine	Jätkatakse tegevusi Viljandi linnakindlustuste konserveerimiseks, restaureerimiseks ja markeerimiseks. Linnamüüri nähtavus tutvustab linna ajalugu ja rikastab linnaruumi.	2022-2028
15.4.	Viljandi vanalinna muinsuskaitsealal asuvate väärtuslike hoonete rekonstrueerimise toetamine restaureerimistoetuste abil ja elanike teadlikkuse tõstmine ajaloolise hoonestuse väärtusest	Jätkatakse senist restaureerimistoetuste süsteemi, mis tagab nii mõnegi ajaloolise hoone või linnaruumis nähtava väärtusliku detaili säilimise või restaureerimise. Jätkatakse vanalinna hoonete omanike tunnustamist muinsuskaitseväärtuste säilitamisel, muinsuskaitsealast selgitustööd ning kinnistuomanikele suunatud koolituste korraldamist teadlikkuse tõstmiseks ajaloolise hoonestuse väärtustest ja sobilikest hooldus- ja renoveerimisviisidest.	Pidev
15.5.	Vabadussõjas langenute mälestuse jäädvustamine	Taastatakse Viljandimaa vabadussõjas langenute mälestussammas esialgsel kujul Vabaduse platsil.	2022-2023
15.6.	Purskkaevude, mälestusmärkide, väikevormide ja pinkide uuendamine ning uute lisamine	Töötatakse välja avalikku ruumi kunstiteoste loomise kord.	2023-2024
		Rakendatakse avalikku ruumi kunstiteoste loomise korda ja selle põhimõtteid.	Pidev
		Uuendatakse linnaruumis olevaid purskkaeve, mälestusmärke, väikevorme ja pinke ning vajadusel lisatakse sobivatesse kohtadesse uusi.	Pidev
		Kaardistatakse pinkide asukohtade vajadus.	2022-2023
		Taastatakse rotund Viljandi järvel	2023

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		<i>Taastatakse Uus tn 9a ja Rubiini platsi purskkaevud.</i>	<i>Perspektiivne</i>
15.7.	Nimeliste pinkide paigaldamise korra põhimõtete rakendamine	Viljandi linna elanikele luuakse nimelise pargipingi paigaldamisega võimalus kaasa rääkida linna ajalooliste isikute, kultuuritegelaste, sportlaste või tublide inimeste tunnustamisel või nende mälestuse jäädvustamisel.	Pidev
15.8.	Dekoratiivhaljastuse korrashoid ja eksponeerimine	Tagatakse püsikute ja põõsade korrashoid, vajadusel täiendamine. Kaunistatakse linnaruumi suve- ja püsililledega.	Pidev
15.9.	Üldkasutatavate ehitiste auditeerimine ligipääsetavuse tagamiseks ja ligipääsetavuse tagamine	Viiakse läbi üldkasutatavate ehitiste: hoonete ja rajatiste auditeerimine eesmärgiga selgitada välja, kas on tagatud liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumine ehituslike takistusteta avalikes kohtades ja üldkasutatavates hoonetes.	Pidev
		Ehitatakse linnale kuuluvaid hooneid ja rajatise ligipääsetavaks.	2022-2028
15.10.	Urnimüüri rajamine Viljandi Metsakalmistule	Viljandi Metsakalmistule rajatakse urnimüür tuhaurnide hoidmiseks ja/või tuha puistamiseks.	2025
15.11.	Arkaadia aia arendamine	Korraldatakse arhitektuurivõistlus Arkaadia aia uuendamise lahenduste väljatöötamiseks.	Perspektiivne
		Otsitakse võimalusi Arkaadia aia rajatiste uuendamiseks ning ala paremaks kasutamiseks kultuuriürituste toimumise ning vaba aja veetmise kohana.	Perspektiivne
15.12.	Ajalooliste isikute kalmude eksponeerimine	Linna kalmistutele paigaldatakse infostendid ajalooliste isikute kalmude asukohtade kohta.	Perspektiivne
15.13.	Säästva renoveerimise infokeskuse tegutsemise toetamine	Nõustatakse ja toetatakse säästva renoveerimise infokeskuse tegevust.	Perspektiivne
Meede 16 Kaasaegse taristu väljaarendamine			
16.1.	Tänavate sõidetavuse parandamine ja rekonstrueerimise kava elluviimine	Viiakse ellu tänavate rekonstrueerimise kava. Prioriteediks on suure liikluskoormusega peatänavate uuendamine.	2022-2028
		Igal aastal parandatakse tänavate seisundit pindamise ja remontimisega.	2022-2028
		Igal aastal uuendatakse tänavate märgistust ning hooldatakse ja uuendatakse liikluskorraldusvahendeid.	2022-2028
		Rekonstrueeritakse Riia maantee, I etapp (Vaksali tn kuni A. Irve tn ja Lennuki tn ristmikuni)	2025-2027
		Rekonstrueeritakse Riia maantee, II etapp (A. Irve tn ja Lennuki tn ristmikust linna piirini).	Perspektiivne
		Rekonstrueeritakse Tallinna tänav Endla tänavast linna piirini.	Projekteerimine 2025
			Ehitamine perspektiivne
		Rekonstrueeritakse Reinu tee Riia maanteest Hariduse tänavani ja Hariduse tänav.	2022-2025
		Ehitatakse välja Kauge tänava läbimurre Leola tänavani ja juurdepääsuteed.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Rekonstrueeritakse Paala tee, Lääne tänav ja Kagu tänav, sh Valuoja pst, Kagu ja C. R. Jakobsoni tn ristmik.	2024-2026
		<i>Rekonstrueeritakse C. R. Jakobsoni tänav.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Rekonstrueeritakse Supeluse tänav.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Rekonstrueeritakse Liiva tänav.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Rekonstrueeritakse Posti tänav.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.2.	Meetmete elluviimine liiklusohutlike ristmike ohutumaks muutmiseks	Teostatakse liiklusohutlike ristmike liikluskorralduse analüüs, sh - Valuoja pst, Kagu ja C. R. Jakobsoni tn; - Reinu tee ja Riia mnt; - Tallinna tn ja Musta tee; - Kesk-Kaare, Lääne tn ja Paala tee; - Tallinna tn ja Leola tn; - Tartu tn ja Aasa tn; - Paala tee ja Valuoja pst.	2022-2025
		Viiakse ellu meetmed liiklusohutlike ristmike ohutumaks muutmiseks tulenevalt analüüsi tulemustest.	2022-2025
		Projekteeritakse Valuoja pst, Kagu ja C. R. Jakobsoni tn ristmik (ringristmik).	2022-2023
16.3.	Järveotsa arendusalale tänavate ja tehnovõrkude ehitamine	Järveotsa arendusala II etapi alale rajatakse tänavad ja tehnovõrgud ning tagatakse valmisolek elektrivõrgu ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks.	2022-2024
		<i>Järveotsa arendusala III etapi alale rajatakse tänavad ja tehnovõrgud ning tagatakse valmisolek elektrivõrgu ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.4.	Roo tänava kvartali taristu projekteerimine ja ehitamine	Roo tänava kvartalis rajatakse tänavad ja tehnovõrgud ning tagatakse valmisolek elektrivõrgu ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks.	2022-2024
16.5.	Kõnniteede rekonstrueerimine	Rekonstrueeritakse kõnniteid. Prioriteediks on koolide ja lasteaedadeni viivad kõnniteed. Kõnniteede ja ülekäiguradade rekonstrueerimisel tagatakse puudega inimeste erivajadusest tulenevad nõuded.	Pidev
16.6.	<i>Nutikate ja turvaliste ülekäiguradade rajamine</i>	<i>Liiklusohutuse suurendamiseks otsitakse võimalusi ülekäiguradadel nutikate lahenduste kasutamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.7.	Kergliiklusteede, jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamine ning arendamise strateegia koostamine ja elluviimine	Koostatakse kergliikluse uuring ja analüüs ning kergliikluse valdkonna arendamise strateegia.	2022
		Kergliikluse strateegia kohaselt arendatakse välja kesklinna ja linnaosade (Männimäe, Paalalinna, Uueveski, Peetrimõisa, Kösti) vaheliste katkematute, mugavate ja turvaliste kergliiklusteede, jalg- ja jalgrattateede võrgustik.	2022-2028
		Ehitatakse Reinu tee (lõigus Männimäe tee 4 – Reinu tee 35) kergliiklustee.	2023
		<i>Ehitatakse Viljandi kesklinna ja Uueveski linnaosa ühendav jalg- ja jalgrattatee (2023 esitatakse taotlus Uueveski tee, Põltsamaa tee ja Oja tee kergliiklustee ehitamiseks).</i>	2023 Nurme tn, Lembitu pst <i>Perspektiivne</i>

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		<i>Ehitatakse Riia maantee kergliiklustee Järveotsa elamurajoonist ringteeni.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Ehitatakse Terasa ja Tehnika tänava kõnniteed (jalg- ja jalgrattateed).</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Arendatakse Valuoja oru jalg- ja jalgrattateede võrgustikku, sh Valuoja oru ühendamine Viljandi järve matkarajaga.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Ehitatakse C. R. Jakobsoni tänava kergliiklustunnel.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Arendatakse Männimäe jalg- ja jalgrattateed piki Männimäe teekoridori ja ribapargi idaserva.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.8.	Jalgratastele parkimis- ja hooldusvõimaluste loomine	Rajatakse mugavaid ja turvalisi jalgratta parkimise võimalusi ning jalgrataste tehnohooldepunkte.	2022-2028
16.9.	<i>Kesklinna parkla või parkimismaja ehitamine</i>	<i>Kesklinna Kaalu tänava parkla arendamine</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Otsitakse võimalusi koostöös erasektoriga parkimismaja ehitamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.10.	Ennetustöö avaliku korra tagamisel	Arendatakse turvakaamerate võrgustikku, mis on oluline linnaelanike ja külaliste igapäevase turvatunde tagamisel.	2022-2028
		Vähendatakse piirkiirust lasteasutuste, elamurajoonide ja vanalinna piirkonnas.	2024-2025
16.11.	<i>Tingimuste loomine ohutuks liiklemiseks raudteeülesõidukohtadel ja - ülekäigukohtadel</i>	<i>Paigaldatakse tõkkepuu raudtee Paala tee raudteeülesõidukohale ning lahendatakse Kalevi tänava jalakäijate raudteeülekäigukoht.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.12.	Viljandi järve rannaala parkimis- ja juurdepääsuvõimaluste parandamine	Korrastatakse ja laiendatakse rannaala parkimis- ja juurdepääsuvõimalusi.	2022-2028
		Ehitatakse ranna piirkonna parkla sõudebaasi juurde vt. punkt 11.14.	2022-2023
		Ehitatakse Roo tänava parkla ja tehnovõrgud.	2022-2024
		Koostöös erasektoriga kaalutakse võimalust rajada järveäärsele piirkonda matkautode parkimisala koos teenindustaristuga.	<i>Perspektiivne</i>
16.13.	<i>Rannapromenaadi planeerimis- ja ehitustööde jätkamine</i>	<i>Planeeritakse ja projekteeritakse rannapromenaad Tartu maanteelt kuni ranna liivaalani ja Vesiflirdi allee pikenduseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Ehitatakse rannapromenaad Tartu maanteelt kuni ranna liivaalani.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.14.	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja korrashoid	Jätkatakse olemasolevate tänavavalgustuslampide ja -süsteemide asendamist kaasaegsete energiasäästlike lampidega ning tagatakse süsteemi korrashoid.	Pidev
		<i>Viljandi järve äärse matkaraja valgustus</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.15.	Jõuluvalgustuse kaasaegsete lahenduste kasutamine ja arendamine	Linnaruumi paigaldatakse jõuluvalgustuse säästlikke ja kauni väljanägemisega lahendusi.	2022-2028
16.16.	Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava elluviimine	Vee-ettevõtja aktsiaselts Viljandi Veevärk viib ellu Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas 2021- 2031 planeeritud tegevusi.	2022-2031
16.17.	<i>Sademevee trasside planeerimine ja rajamine</i>	<i>Leitakse lahendusi sademeveetrasside planeerimiseks ja rajamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Koos tänavate rekonstrueerimisega rajatakse uusi sademevee trasse.	2022-2028
		<i>Rajatakse sademevee taaskasutamissüsteemi ja edendatakse sademevee kasutust.</i>	<i>Perspektiivne</i>
16.18.	<i>Panustamine õhu kvaliteedi parandamisse</i>	<i>Soodustatakse uute tehnoloogiate kasutuselevõttu, sh reoveemuda käitlemiseks, ebameeldiva lõhna leviku piiramisse jms.</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 17 Kinnisvara süsteemne arendamine ja heaperemehelik haldamine			
17.1.	Linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete ja hoonestatud kinnistute haldamine	Jätkatakse linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete haldamist ning linna kinnisvara üle arvestuse pidamist.	Pidev
17.2.	Linnale mittevajaliku kinnisvara võõrandamine	Jätkatakse linnale kuuluvate mittevajalike pindade võõrandamist.	2022-2028
17.3.	Linnale kuuluvate kinnisasjade koormamine ja vajalike arenduste suunamine	Seatakse hoonestusõigusi ettevõtlus- ja elamualadele, sh Järveotsa arendusala.	2022-2028
17.4.	Mittevajalike ja kasutusest väljalangenud hoonete ja rajatiste lammutamine	Lammutatakse linnale mittevajalikke ning kasutusest väljalangenud hooneid ja rajatisi.	Pidev
		<i>Lammutatakse Ranna pst 1 veehoidla, Vikerkaare 2 gaasihoidla, Jakobsoni tn 47a.</i>	<i>Perspektiivne</i>
4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN			
Meede 18 Konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna edendamine			
18.1.	Ettevõtlusalade arendamine ja laiendamine	Ehitatakse välja tehnilist taristut linna tööstuspiirkondades ettevõtluse arengu ja töökohtade loomise soodustamiseks, sh tänavate rekonstrueerimine, kergliiklusteede ehitamine ning tehnilise taristu väljaehitamine.	2022-2028
18.2.	Ettevõtluse arendamiseks kinnisvara võõrandamine	Jätkatakse linnale kuuluva hoonestamata kinnisvara võõrandamist, sh ettevõtluse arendamise eesmärgil.	2022-2028
18.3.	<i>Kaugtöökeskuse käivitamine</i>	<i>Erasektoriga koostöös arendatakse välja ja käivitatakse keskus, kus ettevõtja saab kasutada ruume koos kiire internetiga. Ühiskontori olemasolu aitab tuua inimesi ka rohkem Viljandisse, kelle jaoks füüsiline töökoht oma kohustuste täitmiseks ei ole oluline.</i>	<i>Perspektiivne</i>
18.4.	Ettevõtlusinkubaatori käivitamine	Käivitatakse ja toetatakse Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori tööd koostöös SA Viljandimaa Arenduskeskuse ja Tehnopoliga ning teiste koostööpartneritega.	2022-2028
18.5.	Alustavate ettevõtjate toetamine	Toetatakse läbi Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori vautserisüsteemi alustavaid ettevõtjaid.	2022-2028
Meede 19 Koostöövõimekuse tõstmine ja koostöövõrgustike arendamine			
19.1.	Ettevõtjate ümarlaudade korraldamine	Korraldatakse ümarlaudu ettevõtjatevaheliseks infovahetuseks ning koostöö ja ühiste algatuste koordineerimiseks.	Pidev
19.2.	Üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste, kõrgkoolide ja ettevõtjate koostöö edendamine	Edendatakse koostööd ettevõtjatega nende vajaduste väljaselgitamiseks, ettevõtjate vajadustele vastavate õppekavade väljatöötamise toetamiseks ja nende rakendamiseks ning praktikabaaside leidmiseks.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Tehakse koostööd TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga mitmekülgse loovettevõtluse edendamisel.	Pidev
19.3.	Ettevõtlikkusõppe ja ettevõtlusõppe arendamine põhikoolides ja õpilasfirmade loomise soodustamine	Omavalitsus peab vajalikuks põhikoolides ettevõtlikkuse õppe arendamist ning toetab koole selles. Õppesse kaasatakse ettevõtjaid, kes saavad rääkida oma lugu ja anda läbi selle kasulikke õppetunde ja kogemusi õpilastele. Haridusasutused kavandavad tegevuse elluviimiseks vajaliku tegevuskava ning rakendavad vastavalt planeeritule.	Pidev
		Ettevõtlusõppe läbiviimiseks kaasatakse partnerina Viljandi Noortevolikogu, kes võimaldab projektikonkurssi omaalgatuste läbiviimiseks.	Pidev
19.4.	Viljandi linna ettevõtluskeskkonna tutvustamine ning edulugude jagamine	Korraldatakse ettevõtluskeskkonna ja ettevõtete tutvustamist ning külastusi erinevatele sihtgruppidele.	Pidev
19.5.	Ettevõtluse edendaja iga-aastane tunnustamine	Viljandi linna tiitel „Ettevõtluse edendaja“ omistatakse füüsilisele või juriidilisele isikule, kes ettevõtte omaniku või tegevjuhina on oma ettevõtte juhtimise ja majandustegevuse kaudu kaasa aidanud Viljandi ettevõtluse arengule. Tiitel omistatakse füüsilisele või juriidilisele isikule, kelle registreeritud elukoht või asukoht on Viljandi linn, või kelle juhitava või kellele kuuluva ettevõtte asukoht ja/või põhitegevuse koht on Viljandi linn.	Pidev
19.6.	Erinevate riikide ja piirkondade tutvustamine	Kutsutakse ellu üritusi või kampaaniaid erinevate riikide ja piirkondade tutvustamiseks.	2023-2028
19.7.	Viljandi piirkonna tegevus UNESCO Loovlinnade Võrgustikus	2019. aastal sai Viljandi linn UNESCO Loovlinnade Võrgustiku liikmeks käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas. Tehakse valdkondlikku koostööd. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on pärandilinn Viljandi UNESCO Loovlinnade võrgustiku liikme tegevuste eestvedajaks.	Pidev
19.8.	<i>Uute linnaruumis läbiviidavate algatuste toetamine</i>	<i>Toetatakse uusi linnaruumis läbiviidavaid algatusi.</i>	<i>Perspektiivne</i>
19.9.	<i>Ettevõtlusega soetud koolituste ja ürituste korraldamine ning korraldamise toetamine</i>	<i>Korraldatakse koolitusi või toetatakse koolituste korraldamist ettevõtjatele laiemaid huvigruppe hõlmavatel teemadel.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Koostöös SA Viljandimaa Arenduskeskusega töötatakse välja piirkonnaomaseid tugiteenuseid ettevõtlusaktiivsuse säilitamiseks ja suurendamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
19.10.	Ühistranspordi liinivõrgu optimeerimine ja arendamine	Koostöös MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskusega rakendatakse liinivõrgu ja liikuvuse analüüsi tulemusi ning viiakse ellu muudatusi liinivõrgus.	2022-2028

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN			
Meede 20 Külustuskeskkonna arendamine			
20.1.	Viljandi linna viidasüsteemi ja muu turismitaristu uuendamine	Igal aastal uuendatakse ja ühtlustatakse linnaruumis olevaid viitasid, linnakaarte ja muud turismitaristut.	Pidev
20.2.	Veekeskuse rajamisele kaasaaitamine	Aidatakse kaasa ettevõtja poolt Viljandi järve randa veekeskuse ja spaakompleksi rajamisele. Planeeritud kompleksi kuuluvad ujula, vee- ja saunakeskus, 150 toaga hotell, konverentsisaalid ja restoranid.	2022-2028
20.3.	Külustusobjektide potentsiaali parem kasutamine	Uuendatakse ja kaasajastatakse külustusobjektide informatsiooni, kasutades selleks ka erinevaid e-lahendusi.	2022-2028
		Tagatakse ligipääsetavus külustusobjektidele ja informatsioonile.	2022-2028
20.4.	Marsruutide koostamine ja märgistamine linnaruumis	Jätkatakse marsruutide koostamist ja märgistamist linnaruumis ning objektide kohta informatsiooni lisamist.	Pidev
		<i>Kujundatakse linna kultuuripromenaad, mis ühendab Viljandi kesklinna linnaosadega. Vt punkt 31.4.</i>	<i>Perspektiivne</i>
20.5.	Linnaruumis installatsioonide, aktsioonide, eksperimentide korraldamise, objektide paigaldamise toetamine	Toetatakse linnaruumis valgus- ja heliinstallatsioonide, eksperimentide, aktsioonide jms korraldamist.	2022-2028
		Linnaruumi paigaldatakse selliseid objekte, mis eristavad Viljandi linna teistest linnadest ja on meeldejäävad.	2022-2028
20.6	Ordulinnuse külustuskeskus	Lossi 3 hoonesse rajatakse ordulinnuste külustuskeskus. Külustuskeskuse I korrusele kavandatakse ruumid külustajate teenindamiseks, interaktiivne väljapanek linnuste lugudest, näituseala linnustega seotud esemete eksponeerimiseks ning II korrusele 50-kohaline (nuku)teatri saal. Vt punkt 15.2.	2024
20.7.	<i>Ordulinnuse varemetes ajastutruude temaatiliste tegevuste tutvustamise tegevuskava väljatöötamine ja rakendamine</i>	<i>Töötatakse välja koostöös Viljandi muuseumiga tegevuskava, kuidas suveperioodil ordulinnuse varemetes tutvustada ajastutruude tegevusi.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Rakendatakse koostöös Viljandi muuseumiga välja töötatud tegevuskava.</i>	<i>Perspektiivne</i>
20.8.	<i>Seikluspargi rajamine</i>	<i>Rajatakse koostöös erasektori ja Viljandi vallaga seikluspark ordulinnuse varemete kõrvale, Viljandi järve vastaskaldale või muusse sobilikku kohta linnaruumis.</i>	<i>Perspektiivne</i>
20.9.	<i>Golfiväljaku rajamine</i>	<i>Selgitatakse koostöös erasektori ja Viljandi vallaga välja sobiv asukoht golfiväljakule ja otsitakse koostööpartner golfiväljaku rajamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 21 Külustuskeskkonna tugisüsteemi arendamine ja koostöö edendamine			
21.1.	Koostöö arendamine Viljandimaa turismiettevõtjate ja -organisatsioonidega	Arendatakse koostööd Viljandimaa turismiettevõtjate ja -organisatsioonidega piirkonna turundamisel ja turismivaldkonna edendamisel.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
21.2.	Uute turismitoodete ja -teenuste arendamise toetamine	Töötatakse välja turismiteenuste arendustoetuse tingimused.	2022-2024
		Toetatakse arendustoetusega uute turismitoodete ja -teenuste loomist.	2025-2028
21.3.	Linna turundustegevuste rakendamine koostöös ettevõtjate ja kultuurielu korraldajatega	Koostöös ettevõtjate ning kultuuri- ja spordielu korraldajatega töötatakse välja tegevusi linna objektide ja ürituste turundamiseks ning tutvustamiseks. Võetakse kasutusele erinevaid tehnoloogilisi vahendeid: äpid, ekraanid jm.	Pidev
21.4.	Turismiinfoportaali visitviljandi.ee arendamine	Jätkatakse turismiinfoportaali visitviljandi.ee arendamist.	Pidev
21.5.	Koostöö mittetulundusühingute ja majutusettevõtjate turismipakettide ja teenuste mitmekesistamiseks	Mittetulundusühingute ja majutusettevõtjate koostööna kavandatakse piirkonda külastavatele turistidele erinevate lisateenuste pakkumist, millega mitmekesistada turismipakette või tutvustada piirkonda. Sellisteks teenusteks on jalgrattalaenus, uisulaenus, kalapüügivõimaluste ja käelise tegevuse võimaluste pakkumine jt.	Pidev
21.6.	Viljandi linna meenekonkursside läbiviimine	Viiakse läbi erinevaid meenekursse.	2022-2028
		Pärandilinn Viljandi raames korraldatakse ideekonkurss meenete leidmiseks.	2022-2028
21.7.	Linna mainekontseptsiooniga trükiste, kaartide, audiovisuaalse materjali valmistamine ja levitamine	Valmistatakse ja levitatakse linna tutvustavaid trükiseid, kaarte ja audiovisuaalset materjali, sh ka erinevates võõrkeeltes.	Pidev
21.8.	Osalemine siseriiklikel ja rahvusvahelistel turismi- ja erialamessidel	Osaletakse Eestis ja lähiriikides toimuvatel turismi- ja erialamessidel.	Pidev
21.9.	Kampaaniate korraldamine	Korraldatakse linna külastatavuse suurendamise eesmärgil erinevaid kampaaniaid.	Pidev
6. ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN			
Meede 22 Jätkusuutliku haridusvõrgu toimimise tagamine ja hariduse kättesaadavuse parandamine. Nüüdisaegse õpikäsitluse elluviimine			
22.1.	Vajalikul arvul õppekohtade loomine alushariduse, põhihariduse ja gümnaasiumihariduse omandamiseks	Kõikidele Viljandi linna lasteaiaaalistele lastele on alusharidus kättesaadav, täiendavaid kohti vajab sõimealistele lastele suunatud teenus. Koolikohustuslikule isikule, kelle elukoht asub linna haldusterritooriumil, tagatakse võimalus omandada põhiharidus ja gümnaasiumiharidus.	Pidev
22.2.	Lapsehoiuteenuse osutamise toetamine ja teenuse laiendamine	Jätkatakse lapsehoiuteenuse osutamise toetamist.	Pidev
		Leitakse lahendus kesklinna, Uueveski ja Peetrimõisa piirkonnas uute lapsehoiukohtade loomisele.	2023-2024

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
22.3.	Lapsekeskse õppe- ja kasvatustöö rakendamine ja arendamine	Kooli pidaja poolt tagatakse põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks. Kaasaegsete õppemetoodikate ja õppekavade arendamisel ja rakendamisel arvestatakse HTM-i prioriteetide ja õppeasutuste initsiatiividega. Rakendatakse ja arendatakse mitmekesiste õppesuundade ja erinevate õppevormide kaudu iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetavat, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendavat õpikäsitust kõigil haridustasemetel ja - liikides.	Pidev
22.4	Süsteemse ettevõtlikkusõppe integreerimine põhikoolide õppekavadesse	Omavalitsus peab vajalikuks põhikoolides ettevõtlikkusõppe arendamist ning toetab koole selles. Haridusasutused kavandavad vajaliku tegevuskava ning rakendavad seda vastavalt planeeritule.	Pidev
22.5.	Andekate õpilaste toetamine	Toetatakse erinevate tegevuste väljatöötamist ja arendamist, mis loovad andekatele õpilastele uusi võimalusi teadmiste omandamiseks.	2022-2028
22.6.	Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine haridusasutustes	Haridusliku erivajadusega õpilastele luuakse sobivad tingimused hariduse omandamiseks elukohajärgses haridusasutuses või suunatakse nende vajadustele spetsialiseerunud õppeasutustesse. Õpetajatele võimaldatakse koolitusprogramme haridusliku erivajadustega õpilastega toimetulekuks ja kaasamiseks tavaklassis ning haridusasutustes rakendatakse piisaval hulgal tugipersonali, tugiisikuid ja tugiteenuseid.	Pidev
22.7.	Üld- ja huvihariduse lõimimise rakendamine ja arendamine	Arendatakse üldharidus- ja huvikoolide lõimimist edendades sisulist koostööd õppekavade tasandil. Luuakse võimalus õpilaste koormuse vähendamiseks ja sisulise töö toetamiseks.	Pidev
22.8.	Üld- ja huvihariduskoolide õpilastele eelkutsõppe valikkursuste võimaldamine maakonna kutseõppeasutustes	Õpilastele võimaldatakse eelkutsõppe osalemist, mis loob uusi võimalusi üld- ja huvihariduse omandamise kõrval eluks vajalike teadmiste omandamisel.	Pidev
22.9.	Erinevates ennetusprogrammides osalemine	Soodustatakse koolide, lasteaedade ja huvikoolide osalemist erinevates ennetusprogrammides. Osaletakse tervist edendavate töökohtade, lasteaedade ja koolide võrgustikus. Võimaldatakse omaosalus programmides osalemiseks.	Pidev
		Toetatakse erinevate ennetusprogrammide algatusi.	2022-2028
22.10.	Säästva arengu põhimõtete toetamine haridusasutustes	Soodustatakse keskkonnahariduse edendamist, parandamise ja isetegemise töökodade ja huvitegevuse töötubade loomist ja läbiviimist ning osalemist roheline kooli programmis.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
22.11.	Tervisekäitumise alase info edastamine lastele, õpilastele ja lapsevanematele	Edastatakse informatsiooni tervisliku toitumise, sõltuvusainete tarbimise ennetamise ja tervist toetava turvalise käitumise kohta. Suurendatakse teadlikkust kehalise aktiivsuse ja toitumisharjumuste olulisusest.	Pidev
Meede 23 Kaasaegse, turvalise ning õppija arengut toetava füüsilise õpikeskkonna arendamine			
23.1.	Kvaliteetse õpi- ja töökeskkonna tagamine linna munitsipaalharidusasutustes	Tagatakse vajalik inventar ja õppevahendid õppe- ja kasvatustöö läbiviimiseks. Antakse võimalused asutustele uute meetodikate rakendamiseks, inventari ja õppevahendite täiendamiseks ning soetamiseks vastavalt muutuvatele nõudmistele ja õppekavadest tulenevatele vajadustele.	Pidev
		Tagatakse järjepidev õpperuumide ning õppekeskkondade arendamine.	2022-2028
23.2.	Viljandi Lasteaia Karlsson uue liginullenergia hoone ehitamine	Projekteeritakse ja ehitatakse Viljandi Lasteaia Karlsson uus liginullenergia hoone.	2022-2023
23.3.	Haridusasutuste õppehoonete siseruumide ehitustööd	Viljandi Lasteaed Männimäe õppehoone siseruumides tehakse remonttöid ja leitakse funktsioon kasutusest ruumidele.	2022-2028
		Viljandi Kesklinna Lasteaia Midrimaa ja Mesimumm õppehoonete siseruumides tehakse remonttöid.	2023-2028
		Kesk-Kaare 19 õppehoone siseruumides tehakse remonttöid.	2023-2028
23.4.	<i>Uue lasteaiahoone ehitamine</i>	<i>Projekteeritakse ja ehitatakse uus lasteaiahoone (Uueveski, Peetrimõisa, kesklinna piirkonnas).</i>	<i>Perspektiivne</i>
23.5.	Haridusasutuste territooriumide turvalisuse tõstmine	Regulaarselt teostatakse haridusasutuste territooriumidel ja piirnevatel aladel turvalisuse tagamise ja liikluskorralduse uuringuid ja analüüse.	Pidev
		Tuginedes analüüsidele rekonstrueeritakse haridusasutuste territooriumil olevaid ja sinna viivaid kõnniteid.	2022-2028
		Lahendatakse haridusasutuste ümbruse liikluskorraldus ning rajatakse täiendavaid parkimiskohti.	2022-2028
		Otsitakse võimalusi haridusasutuste ümbruste liikluskorralduse vähendamiseks.	Pidev
		<i>Turvalisuse tagamiseks paigaldatakse vajadusel haridusasutuste territooriumidele kaameraid ja sissepääsusüsteeme ning piiratakse territooriumid aiaga.</i>	<i>Perspektiivne</i>
23.6.	Lasteaedade mänguväljakute seire, hooldus ja uuendamine	Vastavalt Viljandi linna lasteaedade mänguväljakute arengukavale teostatakse mänguväljakute seiret ja hooldust ning vajadusel uuendatakse või lisatakse uusi atraktsioone.	Pidev
		Paigaldatakse uusi atraktsioone lasteaedade mänguväljakutele.	2022-2028
23.7.	Tehnoloogia-, loodus- ja täppisteadusainete õpetamise tingimuste parandamine	Otsitakse võimalusi tehnoloogia-, loodus- ja täppisteadusainete õpetamise keskuse või muu õppetöö läbiviimise vormi leidmiseks.	2022-2028
		Projekteeritakse ja ehitatakse keskkonnahariduse ja tehnoloogiamaia.	2024-2025

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
23.8.	Avatud õpikeskkondade arendamine põhikoolide territooriumitele	Arendatakse avatud õpikeskkondi põhikoolide territooriumidele õuesõppe ja muude õppevormide rakendamiseks.	Pidev
23.9.	Viljandi Huvikooli õppekeskkonna kaasajastamine	Uuendatakse õppehoone katus ja vahetatakse aknad.	2022
		Viljandi Huvikooli ruumides tehakse remonttöid.	2023-2028
		Analüüsitakse ning selgitatakse välja Viljandi Huvikooli vajadused õpikeskkonna osas.	Perspektiivne
		Koostatakse Viljandi Huvikooli hoone rekonstrueerimisprojekt ja viiakse läbi rekonstrueerimistööd.	Perspektiivne
23.10.	Viljandi Kunstikooli õppekeskkonna kaasajastamine	Kaalutakse Viljandi Kunstikoolile sobivaima lahenduse leidmist nii era- või linnale kuuluval pinnal.	Perspektiivne
23.11.	Viljandi Avatud Noortetoa (VANT) ruumide ja taristu kaasajastamine	Kaasajastatakse Viljandi Avatud Noortetoa (VANT) ruume ja taristut.	2022-2028
		Leitakse Viljandi Avatud Noortetoale (VANT) ja siseskatepargile uued ruumid.	2025
Meede 24 Haridus- ja noorsootöötajate väärtustamine ja motiveerimine			
24.1.	Haridustöötajate süsteemne enesetäiendamine ja koolitamine	Töötajate võimaldatakse enesetäiendamine nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.	Pidev
		Suurendatakse koolituste hulka erivajaduste (sh andekus) märkamiseks ja erivajadustega õpilastega töötamiseks.	2022-2028
24.2.	Haridustöötajatele motiveeriva ja konkurentsivõimelise palgataseme tagamine	Koolieelsete lasteasutuste kvalifikatsioonile vastavate õpetajate töötasud lähendatakse üldhariduskoolide õpetajatega samaväärsele tasemele.	Pidev
		Huvikoolide õpetajate ja üldhariduse huvitegevuse õpetajate palgatasemed lähendatakse sarnaste ametikohtade palkadega riigisektoris ning ühtlustatakse linnavalitsuse institutsioonide vahel.	Pidev
24.3.	Ettevõtlikkuse õppe õpetajate või koordinaatorite koolitamine	Omavalitsus peab vajalikuks põhikoolides ettevõtlikkuse õppe arendamist ning toetab koole selles. Haridusasutused kavandavad vajaliku tegevuskava ning rakendavad vastavalt planeeritule.	Perspektiivne
24.4.	Aunimetustega aasta õpetaja, aasta noor õpetaja, aasta haridusasutuse juht ja teenekas õpetaja tunnustamine	Aunimetustega tunnustatakse vastavalt statuudile lasteaiaõpetajaid, üldhariduskooli õpetajaid, huvikooliõpetajaid ja -treenereid, noorsootöötajaid, tugiteenuste osutajaid ja haridusasutuste juhte.	Pidev
24.5.	Õpetaja rolli väärtustamine ning värbamise süsteemi arendamine	Võimaldatakse laialdasemalt sotsiaalseid garantiisid õpetajatele väärtustamiseks õpetaja rolli ühiskonnas.	Perspektiivne
		Värbamise süsteemiga luuakse õpetajatele erinevaid soodustusi: lapsele koht lasteaias, eluasemekulude katmine kindla perioodi jooksul, mentor, stipendium noorele õpetajale, koormuse diferentseerimine jms.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
Meede 25 Õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid toetava tugisüsteemi arendamine			
25.1.	Vajaduspõhiste sobitusrühmade loomine lasteaedades	Lasteaedades luuakse vajaduspõhiselt sobitusrühmi erivajadustega lastele.	2022-2028
25.2.	Nõustamisteenuse pakkumine	Tugispetsialistide, haridusasutuste ja sotsiaaltöötajate koostööna luuakse tingimused kvaliteetsema ja õigeaegse abi saamiseks. Varane märkamine, sh lasteaedades on eelduseks, et abivajajale õiget abi ja tuge pakkuda.	Pidev
25.3.	Viljandi Päevakeskuse juurde loodud laste ja perede tugikeskuse teenuste arendamine ning rolli täpsustamine	Jätkatakse Viljandi Päevakeskuse juurde loodud laste ja perede tugikeskuse poolt osutatavate haridusvaldkonna tugiteenuste arendamist.	Pidev
		Analüüsitakse tugikeskuse võimalikku kujunemist iseseisvaks tugiteenuste keskuseks väljaspool Viljandi Päevakeskuse struktuuri.	Perspektiivne
25.4.	Lasteaedade haridustehnoloogi ja HEV- koordinaatori ametikohtade loomine	Luuakse lasteaedade haridustehnoloogi ametikoht (ametikohad).	2022
		Luuakse lasteaedade HEV koordinaatori ametikoht (ametikohad).	Perspektiivne
Meede 26 Mitmekülgsete võimaluste pakkumine huvihariduse ja huvitegevusega tegelemiseks			
26.1.	Viljandi linna huvikoolides pakutav huviharidus on konkurentsivõimeline	Viljandi linna huvikoolides pakutakse konkurentsivõimelist ja kõrgetasemelist huvihariduse teenust ning elukestva õppe võimalusi. Tagatakse huvihariduse kättesaadavus kõigile huvilistele.	Pidev
26.2.	Mitmekülgse huvitegevuse ja huvihariduse võrgustiku arendamine koostöös erasektori ja maakonna omavalitsustega	Arendamisel lähtutakse ressursside säästlikust kasutamisest ning tuginetakse keskkonnahariduse üldistele põhimõtetele. Arendamise protsessi kaasatakse erasektor ja maakonna omavalitsused ning kasutatakse ära erinevate programmide rahastamisvõimalused.	Pidev
26.3.	Järjepideva uuringu läbiviimine huvihariduse ja -tegevuse analüüsimiseks ja optimeerimiseks	Jätkatakse uuringute läbiviimist huvihariduse ja -tegevuse vajaduste ja rahulolu analüüsimiseks ning optimeerimiseks.	Pidev
26.4.	Haridusliku erivajadusega õpilastele huvihariduse ja -tegevuste võimaluste loomine	Luuakse võimalusi haridusliku erivajadusega õpilaste kaasamiseks huviharidusse ja huvitegevusse.	Pidev
		Panustatakse õpetajate täiendavasse ettevalmistusse ning spetsiaalsete õppemeetodite, -kavade ja -vahendite rakendamisse ja kasutamisse.	Pidev
26.5.	Huvikoolide loomefestivalide korraldamine	Korraldatakse huvikoolide koostööüritusena loomefestivale.	Pidev
26.6.	Laste- ja noortekollektiivide osalemine laulu- ja tantsupeo protsessis	Koolide ja huvikoolide kollektiivid osalevad Viljandimaa laulu- ja tantsupidudel ning üleriigilistel laulu- ja tantsupidudel.	Pidev
Meede 27 Kompetentsikeskuste loomine, säilimine ja arendamine			
27.1.	Maakondliku hariduse tugiteenuste ja HEV kompetentsikeskuse arendamine	Luuakse maakondlik hariduse tugiteenuste ja HEV kompetentsikeskus, mis võimaldab pakkuda ja arendada toetavaid teenuseid õpilaste vajadustest lähtuvalt. Üheks osaks kompetentsikeskuse struktuuris on Viljandi Kaare Kool.	2023-2024

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
27.3.	Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia kompetentsi kaasamine koostööprojektide koordineerimisel ning koolituste ja ürituste korraldamisel	Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia on ainulaadne kultuurivaldkonna kompetentsikeskus, mille tegevuse jätkumine Viljandis on regionaalpoliitiliselt olulise tähtsusega.	Pidev
Meede 28 Haridusvaldkonna koostöö tihendamine			
28.1.	Koostöö naaberomavalitsuste ja teiste haridusvaldkonnas teenuse osutajatega	Koostööd tehakse üld- ja huvihariduse võrgu, aineürituste ja rahastuse planeerimises ning Viljandi maakonna arengustrateegia tegevuskavas 2035+ kokku lepitud tegevuste elluviimisel, sh Viljandimaa aabitsa väljatöötamises osalemine, Viljandimaa kultuuriloo ja rahvakultuuri õppeprogrammi väljatöötamine ning üldhariduskoolide õppekavadesse lõimimine.	Pidev
28.2.	Koostöös erinevate organisatsioonidega IKT-, ettevõtlikkuse, ettevõtlusalaste ja muude valdkondlike aineürituste korraldamine	Toetatakse õpilasfirmade loomist, erinevate aineürituste korraldamist ja koostööprojektide elluviimist.	Pidev
28.3.	Tehnoloogiaõppe õpetamise viiside mitmekesistamine koostöös ettevõtjatega ja teiste koostööpartneritega	Viiakse läbi tehnoloogiaõpetuse tunde koostööpartnerite juures. Erinevate tehnoloogiate õpetamine spetsialistide kaasabil suunab rohkem inimesi tehnoloogilisi erialasid õppima.	Pidev
28.4.	Elukestva õppe võimaluste arendamine kombineeritud õppevormidega	Tehakse koostööd kutseõppeasutuste ja teiste võimalike koostööpartneritega erinevate õppevormide rakendamiseks.	Pidev
28.5.	Õppivatele noortele suvise töötamise võimaluste loomine	Korraldatakse koostöös ettevõtetega õpilastele suvist töömalevat.	Pidev
28.6.	Koolide, õpilaste ja noortevolikogu sündmuste läbiviimisele kaasaaitamine	Toetatakse või aidatakse kaasa koolide, õpilaste, noortevolikogu uute algatuste ja koostööprojektide ellukutsumisele.	Pidev
28.7.	Õpilaste transpordi vajaduste väljaselgitamine ja õppimist toetava liinivõrgu rakendamine	Koostöös MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskuse ja naaberomavalitsustega otsitakse võimalusi õpilastele sobivaima õppimist toetava liinivõrgu rakendamiseks.	Pidev
Meede 29 Mitmekülgseid võimalusi loova süsteemse ja innovaatilise noorsootöö edendamine			
29.1.	Noorsootöö tegevuse arendamine, koostöövõrgustike tugevdamine ning noorte arendamine ja kaasamine	Jätkatakse avatud noorsootöö põhimõtete rakendamist Sakala Keskuse allüksuse Viljandi Avatud Noortetoa (VANT) kaudu.	Pidev
		Osaletakse noorsootööalastes riiklikes programmides, tõhustatakse noorteinfo jõudmist noorteni.	Pidev
		Noorte arendamiseks korraldatakse koolitusi, viiakse läbi erinevaid projekte ja programme.	Pidev
		Jätkatakse noorte kaasamist sõprus- ja hansalinnade projektidesse.	Pidev
		Kaasatakse noori vabatahtlikku töösse ja toetatakse noorte omaalgatuslikku tegevust.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
29.2.	Mobiilse noorsootöö arendamine ja süsteemne rakendamine	Linnaruumis viiakse läbi erinevaid projekte noorte kaasamiseks ja neile tegevuse pakkumiseks.	Pidev
29.3.	Noorte teavitamise ja nõustamise süsteemi arendamine	Jätkatakse eesmärgipärast tegevust noorteni jõudmisel ning noorte abistamisel ja toetamisel.	Pidev
		Jätkatakse Noorte Tugila programmi ja teisi programmilisi tegevusi.	Pidev
29.4.	Koolivaheaja tegevusprogrammide järjepidevuse tagamine	Korraldatakse laagreid ja viiakse läbi erinevaid projekte koostöös nii munitsipaal- kui erahuvikoolidega ning teiste koostööpartneritega.	Pidev
29.5.	Noorte omaalgatuslike projektide toetamine	Viljandi Noortevolikogu poolt viiakse läbi projektikonkursside noorte omaalgatuslike projektide toetamiseks.	Pidev
29.6.	Noorte järjepidev ja süsteemne tunnustamine	Jätkatakse Viljandi linna aastapreemiate hulgas aasta noore ja noore sportlase preemia väljaandmist ning erinevatel tasanditel silma paistnud noorte tunnustamist.	Pidev

7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Meede 30 Mitmekesise ja aastaringse toimiva kultuurielu edendamine

30.1.	Kultuuriasutuste toimimine kogukonna-, info- ja õpikeskusena	Jätkatakse linnaraamatukogu arendamist ning lisaks põhitegevusele eriilmeliste programmide ja ürituste läbiviimist, näituste korraldamist, elanike abistamist e-teenuste kasutamisel ning elukestva õppe võimaluste vahendamist.	2022-2028
		Arendatakse Sakala Keskuse teenuseid ja tegevusi ning aidatakse kaasa kogukonnale suunatud tegevuste ja teenuste pakkumisele.	2022-2028
		Taasmõtestatakse Sakala Keskuse rolli.	2022-2023
		Toetatakse autsaiderkunstiga tegeleva Kondase Keskuse suuremat rahvusvahelist võrgustumist ja arengut piirkonna kunstikeskusena.	Pidev
		Arendatakse Viljandi Nukuteatri tegevust.	Pidev
30.2.	Kultuuriorganisatsioonide ja -kollektiivide aastaringse tegevuse tagamise ja arendamise toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel mittetulunduslikku tegevust tegevus- ja projektitoetustega.	2022-2028
		Viljandi linna eelarvest antakse taotluste alusel välja loomestipendiume Viljandis elavatele või tegutsevatele autoritele või esitajatele, kes tegutsevad kujutava või rakenduskunsti, lavakujunduse, audiovisuaalse kunsti, lavakunsti, kirjanduse, muusika või arhitektuuri alal, et väärtustada ja toetada nende tegevust Viljandi kultuurielus.	2022-2028
30.3.	Järjepidevalt toimuvate maineürituste toetamine	Toetatakse Viljandi linna jaoks olulisteks maineüritusteks kujunenud ürituste toimumist. Olulisteks maineüritusteks on Viljandi pärimusmuusika festival, Viljandi hansapäevad, Viljandi vanamuusika festival, Viljandi kitarri festival, rahvusvaheline nukuteatrite festival Teater Kohvris, Notafe festival.	2022-2028
30.4.	Viljandi linnale oluliste tähtpäevade tähistamine	Viljandi linn korraldab igal aastal elanikele tasuta järgmiste oluliste tähtpäevade tähistamist: Eesti	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Vabariigi aastapäev, emadepäev, lastekaitsepäev, maakaitsepäev, võidupüha, jaanipäev, taasiseseisvumispäev, Viljandi linna sünnipäev, isadepäev, 1. advendiküünla süütamine.	
30.5.	Uute sündmuste korraldamise soodustamine	Aidatakse kaasa uute sündmuste ellukutsumisele ja läbiviimisele.	Pidev
30.6.	Kultuurikalendri arendamine	Arendatakse veebipõhist kultuurikalendrit kasutajasõbralikumaks. https://visitviljandi.ee/et/kultuurikava	Pidev
30.7.	Osalemine laulu- ja tantsupidude traditsiooni hoidmisel ja protsessis	Soodustatakse Viljandi linnas tegutsevate laste ja täiskasvanute rahvakultuuri- ja kultuurikollektiivide osalemist maakondlikel ning vabariiklikel laulu- ja tantsupidudel.	Pidev
30.8.	Koostöö huvi- ja üldhariduskoolidega õpilaste ja noorte kaasamisel linna kultuuriürituste läbiviimisele	Õpilasi ja kollektiive kaasatakse linna kultuuriürituste läbiviimisele.	Pidev
		Toetatakse noorte poolt linnaruumis läbiviidavaid omaalgatuslikke projekte.	Pidev
30.9.	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kaasamine kultuurivaldkonna tegevustesse	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia on ainulaadne kultuurivaldkonna kompetentsikeskus, mille tegevuse jätkumine Viljandis on regionaalpoliitika seisukohalt oluline. Kultuuriakadeemia kompetentsi kaasatakse koostööprojektide koordineerimisel ning koolituste ja ürituste korraldamisel.	Pidev
		<i>Toetatakse Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia tänapäevase peahoone rajamist</i>	<i>Perspektiivne</i>
30.10.	Osalemine Tartu linna 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna programmi elluviimisel	Osaletakse Viljandi linna kultuuripotentsiaaliga Tartu linna 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna programmi elluviimisel ja tegevuste rahastamisel sõlmitud koostöölepe raames.	2022-2025
		Osaletakse Tartu linna 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna põhiprogrammis Kondase Keskuse projektiga Varjatud maailmade avardumine.	2022-2025
30.11.	Kultuurialaste koostööümarlaudade korraldamine	Korraldatakse koostööümarlaudu, mis omavad olulist rolli kultuurialase infovahetuse, koostöö ja ühiste algatuste ning sündmuste elluviimisel. Ümarlaudadesse kaasatakse avaliku, era- ja kolmanda sektori esindajaid.	Pidev
30.12.	<i>Loomeresidentuuride toetamine</i>	<i>Toetatakse loomeresidentuuride toimumist linnas.</i>	<i>Perspektiivne</i>
30.13.	Koguduste rolli väärtustamine	Väärtustatakse kogudusi kogukonna heaks töö tegijatena ja kultuurisündmuste vahendajatena ning muinsuskaitsele väärtusega kirikuhoonete hoidjatena.	Pidev
30.14.	UNESCO Loovlinnade Võrgustiku aktiivse liikmena Viljandi piirkonna programmi loomine ja elluviimine ning koostöövõrgustiku laiendamine	Tehakse koostööd kohaliku ja rahvusvahelise koostöö edendamisel, piirkonna programmi loomisel ja pärandituriimi edendamisel koostöös Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, turismiettevõtete ja kultuuriorganisatsioonide ja erakultuurikorraldajatega. Kasutatakse UNESCO loovlinna tiitlit ja võrgustiku potentsiaali piirkonna kultuuriturismi suurendamiseks.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
30.15.	Rahvakultuuri ja selle tegijate väärtustamine, tegevuse tõhustamine	Toetatakse ja väärtustatakse rahvakultuurikollektiivide tegevust eesmärgiga suurendada rahvakultuuriga tegelevate inimeste arvu.	Pidev
30.16.	Koostöö erakultuuritegijatega	Kaasatakse erakultuurikorraldajaid linna sündmuste korraldamisse ja toetatakse erakultuurikorraldajate tegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu.	Pidev
Meede 31 Tänapäevaseid võimalusi pakkuvate kultuuriobjektide arendamine			
31.1.	Sakala Keskuse hallatava taristu parendamine	Parendatakse Sakala Keskuse hallatavat taristut. Töödeks on: Sakala Keskuse saali akustika parandamine, tehniliste vahendite ja välilavade kaasajastamine, Viljandi Avatud Noortetoa (VANT) ruumide ja taristu kaasajastamine, Viljandi Vana Veetorni ja Kondase Keskuse ruumide ja taristu kaasajastamine.	Pidev
31.2.	Eriilmeliste kultuuri- ja avalike sündmuste korraldamiseks erinevate kohtade kasutusse võtmine	Läbi erinevate kohtade kasutusele võtmise suurendatakse linnaruumi atraktiivust kultuurisündmuste läbiviimiste paigana, sh erineva profiiliga näitusepaigana.	Pidev
31.3.	Linnaraamatukogu tehnilise baasi ja sisustuse kaasajastamine	Linnaraamatukogu hoonele ehitatakse välja ventilatsioonisüsteem, uuendatakse valgustussüsteemi ja tehakse sisetöid.	2023-2028
31.4.	<i>Kultuuripromenaadi kujundamine ja arendamine Viljandi linna avalikus ruumis</i>	<i>Realiseeritakse kultuuripromenaadi idee ning kujundatakse ja arendatakse kultuuripromenaad Viljandi linna avalikus ruumis, koostatava Viljandi linna kultuuripromenaadi kontseptsiooni alusel.</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 32 Jätkusuutliku ja mitmekesise spordielu toetamine ja arendamine			
32.1.	Linnale kuuluvad spordirajatised on erinevate spordialade ja liikumisharrastusega tegelejate aktiivses kasutuses aasta ringi	Liikumisharrastusega tegelejatele ja spordihuvilistele tagatakse võimalused kehalise vormi saavutamiseks, sportliku eluviisi harrastamiseks, sportlikuks eneseteostuseks ning vaatamängulise spordielamuse saamiseks.	Pidev
		Tagatakse koolide staadionide ja spordiväljakute aastaringne avalik kasutus.	Pidev
32.2.	Spordirajatiste ja taristu kasutamise analüüs ja tõhustamine	Analüüsitakse spordirajatiste ja -taristu kasutamise efektiivsust ja leitakse võimalusi kasutuse tõhustamiseks.	Pidev
32.3.	Spordiorganisatsioonide, klubide ja harrastajate aastaringse tegevuse tagamise ja arendamise toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel mittetulunduslikku tegevust tegevus- ja projektitoetustega.	2022-2028
		Viljandi linna spordistipendiumi saavad linna eelarvest taotleda Viljandis elavad ja tegutsevad isikud, kes esindavad Viljandit või Viljandi spordiklubi, eesmärgiga väärtustada ja toetada nende tegevust spordi arendamisel ja populariseerimisel nii Viljandis kui kogu maailmas.	2022-2028
32.4.	Heade ja mitmekülgsete sportimisvõimaluste loomine lastele ja noortele	Viljandi linna spordialaseks prioriteediks on noortesport, mida edendatakse Viljandi Spordikooli, erahuvikoolide ja klubide poolt.	Pidev
32.5.	Erinevatele sihtgruppidele spordiürituste ja liikumisharrastust	Viljandi linna jaoks olulised ja osalejaterohked spordisündmused on: suurjooks ümber Viljandi	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
	soodustavate tegevuste ning programmide läbiviimise toetamine	järve, Mulgi rattamaraton, Mulgi uisumaraton, laste Paala järve jooks, linnajooks, hansapäevade spordivõistlused. Rahvasporti ja liikumisharrastust soodustavad jalgratta- ja suusamatkad, järvejooksude ning kepikõnni sari, perespordipäevad, tervisekuu üritused, kampaaniaüritused terviseradadel, rahvusvaheline lumepäev ja paljud teised üritused.	
		Maakondlike, vabariiklike ja rahvusvaheliste spordiürituste läbiviimist korraldatakse koostöös spordiklubide ja alaliitudega ning nende korraldamist toetatakse taotluste alusel projektitoetustega.	2022-2028
32.6.	Meistriliiga tasemel esindusvõistkondade toetamine	Esindusvõistkondi toetatakse sõltuvalt sellest, milline või millised võistkonnad võistlevad meistriliiga tasemel.	2022-2028
		Töötatakse välja meistriliiga tasemel esindusvõistkondade toetamise tingimused.	2023
32.7.	Koostöö eraspordibaaside haldajatega	Tehakse võimalusel koostööd eraspordibaaside haldajatega tegevuste läbiviimisel (jäähall, tennisehall ja -väljakud jm).	Pidev
32.8.	Ujumise algõpetuse võimaldamine kõigile lastele ja õpilastele	Ujumise algõpetust võimaldatakse Viljandi Jakobsoni Kooli ja Viljandi Lasteaia Männimäe ujulates.	Pidev
		Veekeskuse valmimisel ostetakse ujulateenust eraettevõtja poolt rajatavast veekeskusest, kus lepingu kohaselt tagatakse siseujula ujumisradade kasutamise kättesaadavus ujumise algõppe ja treeningute läbiviimiseks.	2026-2028
Meede 33 Aktiivses kasutuses olevate spordirajatiste kaasajastamine			
33.1.	Koolide sporditaristu uuendamine	Rekonstrueeritakse Viljandi Jakobsoni Kooli staadion koos rajatavate avatud spordi- ja mänguväljakutega.	2024-2025
		Tagatakse koolide staadionide ja spordiväljakute järjepidev seire, uuendamine ja arendamine.	2023-2028
33.2.	Viljandi Spordihoone rekonstrueerimine	Koostatakse hoone vana osa rekonstrueerimisprojekt.	Perspektiivne
		Hoone rekonstrueeritakse osade kaupa, esimeses järjekorras vana osa.	Perspektiivne
33.3.	Väljõulinnakute rajamine	Rajatakse väljõulinnakuid linna erinevatesse piirkondadesse, sh Paala järve äärde.	Perspektiivne
33.4.	Huntaugu piirkonna arendamine aasta ringi kasutamiseks tervisespordi- ja vaba aja alana	Viljandi järveäärse terviseraja Huntangu piirkonda rajatakse kunstlume tootmiseks vajalik veetorustik. Vt punkt 33.8.	2022-2023
		Huntaugu vabaajapargi detailplaneeringu elluviimisega lahendatakse alal parkimine, jalakäijate ohutu liiklemine ja tänavavalgustus.	Perspektiivne
33.5.	Rannajalgpalliväljaku rajamine	Jätkatakse rannajalgpalliväljaku rajamist ja arendamist.	Perspektiivne
33.6.	Aerutamisbaasi rekonstrueerimine	Rekonstrueeritakse aerutamisbaas.	Perspektiivne
33.7.	Viljandi Jakobsoni Kooli ujula rekonstrueerimine koos lihtsamat tüüpi saunakompleksi ehitamisega	Ujula hoitakse kasutamiseks nõutavas seisukorras kuni eraettevõtja poolt Viljandi linna rajatava veekeskuse valmimiseni.	2022-2026

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		<i>Viljandi Jakobsoni Kooli ujula rekonstrueerimistööde kavandamine ja teostamine sõltub erasektori poolt Viljandi linna kavandatava veekeskuse projekti elluviimisest.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Erasektori poolt Viljandi linna kavandatava Veekeskuse käivitamisel leitakse ujula ruumidele otstarve.</i>	<i>Perspektiivne</i>
33.8.	Viljandi järveäärse tervisesporditaristu korrashoid ja kaasajastamine	Viljandi järveäärsel tervisesporditaristule rajatakse sportimis- ja liikumisvõimaluste parandamiseks kunstlume tootmiseks vajalik veetorustik ning olemasolevad terviseraja valgustuse lambid asendatakse energiasäästlike LED- valgustitega.	2022-2023
		<i>Jätkatakse järveäärse tervisesporditaristu kaasajastamist.</i>	<i>Perspektiivne</i>
33.9.	Viljandi Spordikeskuse Paalalinna viihalli rekonstrueerimine	Hoone muudetakse energiatõhusaks ja parendatakse sportimistingimusi.	2025
33.10.	<i>Viljandi järveäärse polüfunktsionaalse spordiväljaku arendamine</i>	<i>Arendatakse Viljandi järveäärset polüfunktsionaalset spordiväljakut, kus asuvad jalgpalli muruväljak ja heiteväljak.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Rajatakse heiteväljak Viljandi järveäärse polüfunktsionaalse spordiväljaku osana.</i>	<i>Perspektiivne</i>
33.11.	Koostöö eraspordibaaside haldajatega	Tehakse koostööd eraspordibaaside haldajatega eesmärgiga mitmekesistada sportimisvõimalusi.	Pidev
33.12.	Linnastaadioni uuendamine ja olmehoone energiatõhusamaks muutmine	Uuendatakse linnastaadioni tartaankate ja staadioni märgistus.	2022
		Linnastaadioni olmehoone muudetakse energiatõhusamaks (elektriküte asendatakse kaugküttega).	2022
33.13.	Mängu- ja ekstreemspordiväljakute korrastamine, turvalisuse tagamine, uuendamine ja uute väljakute rajamine	Ehitatakse Männimäe skatepark/ekstreemspordiväljak koos liikluslinnaku ja muude atraksioonidega.	2023
		Kord aastas teostatakse mängu- ja ekstreemspordiväljakute tehnilise korrasoleku ülevaatus ning selle põhjal otsustatakse atraksioonide korrastamise või uuendamise vajadus.	Pidev
		Võimalusel rajatakse uusi mängu- ja ekstreemspordiväljakuid.	2022-2028
33.14.	<i>Viie viljandlase malenurga rajamine</i>	<i>Paigaldatakse viis avalikuks kasutamiseks mõeldud malelauda.</i>	<i>Perspektiivne</i>
33.15.	<i>Jäähalli arendamise toetamine</i>	<i>Toetatakse Viljandi jääspordi- ja vaba aja keskuse loomist.</i>	<i>Perspektiivne</i>
33.16.	<i>Tennisekeskuse arendamise toetamine</i>	<i>Toetatakse Viljandi tennisehalli hoone laiendamist koos linna kasutusse antava lauatenise saali väljaehitamisega.</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 34 Kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate väärtustamine			
34.1.	Kultuuri- ja sporditöötaja ameti väärtustamine	Spetsialistide palgatasemed lähendatakse sarnaste ametikohtade palkadega riigisektoris ning ühtlustatakse linnavalitsuse institutsioonide vahel.	Pidev
34.2.	Valdkondlik koolitamine ja nõustamine	Soodustatakse töötajate enesetäiendamist nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
8. HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN			
Meede 35 Sotsiaalprobleemide ennetamine ja sotsiaalhoolekande süsteemi arendamine			
35.1.	Sotsiaalvaldkonna spetsialistide erialase võimekuse tõstmine, koostöö ja meeskonnatöö arendamine	Töötajatele võimaldatakse läbipõlemise ennetamiseks või läbipõlemisega tegelemiseks individuaalsete kui ka grupisupervisioonide korraldamine ja enesetäiendamine nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.	Pidev
35.2.	Sotsiaalvaldkonna töötaja rolli väärtustamine ja järelkasvu motiveerimine	Kajastatakse edulugusid ja positiivseid sündmusi. Tunnustatakse sotsiaalvaldkonna töötajate tööd, tagatakse kaasaegsed ja töö iseloomust lähtuvad töötingimused ja töövahendid (mobiilsed). Töötasu viiakse vastavusse tööülesannete keerukuse ja vastutusega ning kutsealaste nõuetega.	Pidev
35.3.	Lastele ja peredele suunatud ennetustegevuste arendamine	Arendatakse lastele ja peredele suunatud ennetustegevusi, sh Viljandi Päevakeskuse laste ja perede tugikeskuse ja Viljandi Perepesa teenuseid.	Pidev
		Ennetustegevusi arendatakse eesmärgiga jõuda peredele suunatud teenuste ja toe pakkumisega teenusevajajateni võimalikult varajases staadiumis.	Pidev
		Analüüsitakse Viljandi Päevakeskuse laste ja perede tugikeskuse toimimist iseseisva asutusena, sh lastele ja peredele teenuste tagamist tugikeskuse kaudu.	2022-2023
		Maakondliku HEV kompetentsikeskuse loomisel tagatakse lastele ja peredele teenused kompetentsikeskuse kaudu.	2023-2028
35.4.	Sotsiaalvaldkonnas tegutsevate kodanikuühenduste toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel mittetulunduslikku tegevust tegevus- ja projektitoetustega.	Pidev
35.5.	Sotsiaalteenuste osutamine abivajajatele koostöös kodanikuühendustega	Koostöös kodanikuühendustega leitakse võimalusi teenuste osutamiseks abivajajatele.	Pidev
35.6.	65+ elanikkonna ja tööealiste puuetega inimeste võimetekohane kaasamine ühiskondlikku ellu	Süsteemiseeritakse ja parandatakse eakatele info edastamist. Kaasatakse ja toetatakse 65+ inimeste ja tööealiste puuetega inimeste organisatsioone, neile huvitegevuse pakkumist ja ürituste korraldamist.	Pidev
35.7.	Erinevates ennetusprogrammides osalemine	Soodustatakse koolide, lasteaedade, perede, puuetega inimeste osalemist erinevates ennetusprogrammides. Suurenenud on vajadus perevägivalda ennetamise kampaaniate ja teavitustegevuste ning noorte riskikäitumist vähendavate ja teiste ennetavate tegevuste järele.	Pidev
35.8.	Vaimse tervise valdkonna võrgustikutöö tegevus	Soodustatakse osalemist erinevate vaimse tervise tugivõrgustike ja programmide töös.	Pidev
35.9.	Ennetustegevustele suunatud ja juhtumipõhiste koostöövõrgustike tegevus	Tehakse koostööd erinevate valdkondade asutuste vahel, moodustades koostöö- või juhtumivõrgustikke. Töövormideks on	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		ühisarutelud aktuaalsetel teemadel, koostööseminarid ja infopäevad.	
Meede 36 Sotsiaaltoetuste ja teenuste kättesaadavuse parendamine ning nende pidev arendamine			
36.1.	Erinevatele sihtgruppidele vajalike sotsiaalteenuste ja toetuste ning muu vajaliku abi tagamine	Omavalitsuse poolt tagatakse sotsiaalteenused ja -toetused ning muu vajalik abi.	Pidev
36.2.	Linnaelanikele suunatud teenuste arendamine ja teenuste valiku laiendamine	Täiustatakse pakutavaid sotsiaalteenuseid ja luuakse uusi teenuseid (mh projektides nimetatud eesmärgil osalemine, nende elluviimine) erinevatele sihtgruppidele. Tagatakse laste ja perede vajadustele vastavad nõustamisteenused, omastehoolajatele pakutakse tugiteenuseid (nt ajutine asendushooldaja). Tagatakse hoolekandekeskuses dementsete klientide vajadustele vastava üldhooldusteenuse osutamiseks vajalike ruumide ja personali olemasolu. Eakatele ja puuetega inimestele osutatakse täiendavaid teenuseid (heaolu koordinaatorid, valve koduhooldustöötaja, dementsete päevahoid jne) vastavalt sihtgrupi vajadustele eesmärgiga võimalikult kaua oma kodus elada ja toime tulla.	Pidev
36.3.	Linnaelanikele suunatud toetuste valiku laiendamine	Vastavalt sihtgrupi vajadustele ja linna võimalustele laiendatakse sotsiaaltoetuste süsteemi.	Pidev
36.4.	Sotsiaalteenuse saajate hulgas regulaarsete rahulolu-uuringute läbiviimine	Teenuste kvaliteedi tagamiseks viiakse teenuste saajate hulgas läbi regulaarseid rahulolu-uuringuid, kaasates sõltumatuid küsitlajaid/uurijaid. Uuringu tulemuste ja klientide jooksvalt antud tagasiside põhjal parandatakse pakutavate teenuste tingimusi ja kvaliteeti.	Pidev
36.5.	Koostöö haridusasutustega	Tehakse koostööd sotsiaal- ja haridusvaldkonna (sh huviharidus) integreeritud (lõimitud) teenuste pakkumisel.	Pidev
Meede 37 Sotsiaalteenuste taristu parendamine			
37.1.	Leola 12a rekonstrueerimine ja sisustamine	Rekonstrueeritakse Leola 12a hoone eesmärgiga pakkuda sotsiaalteenuse raames vajalikke eluruumi sotsiaal-majanduslikult vähekindlustatud sihtgrupile. Investeeringuga parandatakse hoone energiatõhususe näitajaid ning vähendatakse ülalpidamiskulusid.	Perspektiivne
37.2.	Sotsiaalelamispindade parendamine	Parendatakse linnale kuuluvaid sotsiaalelamispindasid.	Pidev
		Linna sotsiaalpindade võimaluste analüüs ja võimalik laiendamine.	Pidev
37.3.	Teenusmajade rajamine	Suurenenud vajaduse tõttu hooldusteenuse järele planeeritakse teenusmajade rajamist, et tagada enne üldhooldusteenusele suundumist toetatud elamise teenus (koduteenus, juhendamine, järelevalve jne) tuge vajavatele isikutele või sobivad tingimused dementsussündroomiga	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		<i>inimestele teenuse pakkumiseks (nt päevahoid, üldhooldusteenus).</i>	
		<i>Rajatakse teenusmaju koostöös eraettevõtjatega.</i>	<i>Perspektiivne</i>
37.4.	Sotsiaalameti tööks vajalike töötingimuste parandamine	Ehitatakse välja klienditeenindusala.	2022
		<i>Sotsiaalametile tagatakse mobiilsed töövahendid (autod, kaasaskantavad printerid jne) töö efektiivsemaks korraldamiseks ja klientide paremaks ning kiiremaks teenindamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Sotsiaalametile tagatakse nõustamisteenuse osutamiseks vajalikud tingimused ja kaasaegsed sotsiaalameti tööpetsiifikale ja töötajate vajadustele vastavad tööruumid.</i>	<i>Perspektiivne</i>
37.5.	Sotsiaalkeskuse/päevakeskuse/tegevuskeskuse arendamine	<i>Analüüsitakse eakate ja erivajadustega inimeste sotsiaalkeskuse, päevakeskuse või tegevuskeskuse toimimist ja vajadusi, samuti arendamise võimalusi ning rakendatakse need.</i>	<i>Perspektiivne</i>
37.6.	Hoolekandekeskuse taristu parendamine	Ostetakse klientide transportimise sõiduk.	2022
		Rekonstrueeritakse keskuse hoone lift.	2023
Meede 38 Tervisedendus. Tervislike eluviiside ja tervise väärtustamine ning terviseteadlikkuse tõstmine			
38.1.	Viljandimaa tervise- ja heaoluprofiili tegevuskavas kavandatud tegevuste elluviimises osalemine	Viiakse ellu Viljandimaa tervise- ja heaoluprofiili tegevuskavas aastateks 2019-2022 kavandatud tegevused, mis loovad eeldusi inimeste tervise ja heaolu paranemisele.	Pidev
38.2.	Tervisekäitumise alase info edastamine erinevatele sihtrühmadele	Edastatakse informatsiooni tervisliku toitumise, sõltuvusainete tarbimise ennetamise ja tervist toetava turvalise käitumise alaste koolituste ja kampaaniate kohta. Suurendatakse teadlikkust kehalise aktiivsuse ja toitumisharjumuste olulisusest.	Pidev
Meede 39 Tervishoiu valdkonna arengu toetamine			
39.1.	Koostöö arendamine SA-ga Viljandi Haigla	Viljandi Linnavalitsuse ja SA Viljandi Haigla koostöö on suunatud eelkõige haigla teenuste kvaliteedi ja hoonestuse arendamisele tagamaks linna elanikele vajalike tervishoiuteenuste ajakohasus ja kättesaadavus. Tehakse koostööd uue haigla ja tervisekeskuse Tervikumi hoone rajamisel Viljandi kesklinnas.	Pidev
39.2.	Koostöö tervishoiuteenuse osutajatega	Jätkatakse koostööd tervishoiuteenuse osutajatega. Ravikindlustuseta elanikele osutab käsunduslepinguga tervishoiuteenuseid Viljandi linnaarst.	Pidev
		Osaletakse partnerina tervishoiuvaldkonna koostööprojektides, mille eesmärgiks on eelkõige töötada välja inimese vajadustest lähtuv tervishoiu- ja sotsiaalteenuste integreeritud mudelid (ennetus ja koostöö) ja neid rakendada. Elanikele osutatakse integreeritud teenuseid.	Pidev

Lisa 1. Rahvaküsitluse kokkuvõte

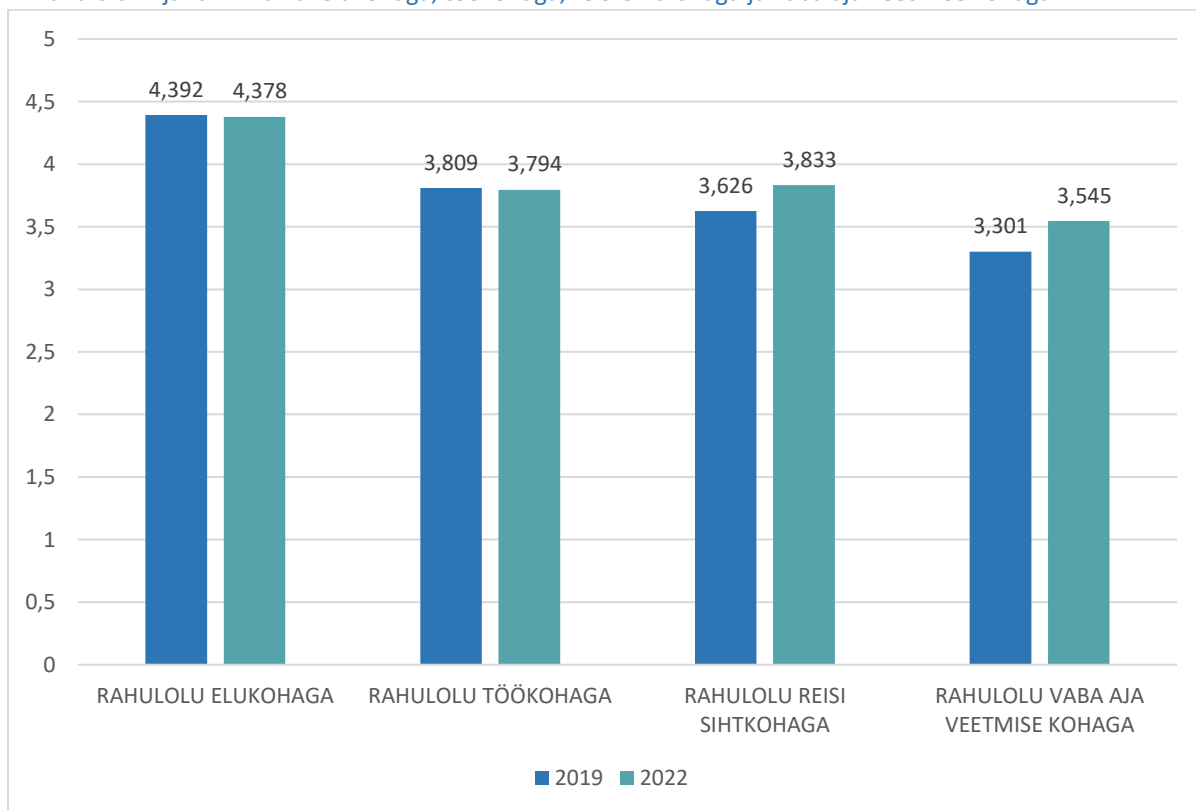
Ajavahemikul 8. märtsist kuni 31. maini 2022 oli küsitluste keskkonnas ankeet.ee avatud Viljandi linna elanike rahuloluküsitlus arengukava koostamiseks. Arvamust oli võimalik avaldada, vastates elektrooniliselt küsitluse keskkonnas või vastates paberkandjal.

Küsitluses anti viljandlastele võimalus hinnata linnas seni tehtut ning kaasa rääkida, kuidas muuta linna paremaks. Vastamiseks oli 6 küsimust ning küsitlus oli anonüümne.

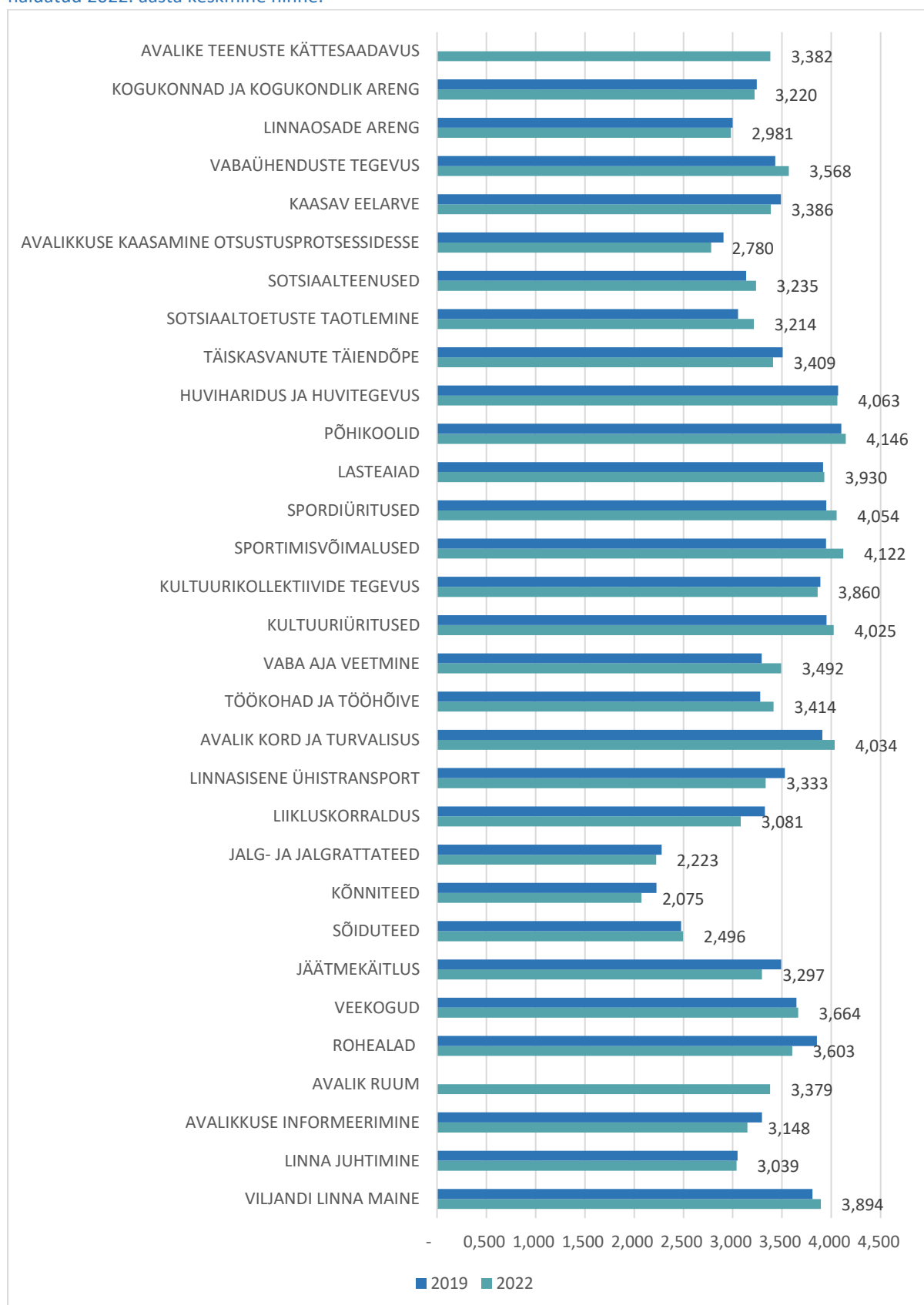
Elanike rahulolu hinnati kahe küsimuse osas 5-palli süsteemis, kus kõrgeim hinnang „suurepärane“ andis 5 palli ning madalaim „väga halb“ 1 palli. Keskmise hinde arvutamisel kasutati aritmeetilist keskmist – liideti kokku hinded ning jagati küsimusele vastanute arvuga, vastanute arvu hulgas ei arvestatud vastuseid „puudub kokkupuude“. Avatud küsimusi oli 4. Avatud küsimustele esitatud vastused on toimetatud, rühmitatud valdkondade kaupa ning kordused liidetud.

Küsitlusele vastas 250 inimest, kellest mehi oli 79 (31,6 %) ja naisi 171 (68,4 %). Vanusegruppide kaupa oli vastajaid järgmiselt: 18 ja nooremad 1 (0,4 %), 19-24- aastased 12 (4,8 %), 25-34- aastased 44 (17,6 %), 35-44- aastased 45 (18 %), 45-54- aastased 49 (19,6 %), 55-64- aastased 43 (17,2 %), 65-79- aastased 45 (18 %) ja 80- aastased ja vanemad 11 (4,4 %). Vastajatest 201 (80,4 %) märkis enda elukohaks Viljandi linna.

1. Rahulolu Viljandi linna kui elukohaga, töökohaga, reisi sihtkohaga ja vaba aja veetmise kohaga

2. Rahulolu Viljandi linnaelu valdkondadele 2022. aastal võrdluses 2019. aastaga. Joonisel on numbriga näidatud 2022. aasta keskmine hinne.

3. Mis on Teie arvates Viljandi linnas viimase 5 aasta jooksul muutunud paremaks?

Võimekas, kaasav ja tark Viljandi linn

- Viljandi linna maine, identiteet.
- Kaasav eelarve.
- Linna teenuste hea kättesaadavus e-kanalite kaudu.
- Üha rohkem noori peresid on tulnud või tahab Viljandisse tagasi kolida.
- Linnavalitsuses töötab palju heatahtlikke ja sõbralikke inimesi, juhtimine on läinud läbipaistvamaks ja sõbralikumaks.
- Kogukonna liikumised, kodanikuühenduste tegevus ja ürituste mitmekesisus. Kogukondlike algatuste toetamine. Elanike kaasamine, aruteludele kutsumine, koostatud küsimustikud.
- Uus lähenemine linnarahvaga ja avalikkusega suhtlemisel ning kaasaegsete infokanalite kasutamine info edastamisel (linnavalitsuse info jagamine sotsiaalmeedia kaudu).

Säästev ja roheline Viljandi linn

- Viljandi linn on muutunud viimase viie aasta jooksul ilusamaks – suvel lilled, talvel jõuluvalgustus. Vanalinn ja kesklinn on roheline. Heakord. Parkide korrashoid. Rohealad. Uueveski oru nõlvad võsast puhastatud. Valuoja org on leidnud rohkem kasutust.
- Järvede ümbruse korrashoid. Viljandi järve ranna korrastamine ja sinna uute asjade rajamine.
- Jäätmekäitlus, tänavate puhtus. Elanike teadlikkuse tõus jäätmete käitlemisel. Biojätmete kogumine.
- Vähenenud on reoveepuhastist levinud halb lõhn.

Hubane ja turvaline Viljandi linn

- Linna üldilme. Linnaruumi kvaliteedi kasv. Era- ja kortermajade renoveerimine, uute ehitamine. Uus Järveotsa elamurajoon. Ehitiste renoveerimise toetused.
- Linna tuiksoonte - Pärnu maantee, Vaksali tänava, Tallinna tänava, Tartu tänava ja Uue tänava renoveerimine. Kesklinna tänavad, rattateed ja kõnniteed on kenad ja kaasaegsed. Esimesed jalgrattateed. Väga meeldib Uus tänav. Valuoja org, Vaksali tänava tunnel ja kogu Ugala teatri ümbrus on tore kujunduse saanud.
- Kesklinn on saanud uue ilme ja muutunud kaasaegseks, esinduslikumaks ja hubasemaks. Keskväljak. Ametite maja lammutamine. Vabaduse plats on täiesti uueks ja ilusaks saanud.
- Maasikad, neid võib linnapildis rohkem kasutada. Tänavatele on ilmunud lisaks maasikatele kassid.
- Liikluskultuur. Liikluskorraldus. Ringristmikud parandavad liiklust ja vähendavad kiirust.
- Bolti tõukerattad. Jalgrattataristu.
- Uued mänguväljakud ja mänguväljakute uuendamine.
- Linn on turvaline.

Ettevõtlik ja ettevõtlust toetav Viljandi linn

- Linnapilt on muutunud ilusamaks. Mitu seni kasutuseta väärikat hoonet kesklinnas on ellu ärganud. Elamuehitus on hoogustunud.
- Vahvaid uusi ettevõtteid on juurde tulnud. Keskused laienevad ja kauplusi tuleb juurde. Ehitatav COOP Männimäel.
- Juurde on tulnud õdusaid kohvikuid ja hea kvaliteediga majutuskohi. Uued hotellid - Park Hotell ja Schloss Fellin.

Unistav ja kutsuv Viljandi linn

- Viljandile on tekkinud äge kuvand ning tundub, et inimesed tahavad siia tulla nii külla kui elama.
- Uued hotellid ja super söögikohad. Turistidele on linn muutunud atraktiivsemaks seoses suurema hotellide valikuga.
- Hea turundustöö.

- Romanikapealinna teemade edasiarendamine. Linna kuvand siseturismi sihtkohana ja nädalalõpu linnana on väga positiivne ja areneb edasi.

Õppiv ja nooruslik Viljandi linn

- Lasteaedade ja koolide renoveerimine - Paalalinna kooli renoveerimine, Krõllipesa lasteia Mängupesa õppehoone täielik uuenemine. Lasteaedade ümbruse tänavate parandamine.
- Perepesa loomine.
- Tugiteenuste ja –süsteemide kättesaadavus.
- Huvihariduse võimalused, huviringid, sportimisvõimalused, muusika- ja kunstikool.

Kultuuriliselt mitmekesine ja sportlik Viljandi linn

- Hulgaliselt põnevaid kultuuri- ja spordiüritusi. Erinevad projektid (tule õue, kohvikuõõ, Viljandi kogukonnakino jne). Ugala teater on vahvalt aktiivne ja seal on üha rohkem vaadata.
- Vaba aja veetmise ja sportimise võimalused on paranenud sh laste vaba aja veetmise võimalused.
- Kiidusõnad raamatukogu tegevusele. Raamatukogu teenuste kättesaadavus parem – raamatukapp.
- Sporditaristu uuendamine - Männimäe jalgpallihall ja väljõusaal, tenniseväljakud, heiteväljak, discgolf Valuoja orus, pumptrack Lastepargis. Kaasaegse kattega tänavakorvpalliväljak ja võrkpalliväljak Jakobsoni Kooli staadionil. Sportimisvõimalused Viljandi järve ääres.

Hooliv ning sotsiaalselt turvaline Viljandi linn

- Tegevused selleks, et toit ei leiaks teed prügikasti vaid seda jagatakse abivajajatele.
- Uue haiglahoone ehitus kesklinnas.

4. Millised on 3 kõige olulisemat lahendamist vajavat probleemi Viljandi linnas?

Võimekas, kaasav ja tark Viljandi linn

- Rahvaarvu vähenemine. Meetmed elanike arvu kasvatamiseks. Üüripindade nappus ja nende liiga kõrge hind. Linna üürikortereid võiks olla rohkem, üürimajade plaan. Noorte meelitamine siia elama ja töötama. Töö- ja lasteaiakohtade saadavus, kolimistoetus. Viljandi linna muutumine noortele spetsialistidele ja nende peredele atraktiivsemaks. Noorte linlaste sidumine linnaga.
- Linnaelanike kaasamine otsustusprotsessidesse, nendega suhtlus ja kompromisside leidmine, tagasiside andmine. Teavitamine ja parem kaasamine oluliste linlasi puudutavate otsuste tegemisel. Elanike arvamusega arvestamine. Noorte kaasatus ja nähtavus linnas.
- Julge visiooni puudumine. Arukas linna planeerimine. Linna tähtsaima arengudokumendi, üldplaneeringu koostamine.
- Ülevaade linnas tegutsevatest kogukondadest, nende valmisolekutest ja vajadusest.
- Linnavalitsuse ametite koostöö. Linna veebilehe uuendamine. Motiveeriva palgasüsteemi puudumine. Turundus. Kommunikatsioon.
- Paljud ametid ja asutused kolivad Viljandist ära või internetti. Avalike teenuste kättesaadavuse halvenemine.
- Sujuv ühistransport linnaosade vahel. Bussiliiklus ja graafikud. Linnasisene bussiliiklus. Uus bussiterminal. Bussiühendus nädalavahetusel ja õhtuti. Bussijaama ümbrus luua Viljandile iseloomulikuks roheliseks ja hubaseks.
- Rohkem nõudlikkust koolimajade ja räämas õuealade üle.
- Autojuhtide käitumine - liiklusseaduse massiline rikkumine.

Säästev ja roheline Viljandi linn

- Viljandi järve atraktiivseks muutmine ja Viljandi järve ääre arendamine. Järve äärses piirkonnas ja rannaala parem planeerimine ja rohke potentsiaali vähene kasutamine. Ranna ala korrastamine ja hooldus. Paala järve niitmine taimedest - veetaimed vohavad ning järv kaotab atraktiivsust. Uueveski basseini/org ja Valuoja org. Huntaugu ujumiskoha korrashoid. Järveäärses piirkonnas sidumine kesklinnaga.

- Linna puhtus. Varesepeasad. Lindude(varesed, rongad,hakid) kevadine pesitsemise tugev piiramine elu- ja puhkepiirkondades.
- Loodussäästlikkuse eeskujude võiks olla parem. Rohealade hoidmine. Lõpetada kõrghaljastuse hävitamine. Olemasolevate puude allesjätmine uute asjade ehitamisel. Väikelinn võiks olla rohelisem ja autovabam. Vähem asfaldi rohkem katteid ja rohelist, mis imavad vett ja pakuvad varju kesklinnas. Rohealad ja pargid võiks olla veel rohelisemad, suunata kesklinna parkidele erilist tähelepanu. Palju parke on hooldamata ja räämas. Kesklinnas puuduvad sellised rohealad, kus tahaks suvel leitsakuga puude varjus jalutada ja istuda. Rohkem haljastust igale poole (puid, lilli, põõsaid). Rohealade väärtustamine ja kujundamine meeldivaks puhkealaks. Puhas ja tõesti elurikkust toetav Viljandi, kus ei mürgitata ühtegi taimet ja linnaruumi kujundatakse elurikkusest ja loodusega kooskõlas toimetamisest lähtuvalt. Rohealade hoidmine ja arendamine: Männimäe ribapark, Järveotsa ribapark, rohkem istutusi kogu linnas.
- Jäätmekäitlus. Prügikastide puudus. Jäätmemajandus - bioprügi, pakendid, papp - need peavad olema eraldatud ja eraldiseisvalt ringlusesse suunatud! Linnaruumis peab ka olema näha prügisorteerimise võimalusi. Jäätmete otstarbekas käitlemine. Riidejätmete kogumiskonteiner. Pakendikonteinerid. Parema jäätmemajanduse (sorteeritavate jäätmete prügikaste oleks oluliselt rohkem tarvis). Prügikaste oleks vaja juurde, et nt koerte omanikel oleks suurem motivatsioon oma lemmiku järelt koristada ning teistel oleks mugavam vabaneda oma prügist ja vähem põhjust seda maha visata. Jäätmekäitlus linna rohkem integreerida, mugavamad ja linnapilti visuaalselt sobivad konteinerid.

Hubane ja turvaline Viljandi linn

- Tänavate seisukord. Sõiduteed. Jätkuma peaks teede ja tänavate, samuti kõnniteede remont ja uuendamine kõigis linnaosades. Tänavad väljaspool kesklinna, sh nende talvine hooldus. Lumetõrje. Kauge tn. viadukt ja pääs Paalalinnast Tallinna ja Leola tn ristumiskohta. Paalalinnast linna poole enne viadukti sõites vajab sõidutee ringristmikku. Männimäe majadevahelised sõiduteed.
- Parklad/parkimine. Uute parkimisvõimaluste loomine. Haigla uuest asukohast tingitud muutunud liiklus-, parkimis- ja ühistranspordikorraldus. Parkimiskorraldus Vabaduse platsi kõrval Tasuja puisteel, turuplatsil ja kaubanduskeskuste parklates. Parkimisprobleemi lahendamine Männimäel. Parkimismaja.
- Kõnniteed. Rattateed. Jalg- ja jalgrattateede võrgustik, mis võimaldaks liikuda ühest Viljandi servast teise märkimisväärsete takistusteta ja turvaliselt. Ühendada linnaosad jalgrattateedega, kõnniteedega. Kõnniteede väljaehitamine sinna, kus neid ei olegi või kus need on halvas seisukorras. Uueveski, Peetrimõisa kõnniteed. Jalakäijasoõbralik ja hubane tänavavõrk. Jalg- ja kõnnitee Peetrimõisast Kesklinna kooli. Jalgratturitele turvalisemad liiklemise ja ratta hoiustamise võimalused. Istepinke ja prügikaste kõnni- ja jalgteede äärtesse.
- Liiklusohutus, liikusjärelvalve ja parkimine. Ülekäigurajale ohutus. Ülekäigurasid on vähe. Leola tn puuduvad ülekäigurasid. Kuidas muuta autoga liiklemine ebavajalikuks ja jalgsi/rattaga/tõuksiga liikumine mugavaks, vajalikuks ja meeldivaks. Ratastooliga, lapsevankriga liikumise võimalused kesklinnas. Suured kiirused peatänavatel. Piirkiirust tuleks kogu linnas alandada. Elektriõukerataste parkimise kord. Vanalinn autovabaks. Tartu tänava algus autovabaks ja suvel kohvikute pärusmaaks.
- Linnaosadesse rohkem mänguväljakuid. Paalalinnas puudub väikelastele korralik mänguväljak. Uueveski piirkonda teha juurde laste mänguväljakuid ja muid väliseid ajaveetmise viise.
- Arkaadia aed puhkealaks - purskaevudega istumisalaks.
- Varjendid.
- Sadeveekanaliseerimise väljaehitamine. Vanalinn korterite ühendamine ühiskanaliseerimisega. Sidevõrkude kaasaegsus eramurajoonides nt Uueveski. Kaugkütte jätkusuutlikkuse tagamine ka energiakriisis. Kesklinnast väljaspool asuvate linnaosadesse, sh Uueveski piirkonda (kuni oruni) tsentraalkütte rajamine.
- Lemmikloomadele mõeldud jalutusala/väljak, mis oleks aiaga piiratud, et loomad saaksid seal vabalt liikuda/mängida. Koerte jalutusväljak Valuoja orgu.

- Väärikad hooned lagunevad. Räämas hooned ja kinnistud, mis risustavad linna ilmet. Tühjana seisvate majade renoveerimine. Elamute renoveerimise toetamine.
- Vabaduse plats vajab sisu ja kasutust.

Ettevõtlik ja ettevõtlust toetav Viljandi linn

- Töökohtade puudus. Töökohad kõrgharidusega inimestele. Hea palga töökohti oleks juurde vaja. Toetada töökohtade loomist ja noorte perede tulekut linna.
- Veekeskuse rajamine.
- Üüriturg.
- Vanalinna ja südalinna aktiveerimine, tühjadele pindadele elu ja ettevõtluse tulemise toetamine. Kinnisvara nappus.

Unistav ja kutsuv Viljandi linn

- Viljandi lossimäed atraktiivsemaks. Viljandi järve piirkonna muutmine eripärasemaks. Turismimainele negatiivselt mõjuvate kesklinna hoonete fassaadide kiirem korrastamine.
- Turismitaristu. Turundus ja mainekujundus. Turistidele linna reklaamimine ja atraktiivsemaks muutmine. Puudub piirkondliku (Baltikumiülese) tähtsusega eripärane turismiattraksioon. Turismivaldkonna uued tegevused.
- Majutuasutuste voodikohtade arvu kasvamine teadliku tegevusega.

Õppiv ja nooruslik Viljandi linn

- Lasteaia kohtade puudus kesk/vanalinna. Lasteaed Uueveski ja Peetrimõisa linnaosa lastele. Lasteaia järjekord avalikuks. Eelkoolialiste laste ujumisõpe. Lasteaedade kohatasude alandamine. Erivajadustega lastele lasteaia kohtade võimaldamine/uute rühmade loomine.
- Suurem arv gümnaasiumikohti.
- Viljandis kõrgharidust omandamise võimaluste laiendamine. Uus kõrgkool.
- Koolides ja lasteaedades töötavate spetsialistide järelkasv.
- Jakobsoni kooli ujula. Jakobsoni kooli staadion.
- Looduskeskus.
- Alternatiivhariduse toetamine. Erahuvihariduse rahastamise võrdsustamine munitsipaal asutustega.
- Noorte vabaaja keskus.
- Noorte kuritegevuse (huligaanitsemise) vähendamine. Koolikiusamine.

Kultuuriliselt mitmekesine ja sportlik Viljandi linn

- Rohkem kultuurisündmusi linna. Üritused väikelastele. Väljaehitatud linna keskväljak vajab sisu. Rohkem kultuuri tänavatele, vabaajaveetmist avalikus ruumis-kohvikud, istumisalad, lauluväljaku sündmuseid. Meelelahutuse kirkastamine. Süvakultuurile suuremate võimaluste loomine rahvakultuuri ja harrastustegevuste kõrval. Taidlejate suurem toetamine.
- Rohkem vabaaja kasutamise võimalusi, sh laste ja noorte vaba aja veetmise võimalused avalikus ruumis. Pensionäride huvitegevus kultuurimajas. Noortele täiskasvanutele luua vaba aja veetmise võimalusi, et muuta pärast kõrgkooli lõpetamist linna tagasipöördumine atraktiivseks.
- Raamatukogu avatud ka pühapäeviti.
- Tänapäevane ujumisvõimalus – veekeskus, ujula, spaa.
- Jäähall - hokimängijatele ja iluuisutajatele tingimused aastaringi Viljandis trenne teha.
- Spordisaalid avatuks.
- Rulaparkide rajamine.
- Korvpalliplats Uueveski parki.

Hooliv ning sotsiaalselt turvaline Viljandi linn

- Pensionäridele ruumid kooskäimiseks. Suurem sotsiaalne märkamine.

- Sotsiaaltoetused. Eluruumide kohandamine, et eakad saaksid kauem oma kodus elada. Tähelepanu pööramine inimeste vaimse tervise taastamisele ning säilitamisele, samuti sellega seotud teenuste pakkumisele.
- Ratastooliga liikumisvõimalused kesklinnas.
- Alkohoolikute ja asotsiaalide omavolitsemine avalikus ruumis.

5. Milliste avalike teenuste kättesaadavus Viljandi linnas vajab suuremat tähelepanu?

- Politsei- ja piirivalveameti teenused ja teenuste osutamise asukoht.
- Linnavalitsuse ametnikele parem ligipääs. Üldinfo linnavalitsuse tegevuse kohta. Sotsiaalametile on vaja suuremaid ruume. Sotsiaaltöötajaid oleks rohkem vaja, et jõutaks rohkem abivajajateni. Sõjapõgenike toetamine. Sotsiaaltoetustest ja sotsiaalabi võimalustest informeerimine.
- Linnaruumi puudutavad ostuste, plaanide ja kavade info tuleb teha kättesaadavamaks ning anda võimalus sisuliselt kaasa rääkida. Tuleb anda ka tagasisidet, mida peale avalike autelusid otsustati.
- Paremini lahendatud linnaarendusprojektide nähtavus. Kodanike aktiivsem kaasamine.
- Toetuste ja stipendiumite perioodide laiem teavitamine ja nende taotlemise võimalused.
- Parkimise korraldamine.
- Elektriautode kiirlaadijaid juurde rajada.
- Jäätmekäitlus. Ohtlikke väikejätmeid peaks saama ära anda ka linnas.
- Üüriturg linnamajade näol, et tööandjail oleks võimalik noori, kes ei plaani korterit osta, palgata.
- Lasteaiakohad.
- Noorteinfo- ja karjääriteenused.
- Eriarstide kättesaadavus. Perearste on juurde vaja.
- Apteekide lahtiolekuajad.
- Teave rongiliikluse kohta. Ühistransport.

6. Mida uut võiks Viljandisse teha, et linn paremaks saaks?

Võimekas, kaasav ja tark Viljandi linn

- Koostöö. Aktiivne kaasamine 20-50. aastaste hulgas. Rohkem võiks panustada ühistegevusse ja kogukonna ettevõtmistesse. Mõttetalgud ja teod, et muutuda Eesti kõige noortesõbralikumaks linnaks. Parema kodanike informeerimine arutamisel olevatest küsimustest. Koostöö linnaelu puudutavates küsimustes kodanike ja linnavalitsuse vahel. Rohkem kogukonnapõhiseid sündmusi ja foorume.
- Noored haritlased Viljandisse tagasi. Linnale vajalikke spetsialiste meelitada kohale hea palga ja ametikorteritega.
- Sideme hoidmine Viljandist pärit inimestega, kes tegutsevad mujal maailmas. Tugi Viljandis elavatele tipploojatele.
- Oma linnaleht nt korra kuus, et elanikud oleksid informeeritud linna tegemistest.
- Bussiliinid. Esinduslik bussijaam.

Säästev ja roheline Viljandi linn

- Mugav ja keskkonnasõbralik prügimajandus.
- Korrastada olemasolevaid parke ja rajada uusi rohealasid erinevatesse linnosadesse. Linnaaiad või kastpeenarde alad igasse linnaossa korterielanikele. Kogukonnaaed. Mesilased kaubanduskeskuste ja kõrgemate hoonete katustele. Toidukapid igasse linnaossa.
- Paigaldada rohkem pinke. Luua uusi rohealasid. Häirivad linnalinnud.
- Viljandi järve randa sobiv haljastus. Paala ja Viljandi järvede ujumisalade korrastamine.

Hubane ja turvaline Viljandi linn

- Linna arendada ja kavandada terviklikult, kavandada ehitised ja rajatised arhitektuurselt sobivatena. Pöörata ajaloopärandi parimale võimalikule säilitamisele. Ordulinnuse osatähtsuse suurendamine.
- Paremad autoteed ja jalgrattateed. Uusi kergliiklusteid erinevate linnaosade vahel. Kergliiklustunnel Valuoja orus Jakobsoni tänava alla.

- Tartu tänava lõik lossi tänavani võiks suvel mingi periood kinni olla, et tekitada sinna hubane atmosfäär kus kohvikud saavad tänavale tulla ja isegi võiks seal muid ägedaid asju toimuda. Suvel autovabaduse puistee.
- Elektri jalgrataste ringlus. Trepimäele jalgrattalift. Jalgrattataristu ulatuslik arendamine.
- Kesklinna rajada parkimismaja. Parkimismaja kaubamaja tagusele territooriumile koos parkimise piiramisega kesklinnas.
- Kasutada enam Arkaadia aia võimalusi. Arkaadia aed - mänguväljak lastele.
- Looduslike elementidega kaasaegne mänguväljak vanalinna piirkonda. Rohkem lastele vabaajaveetmise kohti. Valuoja org teha korda laste pargiks.
- Ujula.
- Koortepark. Lemmikloomadele mõeldud jalutusala/väljak. Koorte jalutusplatsid.
- Laevasadam Viljandi järvel sõitvale lõbusõidulaevale ja Pärnu-Viljandi-Tartu purjekatele. Rannas korralik rannahoone. Mootorpaadi laenutus. Vaatetorn järve randa. Ilus soov ja unistus on järve ääres asuvas kohvikus valgete laudlinade ja küünlavalgusega hea õhtusöögi ja hea veini nautimine.
- Päikeseelektrijaam.
- Rohkem avalikke tualette.
- Uusi purskkaeve.
- Munitsipaalkorterite ehitamine vajalikele spetsialistidele.

Ettevõtlik ja ettevõtlust toetav Viljandi linn

- Veekeskus ja korralik kaubanduskeskus.
- Toetada initsiatiivi, et ettevõtted tahaks ise luua siia rohkem atraktsioone. L
- Luua uusi töökohti.
- Arendada Tartu tänavast suvel välikohvikutega ala.

Unistav ja kutsuv Viljandi linn

- Viljandi kui suvituslinna maine parandamine. Turismiinfopunkt tagasi. Meie omad suveniirid.
- Interaktiivne muuseum.
- Lossimäed võiksid olla atraktiivsemad. Lossimägesid kui erilist ning atraktiivset võimalust paremini ära kasutada. Luua lossimägedesse võimalus osta suveniire, juua kohvi/süüa jäätist vms ehk jätta oma raha sinna.
- Trosste ülalinnast järveäärde või üle järve. Vaateratas. Mingi pöörane atraktsioon, mida mitte kuskil lähiriikides pole.
- Linna teenindusettevõtete ja söögikohtade ning kohalike tootjate andmebaas ühes kohas.
- Korralik Viljandi paadimees. Viljandi järve rannalale ajakohane ja ainuomane rannainventar.

Õppiv ja nooruslik Viljandi linn

- Uus noortekeskus. Laste ja noorte tänapäevane vabaajakeskus.
- Tehnika- ja tehnoloogiamaja.
- Huvikooli hoone vajab kapitaalremonti ja spordihoone vana osa renoveerimist. Ujula, kus väiksemad lapsed saaksid ujumist õppida.
- Kõrgkool/akadeemia, kus õpetatakse kõrghariduse tasemel erialasid, mida siin praegu ei õpetata.

Kultuuriliselt mitmekesine ja sportlik Viljandi linn

- Rohkem mitmekesiseid üritusi. TÜVKAs toimub nii palju loomist, mis võiks linnas nähtavam olla. Noorte muusikute ja näitlejate isetegevuse lavad. Õhtuti linnatänavatel rohkem tegevust.
- Atraktiivne suvine Vabaduse plats koos tegevustega ja varjualustega.
- Rohkem väljõusaale ja muid tervisespordi rajatisi. Randadesse väljõusaalid.
- Noortele (10-18 aastastele) mõeldud vabaaja veetmise kohti. Rohkem väikelastele tegevusi. Batudikeskus. Jäähall, kus saab aastaringi uisutada. Ekstreemsport ja tänavakultuur linnaruumi tagasi.

- Seikluspark teisele poole järve.
- Linnaosapäevad. Koostoiimetamine, kasvõi järveäärse ja terviseraja ühiskoristustalgud kevadel.
- Ujula, veekeskus.
- Korralik kontserdisaal ja näituseruum. Need on kultuurilinna maine ära teenimise nimel vältimatu.
- Sakala Keskuse otstarbe otsustamine.
- Lumeparki arendada nii, et see ühendaks ümber järve kulgeva kunstlumeraja abil mõlemal pool järve asuvad suusanõlvad kus võiks mõlemal ka suusalift olla.

Hooliv ning sotsiaalselt turvaline Viljandi linn

- Pensionäridele vaba aja keskus.
- Puuetega inimeste jõusaal.

Lisa 2. Rahvakohtumiste kokkuvõte

23.-25.05.2022 toimusid Paalalinnas, kesklinnas ja Männimäel rahvakohtumised, kus viljandlased said kaasa rääkida ja mõelda, millised on olulised lahendamist vajavad probleemid Viljandi linnas ning milliseid tegevusi on vaja lähiaastatel ellu viia, et Viljandi linna muuta kodusemaks ja paremaks elamise ja töötamise kohaks.

Rahvakohtumised ja neil arutusel olnud teemad:

Viljandi Paalalinna Koolis 23.05.2022

- Linna, eriti kesklinna üldilme on kenaks muutunud.
- Istepingid avalikus ruumis. Vajadus kaardistada ja selle tulemusel uute pinkide lisamine avalikku ruumi.
- Prügikaste on ebapiisavalt, vaja juurde.
- Linnas on vähe purskkaeve, taastada nt Rubiini platsil olev.
- Remontimata hooned ja korrastamata hoovid. Olla nõudlikum nendega, kes linna üldilmet rikuvad.
- Biojäätmekonteinerite üle hea meel.
- Biojäätmekogumine, prügimajanduse alased nõuded vajavad linlastele täiendavat selgitamist.
- Tänavate seisukord, nende rekonstrueerimine. Kagu tänav, Lääne tänav, Paala tee, sh Valuoja pst - C. R. Jakobsoni tn – Kagu tn ristmik, Riia mnt, Tallinna tn, Kauge tn läbimurre.
- Piirkiirus ja künnised tänavatel. Hulk ebaselgeid ja eksitavaid liiklusmärke.
- Parkimine, parkimise korraldamine, parkimisnõuete eiramine, parkimiskorralduse nõuete täitmise kontrolli tõhustamine.
- Valuoja oru teeksid kasutajasõbralikuks jäätisekohvik, istumiskohad jms.
- Kuidas linna atraktiivsemaks muuta?
- Lossimäed muuta külastajale atraktiivsemaks.
- Kõnniteede olukord. Paala tee ja Valuoja puiestee ristmiku piirkonnas puudub kõnnitee.
- Info varjendite asukohtade kohta.
- Korteriühistute õue- ja haljasalade korrastamise toetus.
- Kas ja kuidas vähendada kesklinna piirkonna liikluskoormust.
- Liikluskomisjon võiks kaasata autokoolide juhte liiklusmärkide paiknemise täpsustamiseks ja teiste liiklust puudutavate teemade arutamiseks.
- Taidlejate ja isetegevuses osalejate toetamine.

Viljandi Kesklinna Koolis 24.05.2022

- Linna turundus ja maine. Võiks selgelt olla lahti mõtestatud, millises suunas linn edasi liigub ja mis linn me ikkagi oleme..

- Turismiinfopunkt on suletud. Kuidas turist saab edaspidi infot. Mis kujul peaks turist saama linnast infot.
- Linnas võiks olla mõni teistest piirkondadest eristuv atraktsioon. Näiteks metroojaam koos vaguni, kaubanduspindade, klubi vms. Üle järve kulgev kõisraudtee ja Närskä mäe vaateratas, et saada elamus ilusatest vaadetest.
- Järve ranna ja ala terviklik lahendus. Rannahoone ja aastaringsed teenused seal. Korralik Viljandi paadimees, ajakohane rannainventar ja randa sobiv haljastus.
- Suverestoran üle järve, välikohvik Huntaugu mäe otsas.
- Munitsipaalalamispinna vajadus. Munitsipaalalamispinna rajamiseks riiklikult pakutavate lahenduste kasutamine.
- Piirkiirus ja künnised tänavatel. Kaaluda samaliigiliste ristmike rakendamist. Uue tänava piirkiirus.
- Terviklik kergliiklusteede lahendus, ülelinnaline kergliiklusteede võrgustik. Jalgrattarent või -ringlus. Kõrged äärekivid.
- Tallinna tänavast lääne poole jääva ala arhitektuurne lahendus.
- Uue üldplaneeringu koostamine.
- Diskussiooni algatamine vanalinna tühjade alade hoonestamise osas. Linnaruumi tihendamine ja kvaliteedi tõstmine.
- Seiklusradade vajadus suurem. Sarnaseid Viljandi Huvikooli hoovil olevaga peab linna juurde ehitama.
- Viidad, viidamajandus vajab täpsustamist.
- Rohkem tuua välja vihjeid sõpruslinnadele, liiklusmärkidega tähistada Valmiera suund.
- Linnaruumi rohkem betoonist kasse.
- Mänguväljakute liivakastide liiva seisukord ja nende suurem hooldusvajadus.

Männimäel, Viljandi Jakobsoni Koolis 25.05.2022

- Skatepark ja ekstreemsport. Olemasolev Männimäe skatepark on amortiseerunud. Uus ehitatav skatepark on väiksem kui olemasolev väljak. Kuna ekstreemspordi harrastajaid on linnas palju, kaaluda, et kogu olemasolevat ala ei ehitataks kohe täis või ehitada uusi skateparke mujale linna vältimaks Männimäe väljaku ülerahvastust.
- Männimäe tänavate olukord. Nt Riia mnt 36 ees elamukvartalisse kulgev sissesõidutee vajab renoveerimist.
- Parkimiskohtade ebapiisavus ja parkimise probleem kogu Männimäel.
- Piirkiiruse teema.
- Kergliiklusteede terviklikkus ja lahendused.
- Võimalused autode kasutamise vähendamiseks.
- Linnalindude probleem. Vähe võimalusi nendega midagi ette võtta.
- Pinkide vähesus. Kaardistada pinkide vajadused, selle tulemusel lisada neid.
- Vabaduse plats kui võimalus. Kuidas platsi täita erinevat laadi ja liiki sündmuste ja tegevustega.
- Pärast üürilepingu lõppemist Noortekeskuse ja siseskatepargi kolimine uuele pinnale.